

๕๐๑.๑๕

๐.๑๕๒๐

๗-๓

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส
กับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

กฤษฎา กลิ่นทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

กุมภาพันธ์ 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๓๐ ๓๕๗๐

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(อาจารย์พิศศรี กมลเวชช)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(อาจารย์พิศศรี กมลเวชช)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีขันหมาก)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 27 ... เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความรัก ความเมตตาและความปรารถนาดีจาก อาจารย์พิศศรี กมลเวชช รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม และผู้ช่วยศาสตราจารย์สั่น มีชันหมาก ที่ได้ให้แนวคิด คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินการทดลองตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้น ด้วยความเอาใจใส่ เป็นอย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สั่น มีชันหมาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม ดร.บังอร พานทอง อาจารย์ ขจรศรี ชาดิกานนท์ อาจารย์อุทัย หนูแดง ที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยตรวจสอบความถูกต้อง ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียนเทพสילה ผู้ช่วยผู้อำนวยการทุกฝ่าย อาจารย์ อุมภาพร ไชยฤกษ์ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และคณาจารย์ในหมวดวิชาภาษาไทยทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2537 โดยเฉพาะ อาจารย์จรินธรณ์ พรหมศิริ อาจารย์รัชดา ชำครุฑ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนที่เป็นกำลังใจ คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ตลอดระยะเวลาในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2537 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2538 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนเทพสילה ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองหาคูณภาพเครื่องมือ การทดลองเพื่อรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และ นางสาวแพรวณา คุณาชล ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่พิมพ์ กาลวันตวานิช นายอรรณพ-นางจินตนา กลิ่นทอง นางธนพร กลิ่นทอง และนายวินิจ-นางอุมภาพร กลิ่นทอง ที่ให้กำลังใจ ให้การสนับสนุน และ ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการทำปริญญานิพนธ์ตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ ของบิดา มารดา ครู-อาจารย์ ที่อบรมสั่งสอนและชี้แนะแนวทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา

กฤษณา กลิ่นทอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนมินิคอร์ส	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนมินิคอร์ส	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนมินิคอร์ส	25
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือครูภาษาไทย	27
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติ	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ	37
สมมติฐานในการค้นคว้า	38
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เนื้อหาและระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	40
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	40
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	40
แบบแผนการทดลอง	45
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	59
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	59
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	62
อภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	73
ประวัติย่อของผู้วิจัย	190

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงความแตกต่างของชุดการสอนมินิคอร์สกับบทเรียนโมดูล	12
2	แสดงขั้นตอนของมินิคอร์สตามทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ	15
3	แบบแผนการทดลอง	45
4	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	53
5	เปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	54
6	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียน กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง	55
7	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียน กลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง	56
8	เปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียน กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง	57
9	เปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียน กลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง	58
10	แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์	75
11	ค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถาม วัดเจตคติต่อวิธีสอน	76
12	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์เปรียบเทียบ ระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง	77
13	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์เปรียบเทียบ ระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม	78

14	คะแนนเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์เปรียบเทียบระหว่าง คะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง	79
15	คะแนนเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์เปรียบเทียบระหว่าง คะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม	80

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 วงจร I - P - O ของชุดการสอนมินิคอร์ส	17
2 วงจร I - P - O ของชุดการสอนมินิคอร์ส	18
3 วงจร I - P - O รวมของชุดการสอนมินิคอร์ส	18
4 ตัวแปรต่างๆของวงจร I - P - O ของชุดการสอนมินิคอร์ส	19

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษามีความสำคัญมากเพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติ ประจักษ์ ประภาพิตยากร (2514 : 30) เขียนถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า ภาษาเป็น วัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง วัฒนธรรมต่างๆ ยืนยงอยู่ได้ก็ต้องอาศัยภาษา เพราะภาษาเป็นเครื่องมือ ถ่ายทอดมรดกของสังคม ภาษาถูกทำลายก็เหมือนชาติถูกทำลาย ภาษาจึงเป็นเสมือนเอกราชของ ชาติ และบุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2518 : 1) กล่าวว่า การขาดภาษาเป็นการขาดเอกลักษณ์ ที่สำคัญยิ่ง การมีภาษาของตนเองใช้ในการกิจการทำให้คนในชาติได้สำนึกว่าเป็นส่วนหนึ่งนชาติของ ตน ดังนั้นภาษาไทยจึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับคนในชาติของเรา

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย (2538 : 53) เสนอแนวทางการสอน ภาษาไทยไว้ว่า การสอนจะให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพ ครูต้องมีความเข้าใจนักเรียนที่ตนเองสอน เป็นอย่างดี พยายามจัดสภาพการเรียนการสอน กลวิธีสอน การใช้สื่อและอุปกรณ์ การควบคุม นักเรียนในห้องเรียน การทดสอบ และการประเมินผล ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับ ผู้เรียน โดยเฉพาะการสอนตามหลักสูตรใหม่นั้น โกวิท วรพิพัฒน์ (2525 : 69) เสนอแนวทาง ไว้ว่า ครูต้องยึดหลักการสอนโดยไม่ต้องสอน พยายามอดทน อดกลั้น ที่จะไม่บอกนักเรียน แต่ให้ นักเรียนได้ค้นร่นชวนช่วยด้วยตนเอง นั่นคือ การสอนภาษาไทยต้องให้นักเรียน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น การเรียนรู้ในลักษณะเช่นนี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นเช่น การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

การสอนภาษาไทยที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะเกิดจากการที่ครูให้ ความรู้ด้วยการบรรยาย ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ดังที่ สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย (2538 : 11) ให้ความเห็นว่า ในการสอนครูมักจะเป็นผู้บรรยาย ผู้อธิบายและวิพากษ์ วิเคราะห์แต่ผู้เดียว ทำให้นักเรียนขาดโอกาสที่จะฝึกคิด ฝึกแสดงความคิดเห็น การเรียนการสอนโดยทั่วๆ ไป จึงไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่สำคัญและสมควรหาทางแก้ไขมากที่สุด คือ ปัญหาที่ครูยังไม่พัฒนาวิธีสอน ขาดการคิดค้นหาวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ และไม่ชอบใช้อุปกรณ์การสอน ดังนั้น จึงควรปรับปรุงการสอนของครูโดยการนำเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วย เพื่อให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลตามต้องการ ปัจจุบันเมื่อนักเรียน นักวิชาการ นำแนวคิดด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ตลอดจนเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในวงการศึกษา เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น บทเรียนโมดูล บทเรียนสำเร็จรูป ศูนย์การเรียน ชุดการสอนมินิคอร์ส ฯลฯ ซึ่งเทคนิคการสอนจะเป็นแบบใดก็ได้แต่ควรเป็นวิธีที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถและพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน

จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ.2533) กำหนดให้เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติ และมีความภาคภูมิใจในภาษาของตน มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง หลักภาษา การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังมุ่งให้นักเรียนตระหนักคุณค่าของวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม จากจุดประสงค์ดังกล่าว จึงแบ่งโครงสร้างวิชาภาษาไทย เป็น วิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่นักเรียนจะได้ศึกษาวรรณคดีไทยสมัยต่างๆ ในด้านประวัติความเป็นมา ประวัติการ เนื้อหาโดยสังเขป เพื่อให้รู้ความเป็นมาของวรรณคดีไทย เข้าใจความสัมพันธ์ต่อเนื่องระหว่างสมัย เข้าใจค่านิยมและลักษณะชีวิตของคนในสมัยนั้น เห็นคุณค่าของวรรณคดีสำคัญในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งถ่ายทอดโดยใช้ภาษาที่งดงาม ประณีต เป็นการแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษในการใช้ภาษาระดับสูงกว่าภาษาที่ใช้สื่อสารกันโดยทั่วไป การสอนวรรณคดีในลักษณะประวัติความเป็นมา จึงเป็นประโยชน์ต่อการสืบทอดมรดกทางภาษาของชาติต่อไป ดังที่เจือ สตะเวทิน (2514 : 265 - 266) กล่าวถึงวิชาประวัติศาสตร์ไว้ว่านอกจากจะให้นักเรียนเห็นความเลื่อม ความเจริญของวรรณคดีตามยุคสมัยแล้ว ยังทำให้นักเรียนรู้จักบรรพบุรุษของตน เกิดความรักชาติ มีความกตัญญูต่อบรรพบุรุษผู้สร้างมรดกไว้ให้ มีความภาคภูมิใจในชาติของตน

นอกจากนี้ เจตนา นาควัชร (2514 : 32 - 37) และสิทธา พินิจกุล (2515 : 49) กล่าวถึงคุณค่าของประวัติศาสตร์ในด้านอื่นๆ ไว้อีก คือ เป็นแหล่งข้อมูลที่มีคุณค่าในการศึกษาค้นคว้าวรรณคดีทั่วไป การศึกษาประวัติศาสตร์เป็นจุดเริ่มต้นของวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบกับซึ่งเป็น

การศึกษาวรรณคดีชั้นลึกซึ่ง สูงที่สุดในเวลานี้ และทำให้ผู้เรียนรู้จักต้นกำเนิดของชาติตน ทั้งยังช่วยขจัดอคติและอวิชชาในเรื่องการถ่ายทอดวัฒนธรรมระหว่างชาติอีกด้วย

วิชาประวัติศาสตร์จึงเป็นวิชาที่มีคุณค่าในตัวเองและในด้านส่งเสริมความมั่นคงของชาติ การศึกษาเนื้อหาในวิชาประวัติศาสตร์ มิได้มุ่งให้นักเรียนรู้และเข้าใจเพียงประวัติความเป็นมาของวรรณคดีแต่ละเรื่องเท่านั้น การสอนให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของวิชา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูจะต้องใช้วิธีสอนหลายๆ แบบ เช่น การนำนวัตกรรมรูปแบบใหม่ๆ มาเป็นทางเลือกในการจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนคิด วิเคราะห์ หาเหตุผล มาประกอบ จะทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น

วิธีการหนึ่งในการบรรณวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น คือ การใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส (Minicourse) ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ เมเยอร์ (Mayer. 1978 : 1 - 2) แห่งศูนย์พัฒนาการสอนมหาวิทยาลัยแมควอรี (Macquarie University) ประเทศออสเตรเลีย ริเริ่มขึ้น การสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส เป็นการนำเนื้อหามาแบ่งย่อยเป็นตอนๆ แต่ละตอนจบสมบูรณ์ในตัว มีวัตถุประสงค์การเรียนการสอนชัดเจน นักเรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ได้ในระยะเวลาอันสั้น สร้างขึ้นโดยอาศัยหลักการจัดระบบการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้อย่างคล่องแคล่ว และรับข้อมูลย้อนกลับได้ทันที มุ่งฝึกทักษะ มีกิจกรรมและสื่อหลายประเภทที่จัดไว้ อย่างมีระบบ กิจกรรมที่ใช้นั้นจะเน้นกิจกรรมกลุ่ม โดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งกิจกรรมทุกอย่างต้องตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ ดังนั้น จึงต้องมีแผนการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าและมีการประเมินผลตามจุดมุ่งหมายอย่างเที่ยงตรง มีขั้นตอนการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ระบบ ซึ่งจัดเป็นวงจร ได้แก่ ปัจจัยป้อน กระบวนการและข้อมูลย้อนกลับ

สำหรับในประเทศไทยนั้น มีผู้วิจัยและนำชุดการสอนมินิคอร์สมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนอยู่หลายคน ได้แก่ งานวิจัยของ อุทัย ทุมแดง (2526 : 107) ทดลองสร้างชุดการสอนมินิคอร์สและศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ผู้ใหญ่เปิดเสรีระดับที่ 3 ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติ สุรัตน์ ยุทธเสรี (2527 : 92) นำชุดการสอนมินิคอร์สมาทดลองใช้กับวิชาภาษาอังกฤษ และสุมาลี สุวัฒนกุล (2529 : 41) นำมาทดลองใช้กับวิชาคณิตศาสตร์ ปรากฏ

ผลเช่นเดียวกันว่า ชุดการสอนมินิคอร์สช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเช่นกัน ส่วนวิชาภาษาไทยมีผู้วิจัยนำชุดการสอนมินิคอร์สมาใช้ในการสอนดังนี้คือ วนิดา ศิริมาลา (2528 : 69) ศิรินันท์ นาควิโรจน์ (2531 : 73) ขจรศรี ขาดิกานนท์ (2533 : 81) วาสนา คมสัน (2534 : 69) ปราโมทย์ ชูเดช (2535 : 66) วรวิทย์ เทียนทอง (2537 : 79) และ สุนันท์ วิทวัสสมภพ (2538 : 75) ได้ผลเช่นเดียวกันว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จากงานวิจัยดังกล่าวมานี้จะเห็นว่าชุดการสอนมินิคอร์สสามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เพราะมีกิจกรรมทำให้ฝึกทักษะอย่างกว้างขวาง นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และสามารถประเมินผลความก้าวหน้าของตนเองจากการปฏิบัติกิจกรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำหลักการของชุดการสอนมินิคอร์ส มาประยุกต์เพื่อใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ เพราะลักษณะของวิชาเป็นการศึกษาประวัติและผลงานของกวีแต่ละท่าน ซึ่งมีเนื้อหาจบในตัวเอง เหมาะกับชุดการสอนมินิคอร์สที่สามารถบรรลุจุดประสงค์ได้ในระยะเวลาอันสั้น เน้นการทำกิจกรรมกลุ่ม โดยนำมาทดลองสอนเปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครู เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียน และจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบผลของการใช้วิธีสอนโดยชุดการสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครู อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนเทพศิลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน รวม 70 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โดยการสุ่มแบบเจาะจงจากนักเรียนแผนการเรียนไทย - สังคม เฉพาะนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน รวม 70 คน และนำมาสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง (Simple Random Sampling) โดยสุ่มห้องเรียนด้วยวิธีการจับฉลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน สอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส และเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 35 คน สอนตามคู่มือครู

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยเลือกศึกษาประวัติศาสตร์ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ซึ่งใช้สอนใช้สอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยแบ่งเป็น

3.1 ลักษณะวรรณคดีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

3.2 กวีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โดยศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

3.2.1 ประวัติและผลงานของกวี

3.2.2 ลักษณะการแต่ง เนื้อเรื่อง ตัวอย่างบางตอนจากเรื่อง สำนวน

โวหาร

3.2.3 คุณค่าของวรรณคดี

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 16 คาบ คาบละ 50 นาที

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีสอน 2 วิธี คือ

5.1.1 การสอนโดยชุดการสอนมินิคอร์ส

5.1.2 การสอนตามคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

5.2.2 เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการสอนมินิคอร์ส หมายถึง ชุดการสอนที่นำเนื้อหา มาแบ่งย่อยเป็นตอนๆ แต่ละตอน จบสมบูรณ์ในตัวเอง มีวัตถุประสงค์การเรียนการสอนชัดเจน สามารถบรรลุจุดประสงค์ได้ในระยะเวลาอันสั้น สร้างขึ้นโดยอาศัยหลักการจัดการเรียนรู้ที่มีระบบ กำหนดกิจกรรมการเรียน เวลา และสื่อการเรียนไว้อย่างชัดเจน มุ่งฝึกทักษะและเน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนซึ่ง จัดไว้เป็นกลุ่ม มีครูเป็นผู้ดูแลให้คำแนะนำช่วยเหลือ ในขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมของการเรียนในแต่ละตอนต่อเนื่องกันไป กิจกรรมย่อยๆ จะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ปัจจัยป้อน กระบวนการ และ ผลผลิต มีกิจกรรมต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ ในแต่ละตอนจะมีข้อมูลย้อนกลับทันที ซึ่งสามารถวัดได้ว่า นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่กำหนด ชุดการสอนมินิคอร์สที่สร้างขึ้นนี้มีส่วนประกอบ 6 ส่วนคือ คำอธิบายรายวิชา กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมครู การประเมินผล เนื้อหาเสริม สื่อและ อุปกรณ์

2. วิชาประวัติศาสตร์ หมายถึง วิชาที่ศึกษาวรรณคดีสำคัญในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ประวัติการวิ ลักษณะการแต่ง เนื้อเรื่อง สำนวนโวหารและคุณค่าของวรรณคดี เพื่อให้รู้ความเป็นมาของวรรณคดีไทย เข้าใจค่านิยมและลักษณะชีวิตของคนในสมัยนั้น และเห็นคุณค่าของวรรณคดีสำคัญในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม

3. การสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส หมายถึง การสอนวิชาประวัติศาสตร์คดีในกลุ่มทดลองที่ผู้วิจัยนำหลักการของชุดการสอนมินิคอร์สมาดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อฝึกให้นักเรียนอธิบายแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ นักเรียนจะเรียนรู้ หรือเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อและอุปกรณ์ เทคนิคการสอนที่กำหนดไว้ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นนำ

3.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

3.2 ครูทบทวนหรือกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในเรื่องที่ศึกษา

โดยอาจจะใช้สื่อหลายรูปแบบในการนำเสนอ

ขั้นสอน

3.3 นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อประเภทต่างๆ ที่ครูกำหนดในกิจกรรมแต่ละกิจกรรมโดยเน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งนักเรียนสามารถวิเคราะห์เรื่องราว ความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถประเมินและวิจารณ์แสดงความคิดเห็นได้

3.4 เมื่อการเรียนการสอนจบในแต่ละกลุ่มเนื้อหาหรือกิจกรรม มีการประเมินผลตนเอง เช่น แบบฝึกทักษะ แบบทดสอบ และสามารถตรวจคำตอบได้ทันที

ขั้นสรุป

3.5 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลจากการทำกิจกรรม

ประเมินผล

3.6 ครูสังเกตจากการทำกิจกรรมที่บันทึกไว้ หรือจากการตอบคำถาม การซักถาม การตรวจแบบทดสอบ

4. การสอนตามคู่มือครู หมายถึง การสอนในกลุ่มควบคุมที่ผู้สอนดำเนินกิจกรรมตามแผนการสอนที่สร้างขึ้น โดยอาศัยแนวการสอนจากคู่มือครูของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีลำดับขั้นการสอน ดังนี้

4.1 ขั้นนำ

4.1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

4.1.2 ครูกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการเรียนโดยใช้สื่อและอุปกรณ์

4.2 ชั้นสอน

4.2.1 ครูอธิบายเนื้อหา ยกตัวอย่างประกอบและซักถามนักเรียน

4.2.2 ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนไปตามข้อเสนอแนะในคู่มือครู

4.3 ชั้นสรุป

4.3.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาที่เรียน

4.3.2 นักเรียนซักถามเรื่องที่ยังไม่เข้าใจ

4.4 ประเมินผล

4.4.1 นักเรียนทำแบบฝึกหัด หรือ แบบทดสอบ

4.4.2 ครูสังเกตจากการตอบคำถาม การซักถาม การตรวจแบบฝึกหัด และ

จากแบบทดสอบ

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ หมายถึง ความรู้ ความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ที่เกิดขึ้นหลังจากได้รับการสอนโดยชุดการสอนมินิคอร์ส และการสอนตามคู่มือครู ซึ่งประเมินจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องประวัติศาสตร์ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและทดสอบหาคุณภาพแล้ว

6. เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ หมายถึง ความคิดเห็น ทำที่ ความรู้สึกของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีต่อการสอนโดยชุดการสอนมินิคอร์ส และกลุ่มควบคุมที่มีต่อการสอนตามคู่มือครู ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้คำถามของครู และการใช้อุปกรณ์การสอน ซึ่งวัดได้จากการให้นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนมินิคอร์ส
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนมินิคอร์ส

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนมินิคอร์ส

ความหมายของชุดการสอนมินิคอร์ส

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับชุดการสอนมินิคอร์ส ให้ความหมายของชุดการสอนมินิคอร์ส ไว้ดังต่อไปนี้

ศูนย์พัฒนาการสอนแห่งมหาวิทยาลัยแมคควอรี (Center for Advancement of Teaching (C.A.T.) Macquarie University. 1980 : Introductory) ให้ความหมายไว้ว่า ชุดการสอนมินิคอร์ส เป็นโครงการเรียนที่มีเนื้อหาจบในตัวเอง สามารถใช้ได้กับผู้เรียนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล โดยทั่วไปการเรียนรู้ในชุดการสอนมินิคอร์สอาศัยสื่อและยุทธวิธีหลายแบบ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและรัดกุมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลในการเรียนได้ในระยะเวลาอันสั้น ปกติใช้เวลาเพียง 1 วัน หรือน้อยกว่านี้ ส่วน **ยูเนสโก (UNESCO. 1982 : 4)** ให้ความหมายของมินิคอร์สไว้ว่า มินิคอร์ส คือรายวิชาย่อยที่ยืดหยุ่นได้และเนื้อหาจบสมบูรณ์ในตัวเอง หรือเป็นการฝึกงานเป็นกลุ่ม การเรียนรู้ใช้สื่อและยุทธวิธีหลายอย่างพร้อมกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการเรียนได้ในระยะเวลาสั้น ภายใน 2 - 3 วัน หรือน้อยกว่านี้ และ**อาเปิด (APEID. 1982 : 4)** ให้ความหมายว่า คือ รายวิชาย่อยที่ยืดหยุ่นได้และเนื้อหาจบสมบูรณ์ในตัวเอง หรือเป็นการฝึกงานเป็นกลุ่ม ปกติการเรียนรู้ใช้สื่อและยุทธวิธีหลายแบบ พร้อมกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน จนสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการเรียนได้ในระยะเวลาอันสั้น โดยมีพื้นฐานการสร้างจากรูปแบบทางเทคโนโลยีทางการศึกษา

สำหรับในประเทศไทยนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2528 : 5) เริ่มนำชุดการสอนมินิคอร์สมาใช้และให้ความหมายไว้ว่า มินิคอร์สคือ ชุดการอบรมที่มีความยืดหยุ่นและเปิดเสรีงานตัวเองอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งใช้ได้กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลโดยทั่วไปจะใช้สื่อและยุทธวิธีหลายประการ มีจุดประสงค์ชัดเจน สามารถบรรลุจุดประสงค์ได้ในระยะเวลาอันสั้น ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นหลักมาจัดเป็นกล่องให้ศึกษาอย่างอิสระ สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ชุดการสอนมินิคอร์สเน้นที่กลุ่มสัมพันธ์ มากกว่าการศึกษาเป็นรายบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว **เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์** (2528 : 112) ให้ความหมายว่า เป็นชุดการสอนหรือชุดการอบรมสำหรับรายวิชาหนึ่งๆ ซึ่งมีความยืดหยุ่นและจบสมบูรณ์ในตัวเอง มีวัตถุประสงค์ชัดเจน และมีขั้นตอนการดำเนินการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ให้บรรลุเป้าหมายได้ภายในระยะเวลาสั้นๆ เช่น 2 - 3 วัน หรือ 4 - 8 ชั่วโมง โดยนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาช่วยเสริม ในการวางแผนการสอนเน้นการจัดกิจกรรมในลักษณะปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียนเป็นกลุ่ม ใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ และกลวิธีการสอนหลายแบบ ผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสอน และควบคุมกิจกรรมให้เป็นไปตามวิธีที่กำหนดไว้ ชุดการสอนนี้ไม่ได้จัดเป็นชุดเพื่อศึกษาเป็นรายบุคคล แต่เน้นการจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม

จากความหมายของชุดการสอนมินิคอร์สดังกล่าว สรุปได้ว่า มินิคอร์ส คือ ชุดการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อใช้สอนเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่ง โดยนำมาจัดเรียงลำดับขั้นตอนให้เป็นระบบและกระชับตอบสนองความต้องการของผู้เรียน จบสมบูรณ์ในตัวเอง มีจุดประสงค์การเรียนการสอนที่เด่นชัด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายทางการเรียนได้ภายในระยะเวลาอันสั้น โดยกำหนดกิจกรรม เวลาและสื่อการสอนไว้อย่างชัดเจน เน้นกิจกรรมกลุ่มมากกว่ารายบุคคล มุ่งฝึกทักษะและส่งเสริมการร่วมกิจกรรมจากสื่อและยุทธวิธีหลายแบบ โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือ

วิวัฒนาการของชุดการสอนมินิคอร์ส

ชุดการสอนมินิคอร์ส พัฒนามาจากแนวความคิดของการสร้างบทเรียนโมดูล (Instructional Module) ซึ่งเป็นบทเรียนที่มีลักษณะเปิดเสรีงานตัวเอง เมื่อประมาณ พ.ศ.2513 เป็นต้นมา ในตอนต้น พ.ศ.2513 นั้น รายวิชาต่างๆได้รับการพัฒนาเป็นบทเรียนโมดูล เพื่อแยกหน่วยการเรียนรู้ออกไป ให้มีลักษณะจบสมบูรณ์ในตัวเองและยืดหยุ่นได้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความต้องการและความสามารถ การจัดการเรียนการสอนในลักษณะเป็น

บทเรียนโมดูลเริ่มทำกันแพร่หลาย จากรูปแบบง่าย ๆ ไปจนถึงรูปแบบที่มีการใช้สื่อผสมหรือสื่อสัมพันธ์ต่าง ๆ มากมาย จุดมุ่งหมายในการพัฒนาบทเรียนโมดูลดังกล่าว ก็เพื่อนำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นหลัก ในตอนกลาง พ.ศ. 2513 แนวความคิดในการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนโมดูลอิสระ ได้รับการพัฒนาโดยเน้นการจัดการเรียนการสอนเป็นรายวิชาให้จบสมบูรณ์ในตัวเองโดยไม่ต้องจัดเป็นเพียงหน่วยการเรียนรู้หนึ่งๆ เท่านั้น และไม่เน้นการเรียนรู้เป็นรายบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการเรียนรู้จากการทำงานเป็นกลุ่ม กิจกรรมการเรียนการสอนจะใช้เวลาสั้นๆ ประมาณ 2 - 3 วัน หรือ 4 - 8 ชั่วโมง ในช่วงระยะเวลาตัวเองที่เกิดการจัดการเรียนการสอน ซึ่งรวมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ในระยะเวลาสั้นๆ และพัฒนามาเป็นชุดการสอนมินิคอร์ส โดยมีความแตกต่างจากบทเรียนโมดูลในกรณีที่ชุดการสอนมินิคอร์สนั้น ผู้สอนจะเป็นผู้ใช้ชุดการสอนกับผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมเป็นกลุ่ม แต่บทเรียนโมดูลผู้เรียนจะเป็นผู้ใช้สื่อการเรียนเป็นรายบุคคล โดยมีผู้สอนเป็นผู้ควบคุมและคอยให้ความช่วยเหลือ นอกจากนี้แล้วชุดการสอนมินิคอร์สมีได้จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ แต่จะเป็นรายวิชาย่อยที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เด่นชัด และมีกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกัน ภายในระยะเวลาสั้นๆ การเรียนการสอนจะจบสมบูรณ์ในตัวเองได้ทันที การจัดกิจกรรมจะเน้นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อยโดยใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ และกลวิธีการสอนหลายรูปแบบ

จะเห็นว่าชุดการสอนมินิคอร์สมีการพัฒนาในต่างประเทศมานานแล้ว ส่วนในประเทศไทยนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ส่งบุคลากรไปรับการอบรมเกี่ยวกับชุดการสอนมินิคอร์สที่ศูนย์ C.A.T. แห่งมหาวิทยาลัยแมคควอรี ประเทศออสเตรเลีย โดยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การยูเนสโก เพื่อนำมาสร้างและทดลองใช้ชุดการสอนมินิคอร์สในการอบรมครู เพื่อให้เกิดทักษะอันจะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2528 : 1)

ชุดการสอนมินิคอร์สและบทเรียนโมดูล มีความแตกต่างกันทั้งในส่วนประกอบ คุณลักษณะ ตลอดจนขั้นตอนการสร้าง ซึ่งพอจะสรุปความแตกต่างที่เห็นได้ชัด ดังนี้

ตาราง 1 แสดงความแตกต่างของชุดการสอนมินิคอร์สและบทเรียนโมดูล

ชุดการสอนมินิคอร์ส	บทเรียนโมดูล
1. ดำเนินตามขั้นตอนทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ 2. เป็นชุดการสอนที่ครูเป็นผู้ใช้ 3. เรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้แต่เน้นกระบวนการกลุ่มและเน้นการฝึกทักษะ 4. ผู้เรียนต้องบรรลุจุดประสงค์ในระยะเวลาที่กำหนด 5. ผู้เรียนจะทำกิจกรรมเหมือนกันเป็นส่วนมาก 6. ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการจัดการสอนและปรับปรุงการสอน	1. ใช้สื่อการเรียนต่างๆ ที่จำเป็น 2. เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้ใช้ 3. เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองและเป็นส่วนบุคคล 4. ผู้เรียนใช้เวลาตามความสามารถของตนเอง 5. ผู้เรียนแต่ละคนไม่จำเป็นต้องทำกิจกรรมเหมือนกันหมด 6. ผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษา

ส่วนประกอบของชุดการสอนมินิคอร์ส

ชุดการสอนมินิคอร์ส มีส่วนประกอบ 6 ส่วน ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน.

2528 : 6)

1. คำอธิบายรายวิชา ได้แก่ หลักการและเหตุผล คำแนะนำ จุดมุ่งหมายและวิธีใช้
- โครงสร้าง แบบแผนการสอน
2. รายละเอียด หรือคู่มือครู ในการดำเนินการ
 3. กิจกรรมนักเรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทมากที่สุดในการเรียน
 4. การประเมินผล ใช้วิธีการสังเกต การทำงานของนักเรียน การตอบคำถาม การสรุป
- การเรียนรู้ของนักเรียน เป็นต้น
5. เนื้อหาเสริม เพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
 6. สื่อและอุปกรณ์

ลักษณะของชุดการสอนมินิคอร์ส

ชุดการสอนมินิคอร์สที่พัฒนามาจากบทเรียนโมดูล ศูนย์พัฒนาการสอน ณ มหาวิทยาลัยแมคควอรี ประเทศออสเตรเลีย ได้นำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนนั้น มีลักษณะดังนี้ (APEID. 1982 : 6 - 8)

1. ตอบสนองความต้องการเฉพาะเรื่อง (Responsive to Need) ชุดการสอนมินิคอร์ส แต่ละชุดสร้างขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะเรื่อง ซึ่งความต้องการเหล่านี้เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ภายหลังจากการกำหนดวงตัวบุคลากร การกำหนดสถานที่ในการเรียนการสอน หรือได้รับการสนับสนุนจากนโยบายของโรงเรียนที่มีอิสระในการเรียนการสอนด้วยตนเอง
2. จบสมบูรณ์ในตัวเอง (Self-Contained) ชุดการสอนมินิคอร์สแต่ละชุดจะจบสมบูรณ์ในตัวเองและไม่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนมินิคอร์สชุดอื่น ลักษณะที่เป็นอิสระของชุดการสอนมินิคอร์สนี้ ทำให้ครูดำเนินการสอนไปได้ทันทีซึ่งตรงกับความต้องการของผู้เรียน
3. ใช้ระยะเวลาสั้นๆ (Short Duration) ชุดการสอนมินิคอร์สแต่ละชุด ควรให้เกิดการเรียนรู้ภายใน 8 ชั่วโมง บางครั้งอาจแบ่งเป็นช่วง ช่วงละ 4 ชั่วโมงก็ได้
4. มีวัตถุประสงค์การเรียนการสอนที่ชัดเจน (Clear Objectives) ด้วยเหตุที่ชุดการสอนมินิคอร์สใช้เวลาเพียง 8 ชั่วโมง ดังนั้นจุดประสงค์ที่ชัดเจนจึงเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะจะสามารถบรรลุได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด
5. มุ่งฝึกทักษะ (Skills Orientation) เน้นทักษะและประสบการณ์โดยเน้นทักษะในการปฏิบัติและประสบการณ์ของผู้เรียนในลักษณะกลุ่มมากกว่าเฉพาะตัวบุคคล
6. มีการเข้าร่วมกิจกรรมโดยทั่วถึง (Wide Participation) ลักษณะสำคัญของชุดการสอนมินิคอร์ส คือ ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันจากกิจกรรมต่างๆ
7. มีกิจกรรมการเรียนหลายรูปแบบ (Varied Learning Activities) ชุดการสอนมินิคอร์สชุดหนึ่ง จัดยุทธวิธีการเรียนรู้อย่างที่เหมาะสมต่อการบรรลุผลการเรียนตามจุดประสงค์

8. ใช้สื่อหลายประเภท (Variety of Media) ชุดการสอนมินิคอร์สจะเสนอเนื้อหา โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น สิ่งตีพิมพ์ เทป โทรทัศน์ สไลด์ ภาพยนตร์ สไลด์ - เทป โสตทัศนูปกรณ์ และสื่ออื่นๆ

9. เป็นโครงการเรียนที่เตรียมโครงสร้างไว้แล้ว (Structured Programme) แต่ละ ชุดการสอนมีการวางแผนและการกำหนดหน่วย ลำดับหน่วยการสอนไว้อย่างละเอียดทุกกิจกรรม กำหนดยุทธวิธีโดยมีความสัมพันธ์กับสื่อ เนื้อหา เวลาและวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี

10. ใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ (Creative Activity) ชุดการสอนมินิคอร์สใช้กิจกรรม สร้างสรรค์แบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดที่อิสระ

11. มีกลวิธีนำไปสู่การเรียนการสอนอย่างกว้างขวาง (Strategies Made Overt) เนื่องจากชุดการสอนมินิคอร์สเป็นการพัฒนาการสอนของครู และเป็นการพัฒนาทักษะในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน จึงเปิดโอกาสให้มีการทบทวนและวิเคราะห์ยุทธวิธีที่ใช้ในชุดการเรียน การสอน

12. มียุทธวิธีที่สามารถนำมาใช้ได้ (Esemplary Strategies) เป็นการรวมกลวิธี ต่างๆ ที่เป็นการส่งเสริมทักษะพิเศษตามความต้องการของผู้เรียน

13. มีการประเมินผล (Evaluation) เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของชุดการสอนมินิคอร์ส มีการศึกษาข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนต่อไป

14. มีการติดตามผล (Follow-up) มีบริการให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียน ทุกคน

15. มีการออกแบบ (Design) ชุดการสอนมินิคอร์ส แต่ละชุดสร้างขึ้นโดยใช้พื้นฐาน เทคโนโลยีทางการศึกษา โดยใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ

ขั้นตอนการสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส

ชุดการสอนมินิคอร์สมีพื้นฐานการสร้างมาจากรูปแบบเทคโนโลยีทางการศึกษา ในขั้นแรก ของการสร้าง ใช้ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบที่ร่วมกันวางแผน โดยนักเทคโนโลยีทางการศึกษาผู้ชำนาญ การพัฒนาหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหา มีขั้นตอนในการพัฒนาดังนี้

ขั้นที่ 1 ดำเนินตามขั้นตอนทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ (APEID. 1982 : 9)

ตาราง 2 แสดงขั้นตอนของมินิคอร์สตามทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ

กระบวนการและขั้นตอนตามระบบ ของทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ	คำอธิบายประกอบ
1. กำหนดความต้องการและความจำเป็น	1. ความต้องการและความจำเป็น คือสิ่งที่ได้ จากความต้องการ และปัญหาที่วิเคราะห์ แล้ว ซึ่งจะเป็นหลักการและเหตุผลของการ สร้างโครงสร้างของมินิคอร์ส
2. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย	2. กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้รับบริการของรูปแบบ นี้ ได้แก่ผู้เข้ารับการอบรม ผู้เรียน และผู้ที่ ประสงค์จะหาความรู้เพิ่มเติม
3. กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไป	3. แม้ว่าจะเรียกวัตถุประสงค์ทั่วไป แต่ต้อง เฉพาะเจาะจงและชัดเจนตรงกับความต้องการและความจำเป็น
4. กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ	4. วัตถุประสงค์เฉพาะทุกข้อจะต้องเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติและวัดได้
5. สำนวนความเป็นไปได้ของทรัพยากร สื่อ และข้อมูล	5. ชุดการสอนมินิคอร์สมีโครงการที่แน่นอน ใช้ ระยะเวลาสั้น และหวังผลสัมฤทธิ์สูง ฉะนั้น ทรัพยากร สื่อ ข้อมูล และเอกสารประกอบ ต่างๆจึงมีความจำเป็นที่สุด

ตาราง 2 (ต่อ)

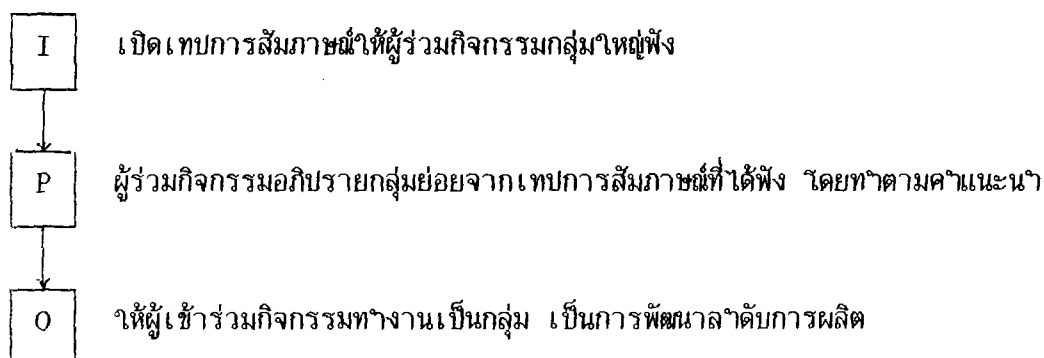
กระบวนการและขั้นตอนตามระบบ ของทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ	คำอธิบายประกอบ
6. การเขียนโครงสร้าง	6. โครงสร้างจะต้องมีกำหนดเวลาที่แน่นอน แต่ละกิจกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ ระบุไว้แต่ละข้อและมีปัจจัยป้อน (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) ครบวงจรต่อเนื่องกันไป โครงสร้างจะต้องบอกลักษณะของ ปัจจัยป้อน (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) รวม ทั้งลักษณะของกลุ่มสื่ออย่างชัดเจน
7. การพัฒนากิจกรรมและสื่อประกอบตาม โครงสร้าง	7. ในการพัฒนากิจกรรมตามโครงสร้างควร ประกอบไปด้วย 7.1 คำอธิบายวิธีใช้ 7.2 คู่มือดำเนินกิจกรรมสำหรับครู 7.3 รายละเอียดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน 7.4 เอกสารประกอบความรู้ 7.5 การประเมินผลและเครื่องมือ 7.6 สื่อที่ใช้ประกอบ
8. การทดลอง	8. เนื่องจากกลุ่มผู้เรียนมาจากที่ต่างกัน การ ทดลองควรทำหลายครั้ง เพื่อจะได้ข้อมูลที่ เชื่อมั่นได้พอสมควร

ตาราง 2 (ต่อ)

กระบวนการและขั้นตอนตามระบบ ของทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ	คำอธิบายประกอบ
9. การปรับปรุงแก้ไข	9. ขั้นตอนนี้เป็นสิ่งทำได้ยาก แต่จำเป็นต้องทำอย่างยิ่ง เพื่อการพัฒนาทางคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอน รูปแบบจึงควรอยู่ในลักษณะที่สามารถปรับปรุงและแก้ไขได้ตลอดเวลา

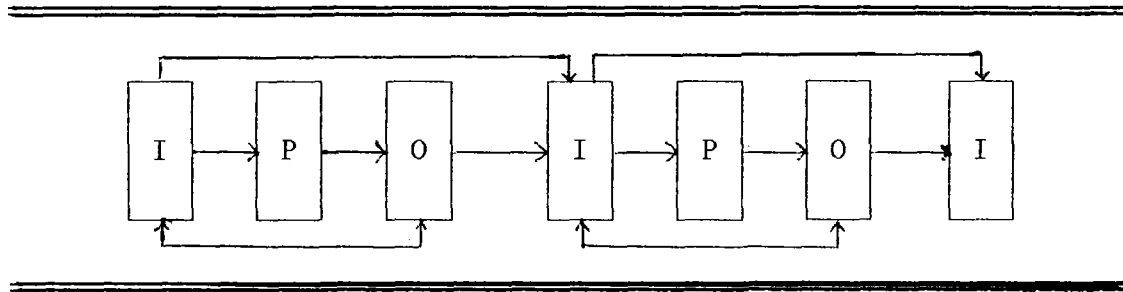
ขั้นที่ 2 ใช้พื้นฐานของเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมทุกโปรแกรม การเรียนจะเสนอกิจกรรมในลักษณะของปฏิกิริยาถูกลูกโซ่ การเข้าและการตอบสนอง (Stimulus Response Chains) โดยการตอบสนองแต่ละครั้งทำให้เกิดแรงเสริม เช่น ความพอใจต่อตนเอง การยอมรับในกลุ่มและอื่นๆ

ขั้นที่ 3 พื้นฐานทางเทคโนโลยีทางการศึกษาที่พัฒนาชุดการสอนมินิคอร์ส คือ รูปแบบ input→process→output ซึ่งเป็นคุณสมบัติของชุดการสอนมินิคอร์ส ดังตัวอย่างต่อไปนี้ การเล่นและการใช้เครื่องบันทึกเสียง

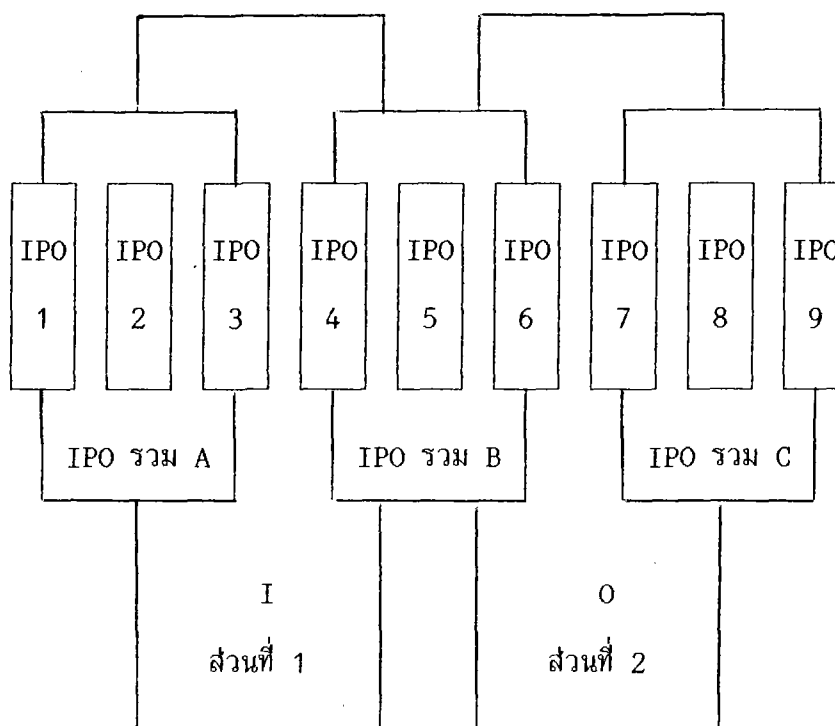
ภาพประกอบ 1 วงจร I - P - O ของชุดการสอนมินิคอร์ส

วงจร Input $\longrightarrow$ Process $\longrightarrow$ Output เชื่อมโยงกันเป็นเส้นตรงแต่ครั้งจะมีผล
กับ Input ในชุดนั้นๆและในวงจรต่อไป ดังแผนภูมิที่ 2

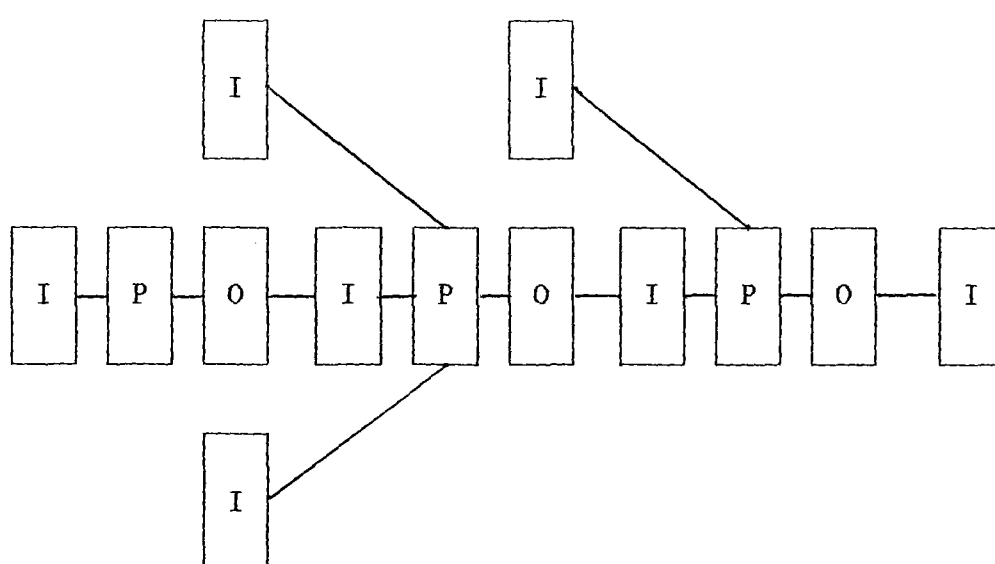
ภาพประกอบ 2 วงจร I - P - O ของชุดการสอนมินิคอร์ส

รูปแบบ I - P - O อาจซับซ้อนขึ้น เช่น ในบางรายการ วงจร I - P - O
สามารถเป็นวงจรใหญ่ขึ้น โดยจะรวมเป็นวงจร I - O คือ รวมวงจรสิ่งเข้าและการตอบสนอง
ไว้ด้วยกัน วงจร I - O นี้ คือ งานในช่วงแรก (I) และช่วงที่ 2 (O) ของการอบรม
ดังแผนภูมิที่ 3

ภาพประกอบ 3 วงจร I - P - O รวมของชุดการสอนมินิคอร์ส

วงจรอาจไม่เรียงตามลำดับในกรณีที่มี "ปัจจัยเบื้องต้น" เพิ่มขึ้นพร้อมๆ กันหรือเป็นตามลำดับ (ตัวอย่างเช่น การสอนโดยใช้เครื่องโสตทัศนูปกรณ์ หรือการอ่านเพิ่มเติมหลังจากฟังบรรยาย) หรือโดยมีกิจกรรม "กระบวนการ" มากกว่าหนึ่งกิจกรรม ดังแผนภูมิที่ 4

ภาพประกอบ 4 ตัวแปรต่างๆ ของวงจร I - P - O ของชุดการสอนมินิคอร์ส

หลักการเรียนการสอนในชุดการสอนมินิคอร์ส

การเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สเป็นหลักการสอนที่อยู่บนพื้นฐานของแนวคิดพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) และมนุษยนิยม (Humanism) ดังนั้นการใช้ชุดการสอนมินิคอร์สจึงควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (Meyer. 1978 : 1 - 18)

1. ชุดการสอนมินิคอร์ส สร้างขึ้นเพื่อสนองความต้องการของบุคคลและกลุ่มบุคคลที่จะนำไปแก้ปัญหาเกี่ยวกับตัวเอง ใช้เวลาอันสั้น จึงทำให้มีการเลือกใช้ยุทธวิธีที่เหมาะสม และมีการใช้โสตทัศนูปกรณ์อย่างสอดคล้องกัน มีความสมบูรณ์ในตัวเองทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนชุดใดก่อนก็ได้ตามความต้องการที่จะนำไปใช้ประโยชน์

2. การจัดวางโปรแกรมการเรียนรู้ มีการจัดทำลำดับเนื้อหาตามหลักวิชาการ เลือกยุทธวิธีมากมายหลายแบบอย่างรอบคอบ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ มีการรวมกลุ่มหลายครั้งทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อยอย่างเหมาะสมกับยุทธวิธีที่วางไว้

3. กิจกรรมจะเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์การเรียนรู้ และการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นและสนใจ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมวิธีการและการใช้อุปกรณ์เหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่

4. กิจกรรมของกลุ่มย่อย จะมีการสร้างบรรยากาศในการให้ความร่วมมือกัน โดยมีการตัดสินใจแบบประชาธิปไตย ผู้สอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายปัญหาและประเมินผลเชิงวิเคราะห์ที่กิจกรรมนั้นๆ ด้วย

5. ผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงต้องจัดกิจกรรมให้เปิดกว้างเป็นกลาง เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกกิจกรรม เลือกกลุ่ม ซึ่งมีทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และต้องใช้ยุทธวิธีที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ เช่น การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษากรณีตัวอย่าง ฯลฯ

6. มีการสอดแทรกทักษะและแนวคิดต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ลงในกิจกรรม เพื่อให้เกิดพฤติกรรมซ้ำๆ และมีความชำนาญในทักษะนั้นๆ ผู้เรียนสามารถที่จะประเมินความก้าวหน้าของตนเองได้หลังจากปฏิบัติกิจกรรมว่า ตนเองได้บรรลุถึงเป้าหมายที่คาดหวังหรือยัง

7. ผู้สอนและผู้เรียนต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เคารพความคิดเห็นของกันและกันร่วมกันตัดสินใจ ไม่มีการบังคับ กิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคี ลดการแข่งขัน

8. ผู้สอนจะแสดงความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะถือว่าความกระตือรือร้นของผู้สอน เป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้เรียนอยากเรียน เมื่อการปฏิบัติกิจกรรมสำเร็จ ก็จะมีการเสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียนแต่จะไม่มีการเสริมแรงทางลบแก่ผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จน้อย

9. กิจกรรมบางอย่างที่เป็นทักษะ จะจัดเป็นส่วนหนึ่งของชุดการสอนมินิคอร์สเป็นการเลียนแบบพฤติกรรม เช่น ถ้าเป็นชุดการสอนเรื่องการบรรยาย ก็จะจัดกิจกรรมเรื่องการบรรยายไปพร้อมๆ กับการสอน

10. การประเมินผลผู้เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์สไม่เป็นการตัดสินได้หรือตก แต่เป็นการประเมินว่าผู้เรียนได้พัฒนาตนเองไปแค่ไหน ไม่มีการลงโทษผู้ร่วมกิจกรรม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาหลักเกณฑ์การประเมินของตนเองได้

จะเห็นว่าหลักการสอนในชุดการสอนมินิคอร์ส ประยุกต์จากหลักการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ ที่จะสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

การใช้สื่อการเรียนการสอนในชุดการสอนมินิคอร์ส

ตามหลักการของการสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส เป็นการเปลี่ยนแปลงยุทธวิธีหลายอย่างอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและสนใจ การเลือกใช้สื่อในชุดการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก ดังนั้น จึงต้องคำนึงถึงการใช้สื่อที่เหมาะสม (Macquarie University n.d.B : 1 - 2) ดังต่อไปนี้

1. ชุดการสอนมินิคอร์สชุดหนึ่งๆ จะมีการใช้สื่อการสอนมากมายหลายแบบ เพราะสื่ออย่างเดียวยังไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เพียงพอและไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางการเรียนรู้ของผู้เรียนได้หลายอย่าง
2. การใช้สื่อต้องสอดคล้องเหมาะสมกับวิธีระบบ ซึ่งเป็นหลักการสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส
3. สิ่งที่สำคัญต่อการเลือกใช้สื่อมากที่สุด ต้องคำนึงว่าสื่อต่างๆ เหมาะสมกับการถ่ายทอดข้อมูลได้ชัดเจนเพียงใด
4. ต้องคำนึงถึงความสนใจของผู้สอนที่จะใช้สื่อต่างๆ ว่าเหมาะสมที่จะใช้และสอดคล้องกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะเสนอให้ผู้เรียนมากที่สุด
5. คำนึงถึงความชอบของผู้เรียนที่มีต่อสื่อที่นำมาใช้ว่าผู้เรียนแต่ละคนจะมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจข้อมูลข่าวสารทางประสาทสัมผัสที่แตกต่างกัน
6. สื่อที่ใช้ต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับผลรวมของข้อมูลที่จะเสนอ เช่น สื่อทางตาต้องสัมพันธ์กับหู ภาพที่ปรากฏต้องสัมพันธ์กับเรื่องจากเสียงที่ประกอบ เป็นต้น

7. คำนึงถึงข้อจำกัดของการใช้สื่อแต่ละชนิด สิ่งที่ต้องพิจารณา ได้แก่ ขนาดของกลุ่มผู้เรียน ระยะเวลาการสอนที่กำหนดให้ โดยคำนึงว่าสื่อที่เลือกใช้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่น่าสนใจและได้ผลมากที่สุดแก่ผู้เรียน สิ่งจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่ง คือ การสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการใช้สื่อ เอกสารที่จะต้องมีแสงสว่างเพียงพอ ตลอดจนความเรียบง่ายในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาโดยไม่มีสิ่งรบกวน

การผลิตและการนำชุดการสอนมินิคอร์สไปใช้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน กำหนดแนวทางเสนอแนะในการพัฒนา หรือการผลิตชุดการสอนมินิคอร์ส และการนำไปใช้ ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2528 : 70 - 72)

1. ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โดยเฉพาะระดับจังหวัด จะต้องสำรวจอุปกรณ์วัสดุทัศนศึกษาและเครื่องอำนวยความสะดวกว่ามีอะไรบ้าง ขาดอะไร จะทำอะไรได้บ้าง

2. ควรพยายามลดการใช้วิทยากรจากที่อื่น ที่หายาก และเสียค่าใช้จ่ายสูง โดยใช้วิธีทัศนหรือสิ่งตีพิมพ์ ที่สามารถทดแทนได้มาใช้

3. ในการเลือกใช้สื่อ จะต้องพิจารณาความสามารถในการรับรู้ของผู้เรียนได้ดีว่าเขารับรู้ชนิดไหนได้ดีที่สุด เช่น เสียง รูปภาพ สิ่งตีพิมพ์ หรือต้องใช้เสียงควบกับรูปภาพ ถ้าจะใช้สิ่งพิมพ์ต้องแน่ใจว่าเขาอ่านได้คล่อง และมีความสามารถในการจับใจความ

4. ความเหมาะสมกับนักเรียนส่วนมากในด้านกิจกรรม โดยพิจารณาจากวัย เพศ ความเชื่อทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีแต่ละท้องถิ่น แล้วจึงผลิตสื่อและจัดกิจกรรม สำหรับกลุ่มที่มีความแตกต่างจากคนส่วนมากเพิ่มขึ้นหรือใช้สื่อชุดเดียวกันแต่กิจกรรมแตกต่างกันออกไป

5. วิธีใช้สื่อและขั้นตอนในการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส ควรให้สะดวกต่อครูผู้สอนและทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วย

6. สื่อที่ประกอบเป็นชุดการสอนมินิคอร์ส น่าจะเป็นสื่อที่ไม่หมดไปเมื่อใช้แต่ละครั้ง หรือควรแยกไว้ในนอกชุดการสอนที่ไม่หมดเปลือง

จะเห็นได้ว่าการผลิตชุดการสอนมินิคอร์สและการนำไปใช้จะต้องคำนึงถึงทั้งผู้สอน และผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้การนำไปใช้ได้ผลดีที่สุด ดังนั้น ชุดการสอนมินิคอร์สแต่ละชุดที่ใช้แต่ละท้องถิ่น อาจมีลักษณะที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม

การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับชุดการสอนมินิคอร์ส

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส ทำได้ดังนี้ คือ (Meyer. 1975 : 10 - 11)

1. การศึกษาเอกสารที่ได้รับก่อนการเรียนรู้ เช่น เอกสารสรุปใจความสั้นๆ จุลสาร เน้นด้านการสาธิตหรือแบบกิจโปรแกรม บทความ จากการบันทึกเสียงสั้นๆ งานง่ายๆ ที่มอบหมายให้ทำล่วงหน้า
2. การบรรยายต่างๆ เช่น การอธิบาย การใช้วิธีการแก้ปัญหา การสร้างแรงจูงใจ
3. การทำงานกลุ่ม เช่น กลุ่มวิเคราะห์เอกสาร การระดมพลังสมอง การร่วมคิดจากสถานการณ์จำลอง กลุ่มประเมินผลตนเอง กลุ่มศึกษากรณีตัวอย่าง
4. การแสดง เช่น การแสดงแหล่งข้อมูลต่างๆ การแสดงวิธีการ การแสดงผลงานของกลุ่ม
5. การประชุมปฏิบัติการ เช่น การวิเคราะห์พิจารณาตรวจสอบแนวคิด เครื่องมือ แหล่งข้อมูลต่างๆ การสังเคราะห์สร้างแนวคิด สร้างแหล่งข้อมูล ออกแบบการทดสอบพัฒนาโปรแกรมการสอน
6. การสอนรายบุคคล เช่น การจับทบทวนโปรแกรม การสอนโดยใช้อุปกรณ์ด้านเสียงประกอบ
7. ทักษะศึกษาและดูงาน เช่น การศึกษาอื่นๆ หรือภาคสนามที่อื่นโดยคำนึงถึงความเหมาะสม
8. การเข้าพบบาทสมมุติ เช่น การแสดงบทบาท เกมสมมุติ เป็นต้น
9. วิธีการประเมินผล เช่น การประเมินผลตนเอง การประเมินผลจากแนวคิดและแหล่งข้อมูลต่างๆ

การประยุกต์ใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส (APEID. 1982 : 39 - 41)

แนวคิดของชุดการสอนมินิคอร์ส เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้หลายลักษณะเนื้อหา ตัวอย่างเช่น

1. การศึกษาในระบบโรงเรียน

1.1 ชุดการอบรมครูระหว่างประจำการ ครูจำเป็นต้องได้รับการเสริมแรง ขยายแนวความคิด และการฝึกฝนการปฏิบัติเพิ่มขึ้นในการสอนแต่ละวัน เนื้อหาวิชาต่างๆ สามารถนำมาวิเคราะห์ และจัดแนวคิดให้ได้ทั้งรูปแบบบุคคล หรือเป็นกลุ่มบุคคล

1.2 การสอนซ่อมเสริม การพัฒนาชุดการสอนมินิคอร์สเพื่อแก้ปัญหา เนื้อหาวิชาที่ยาก หรืออาจช่วยในการสอนซ่อมเสริมสามารถทำได้ในโรงเรียนจำนวนมากในเมือง โดยอำนวยความสะดวกแก่ครูและทำให้ยกมาตรฐานการศึกษาได้สูงขึ้น

2. การศึกษานอกระบบโรงเรียน

2.1 โครงการส่งเสริมการอ่าน

2.2 การศึกษาอาชีพของผู้ใหญ่

2.3 โครงการวิทยุศึกษา

2.4 การเรียนโดยโปรแกรมการเรียนปลายเปิด

2.5 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 3 - 4

ประโยชน์ของชุดการสอนมินิคอร์ส (APEID. 1982 : 26)

การนำชุดการสอนมินิคอร์สมาใช้ จะมีประโยชน์หลายประการ ดังนี้

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาหลักสูตร หรือพัฒนารายวิชาต่างๆ ได้
2. ประหยัดเวลาและทรัพยากรนักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมเพียง 4 - 8 ชั่วโมงในแต่ละชุดและสามารถบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว
3. รูปแบบของชุดการสอนมินิคอร์ส สามารถจัดกิจกรรมได้หลายรูปแบบให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน
4. กิจกรรมเน้นการฝึกทักษะเป็นสำคัญทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง รู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

5. นักเรียนสามารถพัฒนาเจตคติและบุคลิกภาพระหว่างบุคคลต่อบุคคลได้ เนื่องจากกิจกรรมต่างๆ เน้นการเรียนรู้เป็นกลุ่มตามหลักการของกลุ่มสัมพันธ์ และการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์อย่างหลากหลาย

งานวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอนมินิคอร์สในประเทศไทย

การใช้ชุดการสอนมินิคอร์สในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย มีผู้วิจัยไว้ดังนี้

วนิดา ศิริมาลา (2528 : 68) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยชุดการสอนมินิคอร์สกับเรียนด้วยการสอนตามคู่มือครูภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่าการสอนภาษาไทยด้วยชุดการสอนมินิคอร์สให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนภาษาไทยตามคู่มือครูภาษาไทย ที่ระดับ . 01 ส่วนในด้านความสนใจนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ศิริพันธ์ นาควิโรจน์ (2531 : 72) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิธีการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนมินิคอร์สและเรียนด้วยการสอนตามคู่มือครูภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 01 กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม ส่วนด้านความสนใจในวิธีการสอนนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ขจรศรี ชาดิกานนท์ (2533 : 81) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนภาษาไทยโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับเรียนตามแผนการสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 05

วาสนา คมสัน (2534 : 68) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย (มินิคอร์ส) และการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 05

ปราโมทย์ ชูเดช (2535 : 66 - 67) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 05 ส่วนความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วรวิฑูรย์ เทียนทอง (2537 : 79) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและเจตคติต่อวิธีสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 01 และเจตคติต่อวิธีสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุนันท์ วิศวสมภพ (2538 : 75) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความรับผิดชอบต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการใช้ภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 05

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การสอนด้วยชุดการสอนมินิคอร์สจะสามารถส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนมินิคอร์สในประเทศ

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1973 : 4121 - A) ศึกษาถึงการพัฒนาและการประเมินผลโครงสร้างชุดการสอนมินิคอร์สที่ใช้สำหรับการศึกษาวิทยาศาสตร์พื้นโลกพบว่า นักเรียนยอมรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส และเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางบวกของนักเรียนต่อวิทยาศาสตร์พื้นโลกหลังจากเสร็จสิ้นจากการเรียน นักเรียนชอบการประเมินผลที่มีโอกาสปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และชอบชุดการสอนมินิคอร์สที่ใช้เวลาสามสัปดาห์มากกว่าสิบสัปดาห์

ครอส (Cross. 1974 : 3388 - A) ศึกษาชุดการสอนมินิคอร์สที่ใช้อบรมครูก่อนการสอน โดยมีความมุ่งหมายศึกษาถึงการพัฒนาและการประเมินผลของชุดการสอนรายวิชาย่อย เช่นกันพบว่า ครูที่ได้รับการอบรมโดยชุดการสอนมินิคอร์สเกิดพฤติกรรมพิเศษขึ้น 6 ลักษณะ โดยที่ครูจำนวนนี้เชื่อว่า ชุดการสอนมินิคอร์สเป็นสิ่งที่ช่วยให้เขาพัฒนาพฤติกรรมได้ตามจุดประสงค์ของชุดการสอนมินิคอร์ส เมื่อเปรียบเทียบกับครูที่ได้รับการอบรมครูโดยการสอนแบบจุลภาค

นอกจากนี้ เคอร์ (Kerr. 1975 : 356 - 357) ศึกษาถึงพฤติกรรมด้านเจตคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาย่อยและรายวิชาปกติ ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนมินิคอร์สมีทัศนคติที่ดีต่อครูสูงกว่ากลุ่มที่เรียนในรายวิชาปกติ โดยมีการเข้าชั้นเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน และครูที่สอนในชุดการสอนมินิคอร์สมีทัศนคติต่อนักเรียนและวิชาชีพครูสูงกว่าครูในกลุ่มปกติ

จากเอกสารและผลงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส ทำให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างสูงทั้งในระดับการศึกษาผู้ใหญ่และระดับมัธยมศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำชุดการสอนมินิคอร์ส มาปรับปรุงใช้ในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือครูภาษาไทย

ความหมายของคู่มือครู

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 1) ให้ความหมายว่า คู่มือครู คือ เอกสารสำหรับช่วยครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของนักเรียนอย่างลึกซึ้งและชัดเจน ตลอดจนทราบแนววิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ลักษณะของคู่มือครู

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 5) อธิบายรายละเอียดของคู่มือครูไว้ว่าประกอบด้วย

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและหนังสือแบบเรียน
2. จุดประสงค์ในการใช้คู่มือครู เรียบเรียงขึ้นเพื่อใช้หนังสือในการเรียนการสอนได้สะดวก โดยชี้แจงและช่วยคลี่คลายความหมายทุกตอนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาข้อเรียนให้เข้าใจแจ่มชัด

3. เนื้อหาสาระประกอบด้วย คำนำ คำชี้แจง ในการใช้คู่มือครูในแต่ละบท ซึ่งจะมีโครงสร้างเหมือนกัน คือ ประกอบด้วย จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาสาระ โดยสรุป เนื้อหาประกอบ ข้อเสนอแนะวิธีสอนและการจัดกิจกรรม สื่อการสอน การวัดและการประเมินผล หนังสืออ่านประกอบและหนังสืออุเทศ

4. วิธีการใช้คู่มือครู ครูควรใช้คู่มือครูประกอบการสอนโดยตลอด จะทำให้การสอนดำเนินไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น

ส่วนประกอบของคู่มือครูวิชาภาษาไทย กรมวิชาการ

1. จุดประสงค์ของการสอน
2. ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
3. ข้อเสนอแนะในการสอน
4. ความรู้ประกอบ
5. หนังสืออ่านประกอบ

วิธีใช้คู่มือครู

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : ก - ข) ชี้แจงการใช้คู่มือครูไว้ว่า

1. ผู้สอนควรอ่านข้อสังเขปเพื่อความในตอต้นของคู่มือครูให้ตลอดเสียก่อน แล้วจึงทำความเข้าใจในรายละเอียดที่กล่าวในหนังสือเรียนต่อไป เพราะการทำสังเขปไม่ได้เรียงไปตามข้อความที่กล่าวตามย่อหน้าในหนังสือเรียน บางตอนในหนังสือมีแยกเป็นข้อๆ อย่างละเอียดอยู่แล้วในข้อสังเขปอาจจะรวมข้อย่อยๆ 2 - 3 ข้อ เป็นข้อสังเขปข้อเดียว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจเป็นสำคัญ ครูจึงควรอ่านข้อสังเขปให้ตลอดเสียก่อน

2. คู่มือสำหรับแต่ละบท มักมีคำชี้แจงเนื้อความสำคัญของบทเรียนในหนังสือเรียน อาจมีตัวอย่างเพิ่มเติมจากที่มีไว้แล้วในหนังสือเรียนนั้น บางบทเห็นว่าเนื้อความชัดเจนแล้วก็ให้มีตัวอย่างเพิ่มเติมอีก ตามปกติจะมีข้อเสนอแนะการสอนประจำบท แต่ข้อเสนอแนะไม่ใช่ข้อกำหนดให้กระทำ ดังนั้นเมื่อครูอ่านข้อเสนอแนะแล้ว ถ้าครูคิดวิธีของตนเองและปรับปรุงหรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพในโรงเรียนหรือท้องถิ่นก็เป็นการสมควร

3. สำหรับบางบทมีความรู้เพิ่มเติม นอกเหนือไปจากบทเรียนโดยมุ่งหวังที่จะให้ครูได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง หรือถ้าโรงเรียนใดมีนักเรียนบางกลุ่มหรือบางคนมีศักยภาพสูง ครูอาจเพิ่มเติมความรู้ให้แก่เด็กนักเรียนก็ได้ การเสริมความรู้ย่อมไม่ถือเกณฑ์ที่จะต้องให้คนรู้เฉพาะที่มีในหนังสือเรียน หรือมีในคู่มือครู อาจเสริมความรู้ให้แก่เด็กเรียนที่มีศักยภาพสูงให้กว้างขวาง หรือลึกซึ้งยิ่งขึ้น จากแหล่งวิทยาการแหล่งใดและกลวิธีใดก็ได้

จะเห็นได้ว่า การสอนตามคู่มือครูจะสัมฤทธิ์ผล ถ้าครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจการใช้คู่มือครูให้ละเอียดถี่ถ้วน รู้จักยืดหยุ่น นำไปใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนในโรงเรียนและท้องถิ่น

3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติ

เอกสารเกี่ยวกับเจตคติ

ความหมายของเจตคติ

อัลพอร์ต (Allport. 1935 : 418) ให้ความหมายของเจตคติว่าเป็นสภาวะความพร้อมทางด้านจิตใจอันเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็แรงกำหนดทิศทางพฤติกรรมที่จะมีต่อบุคคลหรือสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการสร้างเจตคติให้แก่เด็กนั้นการเรียนมีส่วนช่วยได้มากเพราะเจตคติของเด็กได้มาจากประสบการณ์ต่างๆ และเมื่อสถานการณ์ต่างๆ ได้รับความสำเร็จ เจตคติจะค่อยๆก่อตัวขึ้น

นิวคอมป์ (Newcomb. 1954 : 128) กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่คนเราได้รับ เจตคติจะแสดงออกได้ทางพฤติกรรมซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือการแสดงออกในลักษณะพึงพอใจ เห็นด้วย อีกลักษณะหนึ่งเป็นการแสดงออกที่ไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย เบื่อหน่าย ชิงชัง

ฮิลการ์ด (Hillgard. 1962 : 214) ให้ความจำกัดความของเจตคติว่า หมายถึง แนวโน้มของการกระทำที่หันเหเข้าหา หรือถอยหนีจากวัตถุ เป็นความพร้อมก่อนที่จะตัดสินใจตอบสนองต่อลักษณะของวัตถุ ความคิดรวบยอด หรือสถานการณ์ที่ตัวเขาเข้าไปเกี่ยวข้อง

กู๊ด (Good. 1963 : 48) กล่าวว่าเจตคติ คือ ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะหนึ่งอาจจะเป็นการต่อต้านสถานการณ์บางอย่าง บุคคลหรือสิ่งใดๆ เช่น รักเกลียด หรือกลัว หรือไม่พอใจ มากน้อยเพียงใดต่อสิ่งนั้น

เคแกน (Kagan. 1967 : 613) ให้ความหมายของเจตคติว่า เป็นความโน้มเอียงที่ฝังแน่นในความคิดและความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบที่มีต่อสิ่งที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเจตคติประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 2 สิ่งคือ ความรู้ความเข้าใจและอารมณ์

เธอร์สโตน (Thurstone. 1967 : 77) กล่าวว่า เจตคติเป็นการแสดงทางด้านผลรวมของความโน้มเอียง ความรู้สึก ความมีอคติ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นอยู่ภายในก่อน ความคิด ความกลัว การบังคับขู่เข็ญ และการลงความเห็นของมนุษย์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

นอกจากนี้ นักการศึกษาไทยได้ให้ความหมายของเจตคติไว้หลายแนวด้วยกัน คือ

เว็ดคักดี ไซวาสินธุ์ (2520 : 38) ให้ความหมายของเจตคติว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้คนแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับขบวนการอบรมให้เรียนรู้ระบบวิธีของสังคม (Socialization) ซึ่งเจตคตินี้จะแสดงออก หรือปรากฏให้เห็นชัดเจนในกรณีที่สิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งที่สังคม

อบรม สันนิบาต (2522 : 190) ให้ความหมายของเจตคติว่า เป็นสภาพของจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ อันทำให้บุคคลนั้นมีท่าทีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือเป็นสภาพความพร้อมทางจิตใจ หรือทั้งสองอย่างของบุคคล ในอันที่จะแสดงปฏิกิริยาต่อสถานการณ์หรือบุคคล หรือต่อสิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่งในทางมองเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยคัดค้านหรือไม่คัดค้าน

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 146) สรุปความหมายของเจตคติไว้ว่า เจตคติเป็นความรู้สึกภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น และความรู้สึกดังกล่าว จะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มของการตอบสนองต่อสิ่งนั้น ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นทางสนับสนุนหรือได้แย้งคัดค้านก็ได้

สรุปได้ว่าเจตคติ คือ ความคิดเห็น การแสดงออกทางความรู้สึกและท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางบวกหรือทางลบ เช่น การเห็นด้วย พอใจหรือชอบ ไม่เห็นด้วย ไม่พอใจ หรือไม่ชอบ เจตคติเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ ดังนั้นเจตคติจึงสามารถสร้างและเปลี่ยนแปลงได้

ลักษณะของเจตคติ

ชอร์และไรท์ (เชดคักดี โฆวาสินธุ์. 2520 : 40 ; อ้างอิงมาจาก Shaw and Wright. 1968) อธิบายลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติเป็นผลหรือขึ้นอยู่กับการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้า แล้วแปรเปลี่ยนมา เป็นความรู้สึกภายในที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการที่จะแสดงพฤติกรรม
2. เจตคติของบุคคลจะแปรค่าทั้งในด้านคุณภาพและความเข้มโดยจะครอบคลุมช่วงของเจตคตินั้น ซึ่งจะแปรค่าได้ทั้งมากและน้อย นั่นคือเจตคติจะมีทั้งค่าบวกและค่าลบ
3. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าสิ่งที่กำเนิดขึ้นเองหรือเป็นผลจากลักษณะโครงสร้างภายในของบุคคลและวุฒิภาวะ
4. เจตคติขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าเฉพาะอย่างทางสังคม
5. เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าเป็นกลุ่มเดียวกัน อาจจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน
6. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วจะมีลักษณะคงที่และเปลี่ยนแปลงได้ยาก

อัลพอร์ท (Allport. 1935 : 212 - 272) จำแนกเจตคติออกเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. ภาวะทางจิตใจและประสาทซึ่งจะให้เห็นทางพฤติกรรม เช่น โกรธ เกสียด รัก เป็นต้น
2. ความพร้อมที่จะตอบสนอง คือ เมื่อมีเจตคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใด ก็พร้อมที่จะตอบสนองสิ่งนั้นตามลักษณะของเจตคติที่เกิดขึ้น เช่น ชอบวิชาศิลปะ สมควรใจและต้องการที่จะเรียนหรือสนใจวิชาศิลปะอยู่เสมอ
3. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นระบบ เกิดขึ้นเป็นกลุ่มและจัดระบบไว้แล้วในตัวเองคือเมื่อเกิดเจตคติต่อสิ่งใดแล้วจะเกิดขึ้นต่อเนื่องกันและติดตามมาด้วยพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น เมื่อโกรธจะหน้าบึ้ง
4. เป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์ หมายความว่าประสบการณ์มีส่วนช่วยในการสร้างเจตคติได้ดี
5. เป็นพลังสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก การแสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับเจตคติเป็นสำคัญ

องค์ประกอบของเจตคติ

เชดส์คัลท์ โฆวาลินธู (2520 : 40) กล่าวว่า เจตคติมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

1. Cognitive Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้หรือความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า (Object) นั้นๆ เพื่อเป็นเหตุผลการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยในการประเมินผลสิ่งเร้านั้นๆ

2. Feeling Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึก หรืออารมณ์ของบุคคลที่มีต่อความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าต่างๆ เป็นผลต่อเนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินสิ่งเร้านั้นแล้วว่า พอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ ดีหรือเลว อย่างไร

3. Action Tendency Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติ ปฏิบัติหรือตอบสนองต่อสิ่งเร้า ในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อ หรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้มาจากการประเมินผล

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 3 - 4) กล่าวว่าเจตคติมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) ได้แก่ ความคิดซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มนุษย์ใช้ในการคิด ความคิดนี้อาจจะอยู่ในรูปแบบหนึ่งต่างขึ้นอยู่กับความคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า

2. องค์ประกอบทางด้านท่าที ความรู้สึก (Affective Component) ส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งจะเป็นตัวเร้าความคิดอีกต่อหนึ่งถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ในขณะที่คิดถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใด แสดงว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกในด้านบวกและด้านลบตามลำดับต่อสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางด้านปฏิบัติ (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มทางปฏิบัติ หรือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดการปฏิบัติหรือมีปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

สรุปได้ว่า เจตคติ คือความคิดเห็น ความรู้สึกเอนเอียงทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจแสดงให้เห็นในลักษณะทางบวก เช่น ชอบ พอใจ เห็นด้วย ทางลบ เช่น ไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย และเป็นกลางๆ เช่น เฉยๆ ไม่รักไม่เกลียด พฤติกรรมนี้ไม่อาจวัดได้โดยตรง แต่สามารถสังเกตและวัดได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อสิ่งนั้นๆ

การเปลี่ยนแปลงเจตคติ

ซูซีฟ อ่อนโคกสูง (2522 : 7) กล่าวว่า เจตคติเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. เมื่อได้รับข้อมูลใหม่จะทำให้เจตคติเปลี่ยนแปลงได้
2. เมื่อได้รับประสบการณ์ตรงหรือความสะท้อนใจ
3. เมื่อถูกบังคับให้ต้องปฏิบัติไปนานๆ
4. เมื่อได้รับการรักษาทางจิต เพื่อให้เข้าใจเหตุผลที่ถูกต้อง
5. เปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่

นอกจากนี้ เจตคดียังมีลักษณะ เป็นดัชนีที่จะชี้แนะทางการแสดงพฤติกรรม นั่นคือ ถ้าบุคคลใดมีเจตคติที่ดีก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหาหรือแสดงพฤติกรรมนั้นและในทางตรงกันข้ามถ้ามีเจตคติที่ไม่ดีก็มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหาโดยการถอยหนีหรือต่อต้าน (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2524 : 240)

เจตคติของแต่ละบุคคลนั้นย่อมมีลักษณะแตกต่างกันออกไปซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ประเภท

1. เจตคติเชิงนิมิต เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ สนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ
2. เจตคติเชิงนิเสธ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้ามเช่น ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินดี ไม่ร่วมมือ ไม่ทำ
3. เจตคติที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งเจตคติเชิงนิมิต และเชิงนิเสธ แต่อยู่ระหว่างกลางไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เช่น รู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด

หลักการสร้างเจตคติที่ดีแก่เด็ก

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาต่างๆ นั้นนอกจากจะมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาที่เรียนแล้ว ก็ยังจะต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาเหล่านั้นด้วยเพราะเจตคติในวิชาที่เรียนมีความสำคัญเป็นสิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน สนใจเรียน หมกมุ่นในการเรียนและแสวงหาความรู้ได้อย่างดี ถ้าหากว่านักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน ต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ต่อวิชาที่เรียนก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วย (สำเริง บุญเรืองรัตน์. 2524 : 7)

ทวี ทอแก้ว และอบรม สนิทบาล (2517 : 57) กล่าวถึงหลักการสร้างเจตคติที่ดีแก่เด็ก ดังนี้

1. ให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายในเรื่องที่เรียน
2. ให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของวิชานั้นโดยแท้จริง
3. ให้นักเรียนได้มีโอกาสหรือมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน
4. ให้นักเรียนได้เรียนสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด เพื่อจะได้เกิดผลสำเร็จในการเรียน อันเป็นผลให้มีเจตคติที่ดีต่อไป
5. การสอนของครูจะต้องมีการเตรียมตัวอย่างดี ใช้วิธีสอนที่ดี เด็กเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง
6. ครูจะต้องสร้างความอบอุ่นใจและความเป็นกันเองกับนักเรียน
8. จัดสภาพแวดล้อมต่างๆของโรงเรียน ห้องเรียน ให้มีบรรยากาศที่น่าอยู่และน่าสนใจ

หลักของการวัดเจตคติ

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 147 - 148) เสนอหลักของการวัดเจตคติไว้ดังนี้ว่า การวัดเจตคตินับว่าเป็นสิ่งที่มีความยุ่งยาก เพราะเป็นการวัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก ลักษณะดังกล่าวมีการแปรเปลี่ยนได้ง่าย แต่อย่างไรก็ตามเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ยังสามารถวัดได้ ซึ่งต้องอาศัยหลักสำคัญดังต่อไปนี้

1. ต้องยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Basic Assumption) เกี่ยวกับการวัดเจตคติ คือ
 - 1.1 ความคิดเห็น ความรู้สึก หรือเจตคติของบุคคลนั้นจะมีลักษณะคงที่อยู่ช่วงเวลาหนึ่ง นั่นคือ ความรู้สึกนึกคิดของคนเราไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือผันแปรตลอดเวลา อย่างน้อยจะต้องมีช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่ความรู้สึกของคนเรามีความคงที่ ทำให้สามารถวัดได้
 - 1.2 เจตคติของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้โดยตรง การวัดจะเป็นแบบวัดทางอ้อม โดยวัดจากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออกหรือประพฤติอยู่เสมอ
 - 1.3 เจตคตินอกจากแสดงออกในรูปทิศทางของความรู้สึกนึกคิด เช่น สนับสนุนหรือคัดค้าน ยังมีขนาดหรือปริมาณของความคิดความรู้สึกนั้นอีกด้วย ดังนั้น ในการวัดเจตคตินอกจากจะทำให้ทราบลักษณะหรือทิศทางแล้ว ยังสามารถบอกระดับความมากน้อย หรือความเข้มข้นของเจตคติได้ด้วย

2. การวัดเจตคติด้วยวิธีใดก็ตามจะต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือ ตัวบุคคลที่จะถูกวัด มีสิ่งเร้า และสุดท้ายต้องมีการตอบสนองซึ่งจะออกมาในระดับสูง - ต่ำ มาก - น้อย

3. สิ่งเร้าที่นิยมใช้คือข้อความวัดเจตคติ (Attitude Statements) ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายคุณค่า คุณลักษณะของสิ่งนั้น เพื่อให้บุคคลตอบสนองออกมาเป็นระดับความรู้สึก (Attitude Continuum หรือ Scale) เช่น มากปานกลาง น้อย เป็นต้น

4. การวัดเจตคติต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรง (Validly) ของการวัดเป็นพิเศษ คือ ต้องพยายามให้ผลของการวัดที่ได้ ตรงกับสภาพความเป็นจริงของบุคคลทั้งในแง่ทิศทางและระดับ หรือช่วงของเจตคติ

วิธีเขียนข้อความวัดเจตคติ

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 148 - 149) กล่าวว่า มาตรการวัดเจตคติ (Attitude Scale) จะประกอบด้วยข้อความโดยทว่าหน้าที่เป็นตัวเร้าให้บุคคลแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกออกมา การวัดเจตคติจะได้ผลถูกต้องและเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้อความที่ใช้ถามการเขียนข้อความเพื่อวัดเจตคติจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องพิจารณา โดยยึดหลักดังต่อไปนี้

1. ใช้ข้อความที่กล่าวถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เป็นปัจจุบัน
2. หลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง เกี่ยวกับเรื่องนั้นเพราะจะกลายเป็นการตอบสนองตามความเป็นจริง ทำให้ไม่ทราบความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคล
3. ข้อความที่ใช้ต้องให้คำตอบที่สามารถแปลความหมายได้ คือ สามารถบอกทิศทางและระดับความรู้สึกของบุคคลได้
4. ข้อความนั้นต้องมีความเป็นปรนัย คือ มีความชัดเจน มีความหมายแน่นอน ไม่ใช้ภาษาวกวน หรือคลุมเครือ
5. ข้อความหนึ่งๆ ควรถามความคิดเห็นเพียงอย่างเดียว เพราะถ้ามีหลายความคิดเห็น ข้อความเดียวกัน จะกลายเป็นข้อความกำกวม ยุ่งยากต่อการเสนอความคิดเห็น เช่น ไม่ควรให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นโดยใช้ข้อความที่ว่า "การสอนแบบบรรยายทำให้น่าเบื่อเสียเวลามาก ได้ผลการเรียนไม่ดี" ควรแยกข้อความนี้ออกเป็นหลายๆ ข้อความ เช่น

5.1 การสอนแบบบรรยาย ทำให้ผู้เรียนเบื่อ

5.2 การสอนแบบบรรยาย ทำให้เสียเวลามากเกินไป

5.3 การสอนด้วยวิธีบรรยาย ทำให้ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

6. ข้อความที่ใช้ควรมีลักษณะกลางๆ เพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทั้งในทางบวกและทางลบ ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำบางคำเช่น เสมอ ทั้งหมด ไม่เคยเลยเท่านั้น เพียงแต่ เพียงเล็กน้อย

7. หลีกเลี่ยงข้อความที่ไม่อาจแสดงความคิดเห็นได้ หรือข้อความที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะพิจารณา เช่น ข้อความที่กล่าวนอกเรื่องที่จะศึกษา

การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ

ในการวัดเจตคตินั้น นักการศึกษาหลายท่านได้สร้างเครื่องมือวัดเจตคติไว้อย่างหลากหลายด้วยกัน เช่น วัดเจตคติโดยใช้วิธี Equal Pearing Intervals ของเธอร์สโตน การวัดเจตคติโดยใช้วิธี Scalogram Analysis ของ กัตต์แมน การวัดเจตคติโดยใช้วิธี Semantic Differential ของ ออสกูดและผู้ร่วมงาน เป็นต้น

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างมาตรวัดเจตคติตามแนวของลิเคิร์ท โดยใช้เทคนิควิธี Summated Rating Scale ซึ่งเชิดศักดิ์ ไชวาสินธุ์ และประภาเพ็ญ สุวรรณ กล่าวถึงลำดับขั้นของการสร้างไว้ดังนี้ (เชิดศักดิ์ ไชวาสินธุ์. 2520 : 50 - 56 และประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520 : 28 - 32)

1. พิจารณาว่าจะวัดเจตคติของใคร ที่มีต่ออะไร และให้ความหมายของเจตคติ และสิ่งที่วัดนั้นให้แน่นอน

2. เมื่อตีความหมายของสิ่งที่วัดแน่นอนแล้ว ก็สร้างข้อความในแต่ละหัวข้อนั้นๆ โดยให้คลุมเนื้อหาในหัวข้อเหล่านั้น ข้อความนี้อาจจะเขียนขึ้นเองหรืออนุมานจากที่อื่นและข้อความที่จะถามจะต้องเป็นข้อความที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึก หรือความเชื่อของผู้ตอบ ซึ่งลิเคิร์ท กล่าวถึงหลักในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

- 2.1 ข้อความจะเขียนในแง่ความรู้สึก ความเชื่อ หรือความตั้งใจที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ไม่ใช่เป็นข้อเท็จจริง
- 2.2 ข้อความที่บรรจุลงในมาตรวัดจะต้องประกอบด้วยข้อความที่เป็นไปในทางบวกและทางลบ คละกัน
- 2.3 ข้อความแต่ละข้อต้องสั้น เข้าใจง่าย ชัดเจน ไม่กำกวม
- 2.4 เมื่อได้ข้อความเพียงพอแล้วก็บรรจุลงในมาตรวัดโดยให้มีข้อเลือก 5 ข้อเลือก ดังนี้คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 2.5 การกำหนดน้ำหนักในการตอบข้อเลือกต่างๆ แต่ละข้อความ ซึ่งในการกำหนดน้ำหนักว่าข้อเลือกใดควรจะให้น้ำหนักเท่าใดนั้น วิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุด คือ วิธี Arbitrary Weighting Method ซึ่งกำหนดให้แต่ละข้อเลือกมีน้ำหนักเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 เมื่อชนิดของข้อความ เป็นบวก และ 1, 2, 3, 4 และ 5 เมื่อชนิดของข้อความ เป็นลบตามลำดับ
- 2.6 ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยผู้สร้างข้อความเอง หรือนำไปให้ผู้มีความรู้ในเรื่องนั้นตรวจสอบ
- 2.7 ทำการทดลองก่อนนำไปใช้จริง โดยการนำข้อความที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนจะบรรจุลงในมาตรวัดเจตคติจริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่ผ่านมา มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อวิธีสอนโดยใช้ชุดการสอน มีนิตอร์สนวิชาภาษาไทย ดังผลการวิจัยที่ปรากฏต่อไปนี้

ขจรศรี ชาดิกานนท์ (2532 : 85) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมีนิตอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าเจตคติต่อการสอนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน เจตคติต่อการสอนของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน เจตคติต่อการสอนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วรวิทย์ เทียนทอง (2537 : 79) ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษา และเจตคติต่อวิธีสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์ส กับเรียนตามคู่มือครู กรมวิชาการ ผลการวิจัยพบว่าเจตคติต่อวิธีสอนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน เจตคติต่อวิธีสอนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 01

สมมติฐานในการค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอนมินิคอร์สสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
4. เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เนื้อหาและระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. แบบแผนการทดลอง
6. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนเทพสילה เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน รวม 70 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โดยการสุ่มแบบเจาะจงจากนักเรียนแผนการเรียนไทย - สังคม เฉพาะนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน รวม 70 คน และนำมาสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง (Simple Random Sampling) โดยสุ่มห้องเรียนด้วยวิธีจับฉลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน สอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สและเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 35 คน สอนตามคู่มือครู

2. เนื้อหาและระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติวรรณคดี ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งใช้สอนในภาคเรียนที่ 1 โดยสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แบ่งเป็น

2.1 ลักษณะวรรณคดีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

2.2 กวีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โดยศึกษานำหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1 ประวัติและผลงานของกวี

2.2.2 ลักษณะการแต่ง เนื้อเรื่อง ตัวอย่างบางตอนจากเรื่อง สำนวนโวหาร

2.2.3 คุณค่าของวรรณคดี

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 16 คาบ คาบละ 50 นาที

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

3.1 แผนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

3.1.1 แผนการสอนตามคู่มือครู วิชาประวัติศาสตร์

3.1.2 แผนการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส วิชาประวัติศาสตร์

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาประวัติศาสตร์ 1 ชุด

3.3 แบบสอบถามเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ 1 ชุด

4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 แผนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

ผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ตามคู่มือครู กับแผนการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตร แบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์ของวิชา จากหนังสือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ

2. ศึกษาแนวการสอนวิชาประวัติศาสตร์จากคู่มือครูวิชาประวัติศาสตร์ของบรรเทา กิตติศักดิ์ และแนวการสอนของกรมวิชาการ

3. ศึกษาแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ในเนื้อหาที่ใช้สอน

4.1.1 แผนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ตามคู่มือครู

ผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ตามคู่มือครู เพื่อใช้กับนักเรียนกลุ่มควบคุม ดังนี้

1. สร้างแผนการสอนเป็นรายคาบให้สอดคล้องกับวิธีดำเนินการทดลอง และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยยึดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผลเป็นสำคัญ แล้วนำแผนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ เพื่อปรับปรุงแก้ไขในด้านความสอดคล้องของกิจกรรม เนื้อหา และการประเมินผล ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2. นำแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนเทพสילה เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

3. นำแผนการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการวิจัยต่อไป

4.1.2 แผนการสอนวิชาประวัติศาสตร์โดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส

ผู้วิจัยสร้างแผนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส สำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและวิธีการสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส จากเอกสารของ กรรณิการ์ แยมเกษร (2525 : 5) เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2529 : 113 - 114) และจากงานวิจัยของ วนิดา ศิริมาลา (2528 : 10 - 41) ศิรินันท์ นาควิโรจน์ (2531 : 8 - 39) ขจรศรี ชาดิกานนท์ (2533 : 15 - 38) วรวิทย์ เพียนทอง (2537 : 21 - 46) และจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาและสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส

2. สร้างชุดการสอนมินิคอร์สเป็นชุด รวม 4 ชุด โดยดำเนินการตามหลักการและขั้นตอนของอาเพด (APEID. 1982 : 9 - 13) และกรมการศึกษานอกโรงเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ม.ป.ป : 5) ซึ่งมีส่วนประกอบ 6 ส่วน คือ

2.1 คำอธิบายรายวิชา

2.2 กิจกรรมผู้เรียน

2.3 กิจกรรมครู

2.4 การประเมินผล

2.5 เนื้อหาเสริม

2.6 สื่อและอุปกรณ์

3. เนื้อหาของชุดการสอนมินิคอร์ส ที่เลือกมาทดลองมีดังนี้ คือ ชุดที่ 1 ประวัติและผลงานของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย 4 คาบ ชุดที่ 2 ประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) 6 คาบ ชุดที่ 3 ประวัติและผลงานของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส 4 คาบ ชุดที่ 4 ประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายวินทร์ธิเบศร์ (อิน) 2 คาบ

4. นำชุดการสอนมินิคอร์สที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณลักษณะโครงสร้าง ความถูกต้องของเนื้อหา กิจกรรม สื่อ และการประเมินผล

5. นำชุดการสอนมินิคอร์สที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนเทพศิลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน เพื่อศึกษาข้อบกพร่อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของชุดการสอนมินิคอร์ส

4.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

4.2.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากหนังสือเทคนิคการวัดผลของชวาล แพริตกุล (2518 : 143 - 145) เทคนิคการเขียนข้อสอบของชวาล แพริตกุล (2520 : 99 - 402) และจันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 21 - 76)

4.2.2 สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรโดยทำการวิเคราะห์หลักสูตรตามเนื้อหาที่จัดมาทดลองสอน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมการสอน และสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ จากเนื้อหาที่ใช้ทดลอง เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 80 ข้อ

4.2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการควบคุมปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขด้านความถูกต้องของสำนวนภาษาและเรียงข้อความตอบให้รัดกุมตามคำแนะนำที่ได้รับ

4.2.5 นำแบบทดสอบ 80 ข้อ ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ที่เรียนวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 100 คน ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน

4.2.6 นำผลการทดสอบวิเคราะห์ หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแต่ละข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ จากนั้นคัดเลือกไว้ 40 ข้อ ได้ข้อทดสอบที่มีค่าความยากง่าย (ค่า p) ระหว่าง .27 - .79 และค่าอำนาจจำแนก (ค่า r) ตั้งแต่ .26 - .64 ซึ่งแสดงไว้ในภาคผนวก ก.

4.2.7 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ 40 ข้อนั้น ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 100 คน ที่เลือกเรียนวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเลือกเสรี อีกครั้งหนึ่ง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่น .71

4.2.8 นำผลการวิเคราะห์เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท แล้วใช้เป็นเครื่องมือในการทดลอง

4.3 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอน

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเจตคติต่อวิธีสอน มีลำดับการสร้าง ดังนี้

4.3.1 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติตามวิธีการของ ลิเคิร์ท จากหนังสือ การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพของเชดสกี ไรวาซินส์ (2520 : 38 - 70) หนังสือทัศนคติการ วัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัยของประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 27 - 32) หนังสือ หลักการวิจัยทางการศึกษาของล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2524 : 154 - 159) รวมทั้งศึกษาแบบสอบถามในงานวิจัยของพจนานพร เชียงว่อง (2528 : 185 - 189) ขจรศรี ขาดิกานนท์ (2533 : 120 - 122)

4.3.2 สร้างแบบสอบถามเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 40 ข้อ โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอนภาษาไทยของขจรศรี ขาดิกานนท์ แบบมาตรา ส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ แบบสอบถามที่มีข้อความไปในทางบวกให้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 ส่วนข้อความที่เป็นไปในทางลบ ให้คะแนน 1, 2, 3, 4 และ 5

4.3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาภัณฑ์และผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความถูกต้อง และตรวจแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจนขึ้น

4.3.4 นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอนที่ได้ตรวจสอบและปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทพศิลา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 100 คน

4.3.5 นำผลการตรวจให้คะแนนมาหาค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ คำนวณจากสูตรของเอ็ดวาร์ด (Edward) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 85) เลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 2.21 - 4.95 คัดเลือกไว้ 30 ข้อ ซึ่งแสดงไว้ในภาคผนวก ก.

4.3.6 นำแบบสอบถามเจตคติต่อวิธีสอนมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76

5. แบบแผนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design) ของลัว่น สายยศและอังคณา สายยศ (2536 : 216) มีลักษณะดังนี้

ตาราง 3 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T ₁	X	T ₂
CR	T ₁	~ X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการทดลอง

- ~ X แทน การสอนตามแนวคู่มือครู
- X แทน การสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส
- R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
- E แทน กลุ่มทดลอง
- C แทน กลุ่มควบคุม
- T₁ แทน การสอบก่อนการเรียน
- T₂ แทน การสอบหลังการเรียน

6. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

6.1 ทดสอบก่อนการเรียน (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว

6.2 ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยทำการสอนกลุ่มควบคุมและกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

6.3 ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนการเรียน

6.4 ตรวจสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดย

7.1 ใช้ t - test แบบ Independent ในรูปผลต่างของคะแนน (Different Score) ในการทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และ 2

7.2 ใช้ t - test แบบ Dependent ในการทดสอบสมมติฐาน ข้อ 3 และ 4

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

8.1 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536 : 59)

ค่าคะแนนเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

ค่าความแปรปรวน (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 63)

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N-1}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

8.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

8.2.1 หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ คำนวณจากสูตรของเอ็ดวาร์ด (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 85)

8.2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติ

วรรณคดี คำนวณจากสูตร KR - 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ส่วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536 : 168 - 169)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

จำนวนคนที่ทำถูก

p แทน สัดส่วนของผู้ที่ได้ในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของผู้ที่ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ คือ $1-p$

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือวัดฉบับนั้น

8.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเจตคติต่อการสอน โดยวิธีการหาค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนของเครื่องมือวัด

s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

8.2.4 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเจตคติต่อวิธีสอน โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ คำนวณจากสูตร ของเฮ็ควาร์ด (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536 : 85)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบถาม
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

8.3 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

8.3.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิธีสอน วิชาประวัติศาสตร์ของกุ่มทดลองและกุ่มควบคุม โดยใช้ t - test แบบ Independent ในรูปผลต่างของคะแนน (Different Score) (Scott and Werthemer. 1966 : 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}$$

$$S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S_{D_1}}{n_1} + \frac{S_{D_2}}{n_2}}$$

$$S_D = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา
	MD ₁	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนและหลังการทดลองของทุกคนในกลุ่มทดลอง
	MD ₂	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนและหลังการทดลองของทุกคนในกลุ่มควบคุม
	S _D	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบก่อนการเรียนกับหลังการเรียนของกุ่มทดลองและกุ่มควบคุม
	S _{MD₁ - MD₂}	แทน	คะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของคะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง MD ₁ และ MD ₂

8.3.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิธีสอน วิชาประวัติ
วรรณคดี ที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับหลังการเรียน ภายในกลุ่มเดียวกัน คำนวณจากสูตร
t - test แบบ Dependent (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536 : 87)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที่
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับหลังการเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับหลังการเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง
t	แทน	ค่าสถิติของการแจกแจงแบบที (t - Distribution)
MD	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนน ก่อนและหลังการทดลอง
$\sum D$	แทน	ผลรวมผลต่างของคะแนนแต่ละคู่
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมผลต่างของคะแนนแต่ละคู่ยกกำลังสอง
$S_{MD} = MD_1 - MD_2$	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างระหว่างการทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู
2. เปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง
4. เปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test ในรูป Difference Score ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	MD	S_{MD-MD_2}	t
กลุ่มทดลอง	35	16.66	21.69	5.03	0.63	3.05**
กลุ่มควบคุม	35	15.71	18.20	2.49		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test ในรูป Difference Score ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	MD	$S_{MD_1 - MD_2}$	t
กลุ่มทดลอง	35	110.40	117.66	7.26	0.3	1.17
กลุ่มควบคุม	35	110.02	116.43	6.40		

จากตาราง 5 แสดงว่า เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองไม่สูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ $t - test$ ในรูป Dependent

3.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	ΣD	ΣD^2	t
กลุ่มทดลอง	35	16.66	21.69	176	1,368	7.89**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองแตกต่างกับหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	$\sum D$	$\sum D^2$	t
กลุ่มควบคุม	35	15.71	18.20	87	561	4.62**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองแตกต่างกับหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ $t - test$ ในรูป Dependent เพื่อนำค่า t ของการสอบทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบกัน

4.1 เปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

เจตคติต่อวิธีสอน	N	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	ΣD	ΣD^2	t
กลุ่มทดลอง	35	110.40	117.66	254	2,192	13.33**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 แสดงว่า เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองแตกต่างกับหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 เปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

เจตคติต่อวิธีสอน	N	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	ΣD	ΣD^2	t
กลุ่มควบคุม	35	110.03	116.43	224	1,722	12.96**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงว่า เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองแตกต่างกับหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครู

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
4. เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนเทพสילה เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน รวม 70 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนเทพสילה เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มแบบเจาะจงจากนักเรียนแผนการเรียนไทย - สังคม เฉพาะนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน รวม 70 คน และนำมาสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งโดยสุ่มห้องเรียนด้วยวิธีการจับฉลากเพื่อกำหนดเป็น กลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน สอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส และเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 35 คน สอนตามคู่มือครู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.1 แผนการสอน 2 แบบ คือ แผนการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับแผนการสอนตามคู่มือครู

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .71 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .27 - .79 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .26 - .64

3.3 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอน ซึ่งปรับปรุงจากแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอนของขจรศรี ชาทิกานนท์ (2533 : 81 - 83) ที่หาคุณภาพแล้วจำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (t) โดยใช้เทคนิค 25 % และใช้ t - distribution ใหม่ เพื่อความเหมาะสมกับสภาพนักเรียน แต่ละข้อมีค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 2.21 - 4.95 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76

4. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 16 คาบ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

4.1 ทดสอบก่อนการทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอนกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

4.2 ดำเนินการสอนตามแผนการสอนโดยใช้เนื้อหาเดียวกัน กลุ่มละ 16 คาบ กลุ่มทดลองสอนโดยใช้ชุดการสอนอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มควบคุมสอนตามคู่มือครู

4.3 ทดสอบหลังการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอน ชุดเดียวกับการทดสอบก่อนการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test แบบ Difference Score

2. เปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test แบบ Difference Score

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test แบบ Dependent

4. เปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test แบบ Dependent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส สูงกว่าการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส ไม่สูงกว่าการสอนตามคู่มือครู
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สสูงกว่าการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุดการสอนมินิคอร์สเป็นวิธีสอนวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ได้เช่นเดียวกับการใช้ชุดการสอนมินิคอร์สในวิชาภาษาไทยในรายวิชาอื่น ดังเช่นงานวิจัยของวนิดา ศิริมาลา (2528 : 62) ศิรินันท์ นาควิโรจน์ (2532 : 72) ขจรศรี ซาติกานนท์ (2533 : 81) วนิดา คมสัน (2534 : 68) ปราโมทย์ ชูเดช (2535 : 66 - 67) วรวิทย์ เทียนทอง (2537 : 79) และสุนันท์ วิศวะสมภพ (2538 : 75) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับเรียนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

ลักษณะของวิชาประวัติศาสตร์คือการศึกษาระวัติและผลงานของกวีแต่ละท่าน โดยศึกษาด้าน ประวัติความเป็นมา ลักษณะคำประพันธ์ เนื้อเรื่องย่อ สำนวนโวหารและคุณค่าที่ได้รับจากเรื่อง หากการเรียนการสอนเป็นไปในลักษณะ เหมือนกับเป็นการศึกษานิทยิรายชื่อวรรณคดีเท่านั้น ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยนำหลักการของชุดการสอนมินิคอร์สมาใช้ โดยนำเนื้อหามาย่อยเป็นตอนๆ แต่ละตอนจบสมบูรณ์ในตัวเอง นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ได้ในระยะเวลาอันสั้นจากการทำกิจกรรม โดยเน้นกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมแต่ละกิจกรรมต่อเนื่องกัน กิจกรรมแรกจะส่งผลไปยังกิจกรรมต่อไป ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายในขณะที่เรียน การนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อต่างๆ เช่น ภาพเคลื่อนไหว วีดิทัศน์ แอปพลิเคชันเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เอกสารสิ่งพิมพ์ ฯลฯ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ นักเรียนตื่นตัวเพราะสื่อสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และกิจกรรมที่จัดมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์นอกเหนือจากความรู้ ความจำ โดยการวิเคราะห์ วิจัย อภิปราย แสดงความคิดเห็น หรือเชื่อมโยงความคิดของตนให้ผู้อื่นทราบ ทำให้การทำกิจกรรมประสบความสำเร็จ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม เมื่อจบกิจกรรมหนึ่งๆ นักเรียนรู้ผลความก้าวหน้าได้ทันทีจากการประเมินด้วยตนเอง นอกจากนั้น การเสนอแนะ ดิชม เพื่อนำไปแก้ไขในส่วนที่ยังบกพร่องมีผลทำให้นักเรียนเกิดความพอใจและภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

ในระยะแรกที่ทำการศึกษาทดลองนั้น นักเรียนยังทำกิจกรรมได้ไม่ดีนัก เพราะนักเรียนขาดทักษะและประสบการณ์ในการทำกิจกรรมกลุ่ม เช่น ความรับผิดชอบในการทำงาน การแบ่งเวลา การใช้สื่อและอุปกรณ์ การนำเสนอผลงาน การประเมินผล แต่เมื่อดำเนินการทดลองต่อไปพบว่านักเรียนพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมและทำกิจกรรมได้ตรงตามกำหนด

เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายในกลุ่ม พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 3 แสดงว่าวิธีการสอนทั้งสองวิธีส่งผลให้นักเรียนพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น แต่เมื่อนำ

คะแนนผลต่างในการสอบก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมา เปรียบเทียบกัน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส มีคะแนนผลต่างสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุดการสอนมินิคอร์สเป็นวิธีสอนที่เหมาะสมกับการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เพราะสามารถพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียนได้

2. การเปรียบเทียบเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู

การวิจัยครั้งนี้พบว่า เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สไม่สูงกว่าการสอนตามคู่มือครู ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นกลุ่มเฉพาะเจาะจงที่เลือกเรียนวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเลือกเสรี มีความสนใจในวิชานี้เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว รวมทั้งระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองน้อยเกินไปที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติได้อย่างชัดเจน ดังที่ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520) อธิบายว่า การที่จะเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลให้เกิดเจตคติใหม่ได้นั้นต้องอาศัยเวลาเป็นสำคัญ ดังนั้นถ้าขยายเวลาของการทดลองออกไป อาจจะทำให้แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อวิธีสอนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมได้ชัดเจน

เมื่อพิจารณาเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ภายในกลุ่มของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม พบว่า เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 4 แสดงว่าหลังการทดลองเจตคติของนักเรียนทั้งสองกลุ่มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เป็นผลมาจาก การจัดกิจกรรมเน้นที่กิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือกันทำงาน นอกเหนือจากการที่นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ แล้วยังอาจได้รับความสนุกสนานและเพลิดเพลินในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม มีการให้คำแนะนำและส่งเสริม ความคิดอย่างเสรี กิจกรรมการเรียนการสอนสร้างความสนใจ มีการใช้สื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและประสบการณ์ของ

นักเรียน ตลอดจนการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียน นักเรียนอยู่ในบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ครูเป็นกันเองกับนักเรียน มีการเสริมแรงทางบวกให้กับนักเรียนตลอดเวลา และให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเมื่อมีปัญหา ทำให้นักเรียนอบอุ่นใจ มีเจตคติที่ดีต่อครู และในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยสอนด้วยตนเองทั้งสองกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. การนำชุดการสอนมินิคอร์สมาใช้กับวิชาประวัติศาสตร์ที่มีเนื้อหามุ่งให้ความรู้ การที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและตระหนักในคุณค่านั้น จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจ ชุดการสอนมินิคอร์สมีกิจกรรมหลากหลาย ผักทักชะ โดยใช้เวลาสั้นๆ เมื่อนำมาใช้กับวิชาประวัติศาสตร์จึงทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรทำการทดลองกับวิชาอื่นๆ ที่มีลักษณะเนื้อหาวิชาคล้ายคลึงกับวิชาประวัติศาสตร์

2. การสอนวิชาประวัติศาสตร์ไม่ควรมุ่งเน้นที่เนื้อหาวิชา การสอนให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมนั้น เป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ถนัด การสอนจึงควรมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป การทำกิจกรรมกลุ่มจะมีส่วนช่วยอยู่มากเพราะนักเรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น โดยที่ครูไม่ไปครอบงำความคิดของนักเรียนนั้นจะทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนมากกว่า

3. การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเจตคติต่อวิธีสอนปรากฏผลว่าไม่แตกต่างกัน จึงควรมีการศึกษาตัวแปรตัวอื่นๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความคงทน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. จิตวิทยาการศึกษา (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีเดชา, 2528.
- กรรณิการีย์ แยมเกษร. การส่วางมินิคอร์ส. 2525. เอกสารโรเนียว.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม กองพัฒนาการศึกษา. คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมระยะสั้น
(Minicourse) สำหรับครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีจ ระดับที่ 3-4 ระหว่าง
ประจำการ, กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2528.
- โกวิท วรพิพัฒน์. ระดั้งชาน. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
2533.
- จจรศรี ขาดิกานนท์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อ
การสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุด
การสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการ
ศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- เจือ สตะเวทิน. "ประวัติวรรณคดี," คู่มือครูวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.
- เจตนา นาควัชระ. "วรรณคดีวิจารณ์และการศึกษาวรรณคดี," "วรรณวิทยาการ - วรรณคดี.
กรุงเทพฯ : 2514.
- ชวาล แพร่ติกุล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2518.
- _____. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่นๆ. เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา. (เอกสารการสอนชุดวิชา)
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน่วยที่ 1-5, 2533.

- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- เชิดศักดิ์ ไชวาลินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. ม.ป.ท., 2520.
- ทวี ท่อแก้ว และอบรม สนิทบาล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2517.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ,ม.ล. ภาษาไทย-วิชาที่ถูกลืม. กรุงเทพฯ : ชุมนุมส่งเสริมการใช้ภาษาไทย, 2520.
- ประจักษ์ ประภาพิตยากร. คู่มือวรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2514.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัดทัศนคติ การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. ม.ป.ท., 2520.
- ปราโมทย์ ชูเดช. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสาณมิตร, 2535.
- พจนานพร เขียวว่อง. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและทัศนคติต่อวิธีสอนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่เรียนโดยการวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาณมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพรจำกัด, 2531.
- วรวิไล เทียนทอง. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและเจตคติต่อวิธีสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครูกรมวิชาการ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาณมิตร, 2537. อัดสำเนา.

- วนิดา ศิริมาลา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับเรียนโดยการสอนตามคู่มือครูภาษาไทยกรมวิชาการ. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- วาสนา คมสัน. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อยและการสอนตามคู่มือครู. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- วิชาการ, กรม กองวิจัยการศึกษา. "การศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2523, "เอกสารโครงการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. ม.ป.ท. 2525.
- ศิรินันท์ นาควิโรจน์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความสนใจในวิธีสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับเรียนตามคู่มือครูภาษาไทย. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพฯ : 2535.
- ลิทธา พิณีภูวดล. ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515.
- สุจิตต์ เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2538.
- สุนันท์ วิศวสมภพ. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความรับผิดชอบต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

สุมาลี สุวัฒน์กุล. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู สสวท. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

สุรัตน์ ยุทธเสรี. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนจากชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครูการสอนภาษาอังกฤษ เยส. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. "การวัดทัศนคติ และความสนใจ," วารสารการวัดผลการศึกษา. 3(2) : 7 - 13 ; กันยายน - ธันวาคม 2524.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. การเปรียบเทียบและวิเคราะห์ภาษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

_____. "ชุดการสอนรายวิชาย่อย," สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 3 : 13 ; มกราคม - มีนาคม 2529.

อบรม สนิบาล. พื้นฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2520.

อุทัย หนูแดง. การทดลองชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สของนักศึกษาผู้ใหญ่เปิดเสรีจากระดับที่ 3 วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 4. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

Allport, Gadon W. "Attitude," Handbook of Serial Psychology. Check University Press, 1935.

Anderson, J.R. "The Development and Effective Evaluation of Minicourse Structure of General Education Earth Science," Dissertation International Abstracts. 35(11) : 4021 - AP ; December, 1973.

APEID. The Minicourse Approach:What it is and How It Work. UNESCO, Regional Office Bangkok, 1982.

- C.A.T. How to Get the Most out of This Minicourse. Australia, Macquarie University, 1981. Introductory.
- Cross, W.K. "Development and Evaluation of The Feasibility of Minicourse in Inquiry for Pre-Service Teachers, "Dissertation International Abstracts. 35(6) : 3388 - AP ; December, 1974.
- Good, C.V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Company, 1973.
- Hillgrad, Ernest R. Introduction to Psychology. New York : Hercourt Brace, 1963.
- Kagan, Jerome and Ernest Haveman. Psychology. New York : Hercourt Brace and World Inc., 1967.
- Keer, W.K. "Study of Designated Affective Behaviors of Highschool Students Enrolled in Minicourses and Traditional Courses," Dissertation International Abstracts. 36(6) : 3356 - 7AP ; December, 1975.
- Likert, E.A. Techniques of Attitude Scale Construction. New York : Appleton Century - Crofts, 1975.
- Macquarie University. The use of Media in Minicourse. Sydney Center for Advancement of Teaching, n.d. B.
- Meyer, G.R. The Principles of Teaching Applied in C.A.T.Minicourse and Their BASIS In Theories of Teaching. Macquarie University, 1975.
- _____. The Minicourse as a Model for the Continuing Education of Teachers. Sydney, Macquarie University Center for Advancement of Teaching, 1978.

- Milzow, J.A. "A Study of Students and Teacher Reaching to the Minicourse Programme of 1973-74 at Kennedy Junior High School Pontiac Michigan, "Dissertation International Abstracts. 36(11) : 7165 - AP ; May, 1976.
- Newcomb, Theodore Mead, Ralph H. Turner and Phillip E. Converse. Social Psychology. New York : Holt Rinehart, 1954.
- Scott, W.A. and W. Michael. Introduction to Psychological Research. University of Colorado, 1967.
- Thurstone, L.L. "Attitude," Theory and Measurement. New York : John Wiley and Sons, Inc., 1967.
- UNESCO. The Minicourse Approach : What It is and How It work. UNESCO., Regional Office Bangkok, 1982.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

1. ตารางแสดงค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์
2. ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอน
3. ตารางคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
4. ตารางคะแนนแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 10 แสดงค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

ข้อที่	P	R	Delta	ข้อที่	P	R	Delta
1	.58	.29	19.35	21	.68	.58	13.66
2	.39	.35	15.65	22	.53	.27	14.25
3	.54	.32	12.43	23	.53	.35	14.56
4	.71	.26	18.51	24	.46	.36	14.35
5	.75	.55	20.65	25	.38	.24	14.05
6	.32	.35	16.98	26	.79	.52	18.28
7	.68	.50	14.66	27	.68	.20	11.24
8	.39	.30	14.15	28	.61	.30	13.66
9	.61	.36	14.05	29	.50	.32	15.53
10	.53	.26	13.47	30	.67	.26	16.69
11	.42	.34	13.95	31	.61	.36	13.18
12	.57	.64	13.95	32	.44	.32	12.82
13	.75	.43	12.82	33	.79	.39	11.03
14	.56	.36	15.08	34	.57	.26	12.63
15	.71	.38	12.53	35	.57	.32	13.47
16	.57	.26	16.83	36	.56	.48	12.63
17	.41	.30	14.56	37	.75	.36	12.53
18	.50	.28	14.87	38	.86	.49	11.95
19	.64	.26	13.66	39	.61	.34	13.66
20	.71	.41	12.43	40	.71	.41	12.72

ค่าความเชื่อมั่น 0.71

ตาราง 11 ค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.72	16	3.33
2	3.48	17	3.47
3	3.33	18	3.58
4	2.66	19	3.00
5	3.80	20	4.20
6	3.50	21	3.83
7	4.50	22	2.72
8	2.81	23	3.04
9	3.58	24	4.33
10	4.17	25	2.83
11	2.59	26	2.26
12	4.95	27	2.40
13	3.13	28	3.09
14	3.50	29	4.03
15	3.06	30	2.21

ค่าความเชื่อมั่น 0.76

ตาราง 12 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อน
และหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

เลขที่	ก่อน ทดลอง	หลัง ทดลอง	ผลต่าง	เลขที่	ก่อน ทดลอง	หลัง ทดลอง	ผลต่าง
1.	11	21	10	19.	19	24	5
2.	23	22	-1	20.	19	25	6
3.	17	27	10	21.	20	23	3
4.	20	20	-	22.	19	23	4
5.	15	16	1	23.	21	17	-4
6.	15	16	1	24.	22	27	5
7.	21	24	3	25.	12	20	8
8.	22	26	4	26.	15	20	5
9.	16	17	1	27.	11	18	7
10.	18	19	1	28.	11	19	8
11.	15	21	6	29.	16	21	5
12.	14	21	7	30.	21	23	2
13.	10	20	10	31.	11	19	8
14.	16	22	6	32.	14	23	9
15.	16	24	8	33.	16	24	8
16.	18	22	4	34.	13	27	14
17.	20	20	-	35.	15	22	7
18.	21	26	5				

ตาราง 13 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อน
และหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

เลขที่	ก่อน ทดลอง	หลัง ทดลอง	ผลต่าง	เลขที่	ก่อน ทดลอง	หลัง ทดลอง	ผลต่าง
1.	11	13	2	19.	16	19	3
2.	12	18	6	20.	15	19	4
3.	10	13	3	21.	15	16	1
4.	18	23	5	22.	15	19	4
5.	20	14	-6	23.	15	17	2
6.	14	12	-2	24.	14	16	2
7.	20	16	-4	25.	18	18	-
8.	18	17	-1	26.	16	19	3
9.	11	17	6	27.	17	18	1
10.	14	19	5	28.	15	16	1
11.	18	23	5	29.	14	16	2
12.	16	19	3	30.	15	16	1
13.	11	16	5	31.	12	18	6
14.	20	24	4	32.	16	25	9
15.	13	18	5	33.	23	28	5
16.	17	13	-4	34.	15	20	5
17.	10	14	4	35.	25	27	2
18.	21	21	-				

***หมายเหตุ คะแนนเต็ม 40 คะแนน

ตาราง 14 คะแนนเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ เปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลัง
การทดลองของกลุ่มทดลอง

เลขที่	ก่อน ทดลอง	หลัง ทดลอง	ผลต่าง	เลขที่	ก่อน ทดลอง	หลัง ทดลอง	ผลต่าง
1.	95	99	4	19.	101	107	6
2.	103	108	5	20.	107	117	10
3.	89	95	6	21.	123	134	11
4.	113	119	6	22.	119	128	9
5.	103	110	7	23.	115	123	8
6.	101	110	9	24.	119	127	8
7.	103	112	9	25.	115	123	8
8.	103	104	1	26.	117	120	3
9.	121	137	16	27.	113	120	7
10.	117	123	6	28.	119	127	8
11.	111	113	2	29.	108	112	4
12.	113	122	9	30.	109	117	8
13.	101	105	4	31.	102	105	3
14.	117	123	6	32.	102	113	8
15.	101	117	16	33.	107	115	8
16.	121	127	6	34.	108	114	6
17.	119	127	8	35.	123	133	10
18.	123	132	9				

ตาราง 15 คะแนนเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ เปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลัง
การทดลองของกลุ่มควบคุม

เลขที่	ก่อน ทดลอง	หลัง ทดลอง	ผลต่าง	เลขที่	ก่อน ทดลอง	หลัง ทดลอง	ผลต่าง
1.	107	115	8	19.	117	121	4
2.	98	105	7	20.	116	124	8
3.	111	115	4	21.	121	128	7
4.	119	128	8	22.	113	119	6
5.	111	114	3	23.	125	137	12
6.	98	111	13	24.	101	107	6
7.	113	121	8	25.	116	124	8
8.	117	124	7	26.	113	118	5
9.	95	111	16	27.	107	110	3
10.	109	114	5	28.	111	114	3
11.	109	115	6	29.	119	124	5
12.	113	121	8	30.	105	107	2
13.	115	120	5	31.	103	109	6
14.	113	121	8	32.	113	118	5
15.	97	103	6	33.	109	112	3
16.	103	111	8	34.	103	109	6
17.	107	114	7	35.	109	113	4
18.	113	120	7				

ภาคผนวก ข .

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์
2. แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชา ประวัติวรรณคดี (ท 032)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539

คำอธิบายวิธีทำแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบฉบับนี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติวรรณคดีไทย (ท 032) มีคำถามทั้งหมด 40 ข้อ ให้เวลาทำ 60 นาที
2. คำถามในแบบทดสอบฉบับนี้ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบทั้งสิ้น คือ คำถามแต่ละข้อ จะให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว จาก ก ข ค หรือ ง ที่ให้ไว้ เมื่อเลือกคำตอบใด ก็ให้ขีดกากบาทในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง การเลือกตอบข้อ ก ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0	X			

ถ้านักเรียนตอบไปแล้วแต่ต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ให้ขีดทับคำตอบเดิม ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0	X			X

3. ถ้าพบข้อใดยาก จงเว้นข้ามไปทำข้ออื่นก่อน เมื่อมีเวลาเหลือจึงค่อยกลับมาทำใหม่
4. อย่าขีดเขียนเครื่องหมายใดๆในแบบทดสอบฉบับนี้ ให้ขีดกระดาษคำตอบเท่านั้น
5. หลังจากทำแบบทดสอบเรียบร้อยแล้ว ให้นำแบบทดสอบส่งคืนกรรมการคุมสอบด้วย

1. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องรามเกียรติ์ โดยมีพระราชประสงค์ใด
 - ก. เพื่อใช้สมโภชพระนคร
 - ข. เพื่อใช้เป็นบทละครประดับพระบารมีโดยเฉพาะ
 - ค. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
 - ง. เพื่อแข่งขันกับพระราชนิพนธ์บทละครในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
2. ชื่อใดไม่ใช่จุดมุ่งหมายในการแต่งลิลิตละเลงพ่าย
 - ก. เพื่อแสดงเรื่องสงครามยุทธหัตถี
 - ข. เพื่อแสดงความสามารถทางการประพันธ์
 - ค. เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 - ง. เพื่อผลานิสงส์แก่ผู้นิพนธ์ได้บังเกิดเป็นพระอัครสาวก
3. บทละครเรื่องรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตีเด่นในด้านใด
 - ก. เนื้อเรื่องสมบูรณ์
 - ข. ความไพเราะเชิงกลอน
 - ค. ความเหมาะสมเป็นบทละคร
 - ง. บทบรรยายและบทพรรณนาใช้เป็นแบบแผนได้
4. เสภาขุนช้างขุนแผน ได้รับการยกย่องเพราะแสดงอะไรมากที่สุด
 - ก. ชีวิตวัฒนธรรมไทย
 - ข. ความรักอันยิ่งใหญ่ของสามัญชน
 - ค. ความสามารถของกวีชั้นยอดในราชสำนัก
 - ง. คติทางธรรมในด้านความลุ่มหลงในกิเลส

5. "ทรงแก้ไขในข้อปรมาตถ์ วิสัยสัตว์สิ้นพิภพล้วนศพผี
 ย่อมสะสมจังหวัดปฐพี ไพโรผู้ดีเป็นคนไม่พ้นตาย"
 คำประพันธ์บทนี้ให้คุณค่าในด้านใด
 ก. วัฒนธรรมและประเพณี
 ข. ค่านิยมของคนไทยในสมัยโบราณ
 ค. ความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์
 ง. สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของบรรพบุรุษ
6. นิราศภูเขาทองดีเด่นอย่างไร
 ก. แทรกคุณธรรมไว้ทุกบทกลอน
 ข. เล่าเรื่องการเดินทางไว้อย่างละเอียด
 ค. คร่ำครวญถึงรัชกาลที่ 2 อย่างน่าประทับใจ
 ง. เน้นเรื่องการคร่ำครวญถึงนางผู้เป็นที่รักมาก
7. ข้อใดทำให้ลิลิตตะเลงพ่ายดีเด่นกว่าหนังสือในยุคเดียวกัน
 ก. บรรยายให้เห็นภาพได้ชัดเจน
 ข. ใช้รายสุภาพและโคลงสุภาพดำเนินเรื่องได้อย่างเหมาะสม
 ค. นำเรื่องราวทางประวัติศาสตร์มาแต่งทำนองนิราศได้ไพเราะยิ่งนัก
 ง. ให้ความรู้ทางสังคม ภูมิศาสตร์ แก่ผู้อ่านนอกเหนือจากประวัติศาสตร์
8. วรรณคดีสโมสรยกย่องวรรณคดีเรื่องใดว่าเป็นยอดของโคลงนิราศ
 ก. โคลงนิราศกลาง
 ข. โคลงนิราศนรินทร์
 ค. โคลงนิราศสุพรรณ
 ง. โคลงนิราศตามเสด็จลำน้ำน้อย

9. นิราศนรินทร์ มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของนักอ่านเพราะเหตุใด
- แสดงความรู้สึกได้ชัดเจน
 - แต่เปลี่ยนแบบกวีโบราณได้แนบเนียน
 - บรรยายเหตุการณ์ได้ละเอียดครบถ้วน
 - เป็นเยี่ยมในทางแสดงโวหารเชิงพิศวาส
10. บทละครเรื่องรามเกียรติ์แสดงถึงสิ่งใดชัดเจนที่สุด
- สะท้อนสภาพสังคมไทย
 - ความกล้าหาญของตัวละคร
 - คุณธรรมในด้านความซื่อสัตย์
 - ให้คิดว่ามนุษย์ย่อมได้รับผลจากการกระทำของตัวเอง
11. "จะกรวดน้ำกว่าชันจนวันตาย แม้เจ้านายท่านไม่ใช้แล้วไม่มา"
- ข้อความนี้มีความหมายว่าอย่างไร
- ไม่พึงจัญเป็นญาติ
 - แผ่ส่วนบุญด้วยวิธีหลั่งน้ำ
 - ตัดขาดไม่ขอเกี่ยวข้องด้วย
 - ถ้าเจ้านายไม่ใช้จะไม่ทำอย่างเด็ดขาด
12. "นรชาติวางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรียี่
สถิตยัทัณฑ์ทั่วดี ประดับไว้ในโลกา"
- คำประพันธ์บทนี้ มีเนื้อความตรงกับข้อใด
- โบราณท่านสมมติมนุษย์นี้ ยากแล้วมีใหม่สำเริงถึงเจ็ดหน
 - อันดีชั่วตัวตายเมื่อภายหลัง ชื่อก็ยังยืนอยู่ไม่รู้หาย
 - ใครสัตย์ชื่อถือนั่นในขันดี จะถึงที่นิพพานสราญใจ
 - อันกำเนิดเกิดมาในหล้าโลก สุขกับเศกมิได้สิ้นอย่าสงสัย

13. กวีท่านใดที่มีความสามารถในการแต่งกลอนบทละครมากที่สุด
- สุนทรภู่
 - นายอินทร์ธิเบศร์
 - พระยาตรังคภูมิบาล
 - พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
14. สุนทรภู่มีชื่อเสียงเพราะเหตุใด
- เป็นนักปฏิภาณกวี
 - มีความสามารถในการแต่งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน
 - แต่งกลอนมีลักษณะของตนเองจนนำมาใช้เป็นแบบอย่างได้
 - เป็นกวีที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยโปรดมาก
15. ข้อใดเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้สุนทรภู่ได้รับความลำบากในการดำรงชีวิต
- เสพสุราเมาเป็นอาชิม
 - เจ้าชู้ มีภรรยาหลายคน
 - ทะเลาะวิวาทกับกวีอื่นในราชสำนัก
 - เคยทำให้กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ชุนเคืองพระทัย
16. อุปนิสัยที่ปรากฏในงานของสุนทรภู่คือข้อใด
- ชอบถ่อมตน
 - อารมณ์อ่อนไหว
 - ระงับอารมณ์ของตนเองได้
 - เอาชนะผู้หญิงด้วยรูปสมบัติ

17. "อย่างหม่อมจันอันที่ตีแลชั่ว ถึงลับตัวก็แต่ชื่อเขาเลื่อนาว
เป็นอาลักษณ์นักเลงทำเพลงยาว เขมรลาวลือเลื่องถึงเมืองนคร"
คำประพันธ์บทนี้แสดงถึงลักษณะนิสัยของสุนทรภู่ในข้อใด
ก. ยกตนข่มท่าน
ข. ภาคภูมิใจในตน
ค. พูดตรงไปตรงมา
ง. เชื้อมั่นในตนเอง
18. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ทรงพระปรีชาสามารถ
ในการแต่งคำประพันธ์ประเภทใดมากที่สุด
ก. กาพย์ กลอน
ข. โคลง ฉันท์
ค. โคลง กาพย์
ง. ฉันท์ กาพย์
19. ข้อใดคือเหตุผลสนับสนุนว่าโคลงเป็นคำประพันธ์ที่คนไทยคิดขึ้นเอง
ก. เกิดก่อนคำประพันธ์ชนิดอื่นๆ
ข. กวีไทยใช้แต่งตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา
ค. เป็นคำประพันธ์ที่บังคับใช้รูปวรรณยุกต์
ง. บังคับให้ส่งสัมผัสและรับสัมผัสโดยใช้วรรณยุกต์รูปเดียว
20. กลอนบทละครมีลักษณะต่างจากกลอนสุภาพในข้อใด
ก. การส่งสัมผัส
ข. มีคำขึ้นต้นที่ใช้เฉพาะ
ค. บังคับใช้เสียงวรรณยุกต์
ง. บังคับใช้เสียงสระและเสียงอักษร

21. คำประพันธ์ในข้อใดที่นิยมใช้ในการแต่ง "นิราศ"

- ก. กลอน ฉันท์
- ข. กาพย์ ร่าย
- ค. โคลง กาพย์
- ง. โคลง กลอน

22. บทพากย์โขนใช้คำประพันธ์ประเภทใด

- ก. กาพย์ยานี 11 และกาพย์ขับไม้
- ข. กาพย์ฉก 16 และกาพย์ขับไม้
- ค. กาพย์ยานี 11 และกาพย์ฉก 16
- ง. กาพย์ขับไม้และกาพย์สุรางคนางค์

คำชี้แจง คำตอบต่อไปนี้ใช้ตอบคำถาม ข้อ 23-24

- ก. ไร่น้อยรอยระเรียบเป็นระเบียบเพียบตามแนวริมเกล้าเพราะสองแถว
ปีกผมมวยรวไรนาง
- ข. เมฆลากล้าแกลวสอแก้วแววไวย่นสว่างเหมือนอย่างไฟปราบนัยน์เนตรมาร
หน้ามีดฮึดฮาดกริ้วกราดโกรธทะยานแค้นนางขว้างขวานเปรี้ยงเสียงสะท้อนโลกา
- ค. เฉลปรางเปรียนาถน่องนวลปรางรักตั้งรักนุชพางพุ่มยวข้องนางเจกข้องนาง
คลายคลั่งฤาไศกพิเศกสมด้วยตั้งมั่นนามมี
- ง. ระวังตัวกลัวครุฑเหย้าไม้เรียวเจียวเหวญเคยเช็ดหลาบขวาบเขี้ยวพันหวด
ปวดแสบแปลบเสียวหยิกซ้ำซ้ำเขี้ยวอย่าเพียวเล่นหลงจงจำ

23. ข้อใดเป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11

24. ข้อใดเป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์ฉก 16

คำชี้แจง คำตอบต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อ 25-26

- ก. ตู้น้ำรีงกลิ้งเขียวเป็นเกลียวกลอก กลับกระฉอกจาดฉัดฉัดเนวียน
ข้างพลุ้งพลุ้งวู้งวู้งเหมือนกงเกวียน ดูเปลี่ยนเปลี่ยนคว้างคว้างเป็นหว่างวน
- ข. นางนวลจับนางนวลนอน เหมือนพีแนบนวลสมรจินตะทรา
จากพรากจับจากจ่านรรจา เหมือนพีจากนางสะการะวาดี
- ค. ทิ้งเบรดผีปีแก้วแว่วแว่วหวีด จังหรีดกรีดกรีดเกลียวเสียวสยอง
เสียงหึ่งหึ่งกึ่งไทรเรไรร้อง แม่มายลองโนเพราะ เสนาะโน
- ง. เจ้าของตาลรักหวานขึ้นปิ่นต้น ระวังตนต้นมือระมัดมัน
เหมือนคบคนคาวานราคาญครัน ถ้าปลั่งปลั่งเจ็บอกเหมือนตกตาล

25. คำประพันธ์ในข้อใดมีการเล่นคำ

26. คำประพันธ์ในข้อใดมีความเปรียบทำให้ข้อคิดด้านการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง คำตอบต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อ 27-29

- ก. ประเพณีสู้ให้หลังหัก มันทักทำร้ายเมื่อภายหลัง
จระเข้ใหญ่ไปถึงน้ำมีกำลัง เหมือนเสือซังเข้าดงก็คงร้าย
- ข. มาดมั่นจะหาดวง วิเชียรช่วงเท่าศรี
หาดวงพระสุริย์ศรี ก็จะได้จุจดังใจ
หาโฉมมาให้เหมือนนุช จนสุดฟ้าสุราลัย
ตายแล้วและเกิดใหม่ ไม่ได้เหมือนเจ้านฤมล
- ค. เมื่อแรกเชื่อว่าเนื้อทับทิมแท้ มาเปลี่ยนแปรเป็นพลอยทุงไปเสียได้
กาลลงว่าหงส์ให้ปลงใจ ด้วยมิได้ดูหงอนแต่ก่อนมา
- ง. พักตร์น้องนวลละอองปลั่งเปสียง ดังดวงจันทร์วันเพ็ญประไพศรี
อรชรอ่อนแอทั้งอินทรียี่ ดังกินรีลงสรลงคาลัย

27. คำประพันธ์ในข้อใดใช้วิธีกล่าวเกินจริง

28. คำประพันธ์ในข้อใดบรรยายให้เห็นภาพ

29. คำประพันธ์ในข้อใดใช้อุปมาโวหาร

30. "ที่รักกันสรวลเสริญเจริญสิ้น
การทั้งหลายร้ายดีไม่มีพัน
คำประพันธ์นี้ต้องการสอนในเรื่องใด
ก. ทุกคนมีทั้งดีและชั่ว
ข. คนรักกันต้องชมกัน
ค. คนซึ่งกันต้องนินทา
ง. ใครๆย่อมถูกนินทาด้วยกันทั้งสิ้น
31. "กระโคตเฝาะเกาะฝับกระหับคืบ
ปลดที่ตีนติดขาระอาแรง
คำประพันธ์นี้เตือนในด้านใด
ก. การหลាកค้า
ข. การให้ภาพพจน์
ค. การใช้โวหารอุปมาอุปไมย
ง. การเสียชื่อเสียงธรรมชาติ
32. ข้อใดเป็นการแสดงทัศนะของกวี
ก. ถึงทุกชั่วคราในโลกที่โศกเศร้า ไม่เหมือนเราภุมรินถวิลหา
ข. กระนั้นหรือชื่อเสียงเกียรติยศ จะมีหมดสว่างหน้าทันตาเห็น
ค. ถึงเจ็บไข้ไม่ตายไม่คลายรัก มีแต่ลักลอบนี้กราบถึง
ง. ดั่งศรศักดิ์ปักชำระภาพทรง เสียตายดวงจันทร์ทราพะงางาม
33. ค่านิยมเกี่ยวกับเรื่องใดที่ด้องกล่าวถึงในวรรณคดีไทย
ก. การชวงชิงผู้หญิง
ข. การเทิดทูนพระมหากษัตริย์
ค. การขัดแย้งของชนชั้นปกครอง
ง. การมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต

34. ข้อใดให้ข้อคิดเกี่ยวกับปรัชญาในการดำเนินชีวิต

ก. มิเสียที่เป็นวงศ์พรมเมศ	เรื่องเดชเดชาดังเพลิงกรด
อันปัจจามิตรที่คิดคด	จะม้วยหมดด้วยมือของลูกรัก
ข. มะพร้าวอ่อนป้อนเจ้าทั้งชาวขวัญ	กระแจะจันทน์เจิมหน้าเป็นราศี
ให้สาวสาวกลางเรียงที่เสียดสี	มาขอป้ออันหาขวัญนาย
ค. บ้างฝึกสอนคณะราทาบทบาท	พิณพาทย์ระนาดร้องกลองอิงมี
พวกขุนนางต่างหัดมโหรี	สาวสาวเสียงดีมีหลายคน
ง. พระนิพพานเป็นสุขสิ้นทุกข์ร้อน	เปรียบเหมือนนอนหลับไม่ฝันท่านทั้งหลาย
สิ้นภวิสสิ้นทุกข์เป็นสุขสบาย	มีร่างกายอยู่ก็เหมือนเรือนโรคา

35. ข้อความในข้อใดที่ยังให้ความเป็นจริงอยู่ได้จนถึงปัจจุบัน

- ก. ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ
 ข. ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์
 ค. จงมักน้อยกินน้อยค่อยบรรจง
 ง. หวังนิพพานพ้นทุกข์สนุกสบาย

36. ข้อใดแสดงให้เห็นถึงความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ก. คือรูปสลักสิ้นเสียงไม่เที่ยงแท้	ย่อมเผาแก่เกิดโรคโศกสงสาร
ข. อังคารเข้าเสาร์ทับแทบยับเยิน	ให้บังเอิญพราภพัดพระภัสดา
ค. ทรงแก้ไขในข้อปรมาตย์	วิสัยสัตว์สิ้นพิภพล้วนศพผี
ง. จงพึงธรรมคาบดับไมโท	ให้โทษสร้างเสื่อมค่อยเสื่อมส

37. "ข้าทาสีดอกไม้เจ้าวันทอง ดูแต่ห้องน้อยนอนเฝ้าเงเจ้า

ไม้ที่ประสงค์อย่าหลงเดา ข้าเจ้าลูกท่านสุโขทัย"

คำประพันธ์บทนี้แสดงระบบสังคมในลักษณะใด

- ก. มีการแบ่งชนชั้น
 ข. ผู้ชายกดขี่ผู้หญิง
 ค. เจ้าเมืองมีอำนาจ
 ง. ผู้ชายมีความซื่อสัตย์ต่อภรรยา

38. ข้อใดกล่าวถึงความเชื่อ

ก. สงัดสิ้นพิณพาทย์ระนาดสอง	สยดสยองเย็นเยียบเงียบกรุงศรี
ครั้นกลางวันควนแก้วท้าวบุรี	กลางคืนมีดาวหางเป็นกลางเมือง
ข. คูหาทางบ้านช่องทั้งสองฝั่ง	ระวางทั้งสัตว์น้ำจะพาเชิญ
เป็นที่อยู่ผู้ร้ายไม่วายวัน	เที่ยวซ่อนเร้นดีเรือเหลือระอา
ค. ไข่มุกอันดามันแปรไม่แท้เพียง	เหมือนอย่างเยี่ยงชายหญิงทั้งวิสัย
ให้หรือจิตคิดหมายมีหลายใจ	ที่จิตใครจะเป็นหนึ่งอย่าพึงคิด
ง. แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์	มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด	ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน

39. "จวนรกลีบหอกคลี่แหลม

ดังชวากแซมเสียมแทรกแตกไสว

าครท้าวคู่ท่านครั้นบรรลั

ก็ต้องไปปีนนำชนพอง"

คาบประพันธนูนี้ สุนทรภู์ต้องการบอกผู้อ่านเกี่ยวกับอะไร

- ก. ให้ความรู้เกี่ยวกับคตินิยม
 ข. ให้ความรู้ว่าในนรกมีต้นจ้าว
 ค. เตือนใจไม่ให้คนประพฤติด
 ง. เตือนใจว่านรกเป็นสิ่งที่น่ากลัว

40. ข้อใดเป็นค่านิยมของสังคมไทยที่ปรากฏในวรรณคดี

ก. ทั้งสี่คนกินเสร็จสำเร็จกิจ	พระพิณิจาให้จัดซึ่งเคหา
ให้อยู่เรือนข้างหอต่อออกมา	สามีกิริยาค่อยบานใจ
ข. เจ้าของตาลรักหวานขึ้นปีด้น	ระวางตนตื่นมือระมัดมัน
เหมือนคบคนคำหวานรำคาญครัน	ถ้าพลังพลันเจ็บอกเหมือนตกตาล
ค. นารีใดที่รักแต่ลักลอบ	เสน่ห่มอบหมายรักเป็นพัสดุ
เพออิฐขัดพลัดพรากเพราะยากจน	แบ่งกุศลสุตาทุกนารี
ง. ได้เคื่องแค้นแสนยากลำบากบอก	ไม่สมประกอบทรัพย์สินก็ขัดสน
แน้นกลับชาติเกิดใหม่เป็นกายคน	ชื่อว่าจนแล้วจงจากกาจัดไกล

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิธีสอน

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ถามเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อวิธีสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส ในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์
2. วิธีตอบแบบสอบถาม ในข้อหนึ่งๆ จะมีข้อให้นักเรียนเลือกตอบตามระดับของ ความรู้สึก หรือการกระทำ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างรอบคอบก่อน เมื่อคิดว่าจะตอบข้อใดให้ทำเครื่องหมาย / ให้ตรงกับระดับความรู้สึกในข้อนั้นๆ
4. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ไม่มีผลต่อคะแนนการเรียนของนักเรียนแต่ประการใด คำตอบของนักเรียนจะมีประโยชน์และมีคุณค่ามากที่สุดก็ต่อเมื่อ นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ตรงตามความรู้สึก หรือการกระทำที่เป็นจริงของตัวเองมากที่สุดเท่านั้น

แบบสอบถามเจตคติต่อวิธีสอน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวน 30 ข้อ

ชื่อ _____ ชั้น _____

จงทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนมากที่สุด

ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	หมายเหตุ
ข้อความ						
เมื่อนักเรียนเรียนวิชาประวัติศาสตร์แล้ว นักเรียนมีความรู้สึกว่						
ก. <u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>						
1. ทำให้ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา						
2. ช่วยฝึกให้ใช้ความคิด						
3. ทำให้รู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง						
4. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดเวลา						
5. ทำให้แสดงความคิดเห็นได้อย่าง อิสระ						
6. ฝึกให้มีความรับผิดชอบ						
7. ส่งเสริมความคิดริเริ่มใหม่ๆ						
8. สนุกสนานไม่น่าเบื่อ						

ความรู้สึก ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	หมายเหตุ
ข. วิธีการสอนที่ครูนำมาใช้ 9. มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกัน 10. เป็นวิธีสอนที่ดี เป็นยุทธวิธีการ สอนใหม่ซึ่งไม่เคยเรียนมาก่อน 11. มีแบบฝึกหัดและเอกสารประเมิน ตนเองทำให้รู้ความสามารถทันที 12. ทำให้ทำงานได้อย่างมีระบบ 13. ทำให้สามารถขอคำแนะนำจาก ครูได้ตลอดเวลา 14. ทำให้เกิดความเอาใจใส่ใน การเรียนรู้ 15. ช่วยฝึกความรอบคอบในการ ทำงาน 16. ทำให้มีความกระตือรือร้น อยากเรียน						

ความรู้สึกรู้สึก ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	หมายเหตุ
ค. การใช้คำถามของครู 17. น่าสนใจ 18. กระชับรัดกุม 19. ทำให้เข้าใจได้ตรงกัน 20. ทำให้คิดได้กว้างขวาง 21. เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น 22. กระตุ้นให้นักเรียนอยากศึกษา 23. ทำให้เกิดความท้อถอย 24. ช้าช้ากวกรวน 25. ไม่เปิดโอกาสให้คิด ง. การใช้อุปกรณ์การสอน 26. ทำให้บทเรียนน่าสนใจ 27. มีความหลากหลาย 28. ไม่มีคุณภาพ 29. ไม่มีประโยชน์ 30. ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย						

ภาคผนวก ค.

1. แผนการสอนชุดการสอนมินิคอร์ส
2. แผนการสอนตามคู่มือครู
3. รายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
4. ตัวอย่างเอกสารประกอบความรู้

โครงการสอนวิชาประวัติศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชุดที่	เรื่อง	จำนวน แผน	แผนการสอน		เวลา คาบ
			แผนที่	รายละเอียด	
1.	พระราชประวัติและบท พระราชนิพนธ์ในพระบาท สมเด็จพระพุทธเลิศหล้า นาลัย	2	1	พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ ในด้านวรรณคดีของพระบาทสมเด็จพระ พุทธเลิศหล้านภาลัย	2
			2	บทพระนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธ เลิศหล้านภาลัย	2
2.	ประวัติและผลงานของ พระสุนทรโวหาร (ภู่)	3	1	ประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร	2
			2	ผลงานเรื่องพระอภัยมณีและคุณค่าที่ได้รับ	2
			3	อัจฉริยภาพของพระสุนทรโวหาร	2
3.	พระราชประวัติและบท พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระ พระมหาสมณเจ้ากรมพระ ปรมาภิไธยวชิราวุธ	2	1	พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ ในด้านวรรณคดีของสมเด็จพระมหาสมณ เจ้า กรมพระปรมาภิไธยวชิราวุธ	2
			2	บทพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า	2
4.	ประวัติและผลงานของ พระยาตรังคภูมิบาลและ นายรินทร์ธิเบศร์ (อิน)	1	1	ประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาล และนายรินทร์ธิเบศร์ (อิน)	2

ชุดการสอนมินิคอร์สวิชาประวัติศาสตร์ ท 032

คำแนะนำ

ชุดการสอนมินิคอร์สวิชาประวัติศาสตร์ ท 032 ใช้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องประวัติและผลงานของกวีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในด้านประวัติและผลงานของกวี ลักษณะการแต่ง เนื้อเรื่อง ตัวอย่างบางตอนจากเรื่อง สำนวนโวหาร และคุณค่าของวรรณคดีเรื่องนั้นๆ

ขั้นตอนในการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส

1. เขียนโครงสร้าง เป้าหมาย จุดประสงค์ปลายทาง จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แผนการเรียนรู้และกิจกรรมให้เข้าใจอย่างละเอียดชัดเจน
2. จัดเตรียมเอกสารประกอบการเรียน สื่อและอุปกรณ์ เครื่องมือวัดและประเมินผล ให้ตรงกับกิจกรรมที่จัดไว้ในแต่ละแผนการเรียนรู้
3. สื่อที่เป็นสื่อทัศนูปกรณ์ เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายวีดิทัศน์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ควรต้องตรวจสอบก่อนการใช้ทุกครั้ง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขณะดำเนินการกิจกรรม
4. ศึกษาเนื้อหาทั้งในบทเรียนและนอกเหนือจากบทเรียน เป็นการเตรียมพร้อมเมื่อนักเรียนถามปัญหาที่ลึกซึ้ง หรือเพื่อเพิ่มความรู้ให้กับนักเรียน
5. สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ตรงกับจุดประสงค์และกิจกรรมที่จัด

ชั้นการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส

ครูดำเนินการสอนตามแผนที่กำหนดไว้ในชุดการสอนมินิคอร์ส ดังนี้

1. ครูทำหน้าที่เป็นผู้ประสานเชื่อมโยงงานระหว่างผู้เรียนในฐานะผู้นำชั้นเรียนเข้าทำหน้าที่สอน
2. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ และชี้แจงให้นักเรียนทราบว่ากิจกรรมในแต่ละช่วง มีทั้งกิจกรรมที่ปฏิบัติเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อยและรายบุคคล กิจกรรมกลุ่มย่อยจะแบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน เลือกตัวแทนเพื่อนำเสนอผลงาน
3. ครูทบทวนหรือกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในเรื่องที่ศึกษา โดยใช้สื่อหลายรูปแบบในการนำเสนอ เช่น แถบบันทึกเสียง สไลด์ เทปประกอบคำบรรยาย วีดิทัศน์ แผ่นใส ฯลฯ
4. นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อประเภทต่างๆ ที่ครูกำหนดในแต่ละกิจกรรม เน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรม นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ในเรื่องที่ศึกษาได้
5. ในขณะที่นักเรียนดำเนินการกิจกรรม ครูจะคอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาและควบคุมเวลาให้เป็นไปตามที่กำหนด แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นอาจยืดหยุ่นกิจกรรมได้บ้างตามความเหมาะสม
6. นักเรียนซักถามและแก้ไขข้อบกพร่องหลังจากทำกิจกรรมเสร็จสิ้น
7. นักเรียนทบทวนแบบฝึกทักษะ หรือแบบทดสอบเพื่อประเมินผลตนเองทุกครั้งหลังจากจบในแต่ละแผนการเรียนรู้
8. ครูสังเกตการทำกิจกรรม การตอบคำถาม การตรวจแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ เพื่อประเมินนักเรียน

โครงสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส

วิชาประวัติศาสตร์ ท 032

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ประวัติและผลงานของกวีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

หลักการและเหตุผล

วิชาประวัติศาสตร์ เป็นวิชาที่มีความสำคัญวิชาหนึ่งที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาวรรณคดีไทย สมัยต่างๆในด้านประวัติความเป็นมา ประวัติการ เนื้อหาโดยสังเขป เพื่อให้มีความรู้และเข้าใจ ความสัมพันธ์ของวรรณคดีไทยอย่างต่อเนื่องระหว่างสมัย เข้าใจค่านิยม ลักษณะชีวิตของคนในสมัย นั้นและเห็นคุณค่าของวรรณคดีในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ที่ถ่ายทอดโดยใช้ภาษาที่งดงาม ประณีต เป็นการแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ในการใช้ภาษาระดับสูงกว่าภาษาที่ใช้สื่อสารกัน โดยทั่วไป การสอนวรรณคดีในลักษณะความเป็นมา จึงนับว่าเป็นประโยชน์ต่อการสืบทอดมรดก ทางภาษาของชาติ

เป้าหมาย

ชุดการสอนมินิคอร์สนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับครูที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ ท 032 เรื่อง ประวัติและผลงานของกวีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โดยจัด การเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เน้นกิจกรรมและการใช้สื่อหลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุ วัตถุประสงค์ได้ในระยะเวลาสั้นๆ

ขอบเขต

เนื้อหาที่ใช้ศึกษาแบ่งออกเป็น 4 เรื่อง ดังนี้ คือ

1. เรื่อง พระราชประวัติและบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

เวลา 4 คาบ คาบละ 50 นาที

ตอนที่ 1 พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในด้านวรรณคดีของพระบาทสมเด็จพระ

พุทธเลิศหล้า (2 คาบ)

ตอนที่ 2 บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (2 คาบ)

2. เรื่อง ประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

เวลา 6 คาบ คาบละ 50 นาที

ตอนที่ 1 ประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) (2 คาบ)

ตอนที่ 2 ศึกษาผลงานเรื่อง พระอภัยมณีและคุณค่าที่ได้รับ (2 คาบ)

ตอนที่ 3 ศึกษาอัจฉริยภาพของพระสุนทรโวหาร (ภู่) จากผลงาน (2 คาบ)

3. เรื่อง พระราชประวัติและบทพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระ

ปรมานุกิตตินรเส วา 4 คาบ คาบละ 50 นาที

ตอนที่ 1 พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในด้านวรรณคดีของสมเด็จพระมหา

สมณเจ้า กรมพระปรมานุกิตตินรเส (2 คาบ)

ตอนที่ 2 บทพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุกิตตินรเส

(2 คาบ)

4. เรื่อง ประวัติและผลงานของพระยาตวันภูมิบาลและนายรินทร์ธิเบศร์ (อิน)

เวลา 2 คาบ คาบละ 50 นาที (2 คาบ)

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ นักเรียน

1. มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะวรรณคดีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
2. มีความรู้เกี่ยวกับประวัติและผลงานของกวีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
3. รู้จักการวิเคราะห์ วิจาร์ณ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
4. ตระหนักในความสำคัญของกวีที่สร้างผลงานให้ปรากฏเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกลักษณะวรรณคดีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้
2. เล่าประวัติของกวีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้
3. เล่าประวัติความเป็นมาของผลงาน และเนื้อเรื่องย่อได้
4. บอกรูปแบบคำประพันธ์ ลักษณะการแต่งได้
5. บอกลักษณะเด่นของสำนวนโวหารได้
6. อธิบายถึงค่านิยม ชนบธรรมนิยมประเพณี สภาพชีวิตสังคมของคนไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยจากผลงานทางวรรณคดีได้
7. วิเคราะห์ผลงานในด้านคุณค่าที่ได้รับและเขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับอัจฉริยภาพของกวีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้

แผนการสอน

วิชาประวัติศาสตร์ไทย ท 032

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง พระราชประวัติและบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระ

เวลา 4 คาบ

พุทธเลิศหล้านภาลัย

ตอนที่ 1 พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในด้านวรรณคดีของ

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกลักษณะวรรณคดีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้
2. เล่าพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในด้านวรรณคดีของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้

กิจกรรมและรายละเอียด

กิจกรรมที่	รายละเอียด	การปฏิบัติ	เวลา
1.	ครูบรรยาย "ลักษณะวรรณคดีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย"	กลุ่มใหญ่	10 นาที
2.	นักเรียนช่วยกันสรุปคำบรรยายของครู	กลุ่มใหญ่	5 นาที
3.	นักเรียนศึกษาพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยจากวีดิทัศน์	กลุ่มใหญ่	25 นาที
4.	อภิปรายพระราชกรณียกิจตามหัวข้อที่กำหนด	กลุ่มย่อย	30 นาที
5.	รายงานผลการอภิปราย	กลุ่มย่อย	15 นาที
6.	ประเมินผลและสรุปผลงาน	รายบุคคล	15 นาที

กิจกรรมที่ 1 ครูบรรยาย "ลักษณะวรรณคดีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย"

(10 นาที / กลุ่มใหญ่)

1. ครูซักถามนักเรียนถึงวรรณคดีและกวีที่มีชื่อในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ที่นักเรียนรู้จัก
2. ครูบรรยาย "ลักษณะวรรณคดีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย" โดยใช้แผ่นใสประกอบ

สื่อและอุปกรณ์

1. แผ่นใส
2. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

กิจกรรมที่ 2 นักเรียนช่วยกันสรุปคำบรรยายของครู (5 นาที / กลุ่มใหญ่)

1. ครูแจกใบงานสรุปคำบรรยาย "ลักษณะวรรณคดีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย"
2. นักเรียนเขียนสรุปคำบรรยายลงในใบงานตามหัวข้อและเวลาที่กำหนด

สื่อและอุปกรณ์ ใบงานสรุปคำบรรยาย "ลักษณะวรรณคดีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย"

กิจกรรมที่ 3 นักเรียนศึกษาพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จากวีดีทัศน์ (25 นาที / กลุ่มใหญ่)

1. นักเรียนศึกษาพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จากวีดีทัศน์ ตามหัวข้อและเวลาที่ครูกำหนด
2. นักเรียนบันทึกพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จากการดูวีดีทัศน์ ตามหัวข้อในใบงานที่ครูแจกให้คือ
 1. ด้านการเมืองและการปกครอง
 2. ด้านวรรณคดีและการละคร
 3. ด้านดนตรีและศิลปะ

สื่อและอุปกรณ์

1. วีดีทัศน์พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จัดทำโดยคณะกรรมการส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (เวลา 25 นาที)
2. ใบงานพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ

กิจกรรมที่ 4 อภิปรายพระราชกรณียกิจตามหัวข้อที่กำหนด (30 นาที / กลุ่มย่อย)

1. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน แต่ละกลุ่มเลือกตัวแทนเพื่อนำเสนอผลงาน
2. ครูแจกใบความรู้ประกอบการอภิปราย เรื่อง พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยให้นักเรียนศึกษา
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อที่ครูกำหนดในกิจกรรมที่แล้ว และบันทึกลงในแผ่นใส เพื่อนำเสนอผลงาน

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบความรู้เรื่อง พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
2. แผ่นใส และปากกาเขียนแผ่นใส

กิจกรรมที่ 5 รายงานผลการอภิปราย (15 นาที / กลุ่มย่อย)

1. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน โดยใช้แผ่นใสประกอบ
2. นักเรียนช่วยกันซักถามและบันทึกลงในใบงานสรุปผลการอภิปราย

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานสรุปผลการอภิปราย
2. แผ่นใสและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

กิจกรรมที่ 6 ประเมินผลและสรุปผลงาน (15 นาที / รายบุคคล)

1. เมื่อนักเรียนเสนอผลงานเรียบร้อยแล้ว ครูและนักเรียนสรุปรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อประเมินตนเอง
3. ครูเฉลยแบบทดสอบ

สื่อและอุปกรณ์ แบบทดสอบ

ตอนที่ 2 บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกประวัติความเป็นมาของบทราชพระนิพนธ์และเนื้อเรื่องย่อได้
2. บอกรูปแบบคำประพันธ์ ลักษณะการแต่งได้
3. บอกลักษณะเด่นของสำนวนโวหารได้
4. อธิบายถึงค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพชีวิตสังคมของคนไทยในสมัย
พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยจากบทพระนิพนธ์ได้
5. วิเคราะห์ผลงานในด้านคุณค่าที่ได้รับและเขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับพระราช
อัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้

กิจกรรมและรายละเอียด

กิจกรรมที่	รายละเอียด	การปฏิบัติ	เวลา
1.	ครูชี้แจงการดำเนินกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้	กลุ่มใหญ่	5 นาที
2.	ศึกษาผลงานของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จากศูนย์การเรียนรู้	กลุ่มย่อย	50 นาที
3.	นำเสนอผลงาน	กลุ่มย่อย	20 นาที
4.	เขียนแสดงความรู้สึก	รายบุคคล	15 นาที
5.	ประเมินผลและสรุปผลงาน	รายบุคคล	10 นาที

กิจกรรมที่ 1 ครูชี้แจงการดำเนินกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ (5 นาที / กลุ่มใหญ่)

1. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน แต่ละกลุ่มเลือกตัวแทนเพื่อนำเสนอผลงานในกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้
2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. นักเรียนฟังการชี้แจงการร่วมกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้จากครู ว่าแต่ละศูนย์จะต้องทำอย่างไร

สื่อและอุปกรณ์ แผ่นนาฬิกาชี้แจงการใช้ศูนย์การเรียนรู้, เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

กิจกรรมที่ 2 ศึกษาบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยจากศูนย์การเรียนรู้ (50 นาที / กลุ่มย่อย)

1. ครูแจกศูนย์การเรียนรู้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาในเวลาที่กำหนด
2. ตัวแทนกลุ่มรับกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ไปศึกษาแต่ละกลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ศูนย์ที่ 1 เรื่องประวัติความเป็นมาของบทพระราชนิพนธ์และเนื้อเรื่องย่อ

กลุ่มที่ 2 ศูนย์ที่ 2 เรื่องรูปแบบคำประพันธ์ ลักษณะการแต่ง

กลุ่มที่ 3 ศูนย์ที่ 3 เรื่องลักษณะเด่นของสำนวนโวหาร

กลุ่มที่ 4 ศูนย์ที่ 4 เรื่องค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพชีวิตสังคมของคนไทยที่ปรากฏในวรรณคดี

กลุ่มที่ 5 ศูนย์ที่ 5 เรื่องคุณค่าที่ได้รับจากผลงาน
3. การทำกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ในแต่ละศูนย์ใช้เวลาไม่เกิน 10 นาที จะเปลี่ยนศูนย์เมื่อได้รับสัญญาณจากครู หมุนเวียนจนครบทุกศูนย์
4. นักเรียนกลุ่มใดทำกิจกรรมในศูนย์เสร็จก่อนเวลาที่กำหนด ให้ศึกษาในศูนย์สำรองที่ครูจัดเตรียมไว้

สื่อและอุปกรณ์ ศูนย์การเรียนรู้ 5 ศูนย์

กิจกรรมที่ 3 นำเสนอผลงาน (20 นาที / กลุ่มย่อย)

1. เมื่อนักเรียนศึกษาแต่ละศูนย์การเรียนรู้จนครบ 5 ศูนย์แล้ว ตัวแทนกลุ่มมาจับสลากเลือกกิจกรรมศูนย์ที่จะนำเสนอผลงาน
2. ตัวแทนกลุ่มเสนอผลงานและแสดงความคิดเห็นจากกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้
3. นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อนลงในใบงานสรุปความคิดเห็น
ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนจากการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้อีกครั้งหนึ่ง

สื่อและอุปกรณ์ ใบงานสรุปความคิดเห็นจากกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้

กิจกรรมที่ 4 เขียนแสดงความรู้สึก (15 นาที / รายบุคคล)

นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในเวลาที่ครูกำหนดให้

สื่อและอุปกรณ์ ใบงานเขียนแสดงความรู้สึก

กิจกรรมที่ 5 ประเมินผลและสรุปผลงาน (10 นาที / รายบุคคล)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนอ่านผลงานการเขียนแสดงความรู้สึก เป็นการสรุปบทเรียนอีกครั้ง
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อประเมินตนเอง
3. ครูเฉลยแบบทดสอบ

สื่อและอุปกรณ์ แบบทดสอบ

แผนการสอน

วิชาประวัติศาสตร์ไทย ท 032

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

เวลา 6 คาบ

ตอนที่ 1 ประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) ได้
2. เล่าประวัติความเป็นมาและเนื้อเรื่องย่อผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) ได้

กิจกรรมและรายละเอียด

กิจกรรมที่	รายละเอียด	การปฏิบัติ	เวลา
1.	นักเรียนศึกษาประวัติของพระสุนทรโวหาร (ภู่) จากวีดีทัศน์	กลุ่มใหญ่	25 นาที
2.	แบ่งกลุ่มนักเรียนอภิปรายประวัติของพระสุนทรโวหาร (ภู่) ตามหัวข้อที่ครูกำหนด	กลุ่มย่อย	15 นาที
3.	รายงานผลการอภิปราย	กลุ่มย่อย	10 นาที
4.	นักเรียนศึกษาผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) จากบทเรียนสำเร็จรูป	รายบุคคล	40 นาที
5.	ประเมินผลและสรุปผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) จากใบงานที่ครูแจกให้	รายบุคคล	10 นาที

กิจกรรมที่ 1 ศึกษาประวัติของพระสุนทรโวหาร (ภู่) จากวีดิทัศน์ (25 นาที / กลุ่มใหญ่)

1. นักเรียนศึกษาประวัติของพระสุนทรโวหาร (ภู่) จากวีดิทัศน์ตามหัวข้อและเวลาที่ครูกำหนด
2. นักเรียนบันทึกประวัติของพระสุนทรโวหาร (ภู่) จากการดูวีดิทัศน์ตามหัวข้อ
ในใบงานที่ครูแจกให้

สื่อและอุปกรณ์

1. วีดิทัศน์ประวัติของพระสุนทรโวหาร (ภู่) จัดทำโดยคณะกรรมการส่งเสริมสร้าง
เอกลักษณ์แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (เวลา 25 นาที)
2. ใบงานประวัติของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

กิจกรรมที่ 2 อภิปรายประวัติของพระสุนทรโวหาร (ภู่) (15 นาที / กลุ่มย่อย)

1. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน แต่ละกลุ่มเลือกตัวแทนเพื่อนำเสนอ
ผลงาน
2. นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับประวัติของพระสุนทรโวหาร (ภู่) ใน
ด้านการดำเนินชีวิต ว่าสมควรนำมาเป็นแบบอย่างในด้านใดบ้าง
3. สรุปความคิดเห็นลงในแผ่นใส

สื่อและอุปกรณ์ แผ่นใสและปากกาเขียนแผ่นใส

กิจกรรมที่ 3 รายงานผลการอภิปราย (10 นาที / กลุ่มย่อย)

1. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน
2. นักเรียนช่วยกันซักถามและบันทึกลงในใบงานสรุปผลการอภิปราย

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานสรุปผลการอภิปราย
2. แผ่นใสและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

กิจกรรมที่ 4 ศึกษาผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) จากบทเรียนสำเริงจวบ

(40 นาที / รายบุคคล)

1. ครูแจกบทเรียนสำเริงจวบให้นักเรียนคนละ 1 เล่ม พร้อมทั้งอธิบายวิธีการใช้บทเรียนสำเริงจวบ
2. นักเรียนศึกษาบทเรียนสำเริงจวบ เรื่อง ผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)
3. นักเรียนทำกิจกรรมในบทเรียนสำเริงจวบ

สื่อและอุปกรณ์ บทเรียนสำเริงจวบ เรื่อง ผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

กิจกรรมที่ 5 ประเมินผลและสรุปผลงาน (10 นาที / รายบุคคล)

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อประเมินตนเอง
3. ครูเฉลยแบบทดสอบ

สื่อและอุปกรณ์ แบบทดสอบ

ตอนที่ 2 ผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เล่าเรื่องย่อได้
2. บอกลักษณะเด่นของสำนวนโวหารได้

กิจกรรมและรายละเอียด

กิจกรรมที่	รายละเอียด	การปฏิบัติ	เวลา
1.	นักเรียนชมวีดิทัศน์ เรื่อง พระอภัยมณี	กลุ่มใหญ่	20 นาที
2.	สรุปเรื่องพระอภัยมณี จากการชมวีดิทัศน์	กลุ่มย่อย	10 นาที
3.	อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องพระอภัยมณีตามหัวข้อที่ครูกำหนด	กลุ่มย่อย	30 นาที
4.	รายงานผลการอภิปราย	กลุ่มย่อย	30 นาที
5.	ประเมินผลและสรุปผลงาน	รายบุคคล	10 นาที

กิจกรรมที่ 1 นักเรียนชมวีดิทัศน์ เรื่องพระอภัยมณี (20 นาที / กลุ่มใหญ่)

1. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน แต่ละกลุ่มเลือกตัวแทนเพื่อนำเสนอผลงาน
2. นักเรียนศึกษาเรื่องพระอภัยมณี จากวีดิทัศน์ ตามหัวข้อที่ครูกำหนด ดังนี้
 1. เนื้อเรื่องย่อ
 2. การดำเนินเรื่อง
 3. ลักษณะนิสัยของตัวละคร
 4. คติข้อคิดและคุณค่าที่ได้รับจากเรื่อง

สื่อและอุปกรณ์ วีดิทัศน์เรื่อง พระอภัยมณี (เวลา 20 นาที)

กิจกรรมที่ 2 สรุปเรื่องพระอภัยมณี จากการชมวีดิทัศน์ (10 นาที / กลุ่มย่อย)

นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปเรื่องพระอภัยมณีตามหัวข้อที่ครูกำหนดและบันทึกลงในแผ่นใส เพื่อนำเสนอผลงาน

สื่อและอุปกรณ์ แผ่นใส ปากกาและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

กิจกรรมที่ 3 อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องพระอภัยมณี ตามหัวข้อที่ครูกำหนด

(30 นาที / กลุ่มย่อย)

1. ครูให้ตัวแทนกลุ่มจับสลากเลือกหัวข้อที่จะอภิปราย ตามเอกสารประกอบความรู้ตามหัวข้อที่กำหนดให้ ดังต่อไปนี้
 1. สุภาซิดและสำนวนไทยในพระอภัยมณี
 2. ไวยาศาสตร์ในพระอภัยมณี
 3. พระอภัยมณีกับความเชื่อของสังคม
 4. พระอภัยมณีกับการสะท้อนเหตุการณ์
 - 5.จินตนาการเชิงวิทยาศาสตร์ในพระอภัยมณี
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเอกสารในเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งสรุปบันทึกความรู้ลงในแผ่นใส เพื่อประกอบการอภิปราย

สื่อและอุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการอภิปราย
2. แผ่นใส และปากกา

กิจกรรมที่ 4 รายงานผลการอภิปราย (30 นาที / กลุ่มย่อย)

1. ตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน
2. นักเรียนช่วยกันซักถามและบันทึกลงในใบงานสรุปผลการอภิปราย

สื่อและอุปกรณ์ ใบงานสรุปผลการอภิปราย, แผ่นใสและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

กิจกรรมที่ 5 ประเมินผลและสรุปผลงาน (10 นาที / รายบุคคล)

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลการอภิปรายอีกครั้ง
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อประเมินตนเอง
3. ครูเฉลยแบบทดสอบ

สื่อและอุปกรณ์ แบบทดสอบ

ตอนที่ 3 ผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายถึงค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพชีวิตสังคมและคุณค่าที่ได้รับจากผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) ได้
2. เขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับอัจฉริยภาพของพระสุนทรโวหาร (ภู่) ได้

กิจกรรมและรายละเอียด

กิจกรรมที่	รายละเอียด	การปฏิบัติ	เวลา
1.	ศึกษาค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพชีวิตสังคมและคุณค่าที่ได้รับจากผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)	กลุ่มย่อย	35 นาที
2.	นำเสนอผลงาน	กลุ่มย่อย	20 นาที
3.	เขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับอัจฉริยภาพของพระสุนทรโวหาร (ภู่) จากหัวข้อที่นักเรียนกำหนด	กลุ่มย่อย	20 นาที
4.	นำเสนอผลงาน	กลุ่มย่อย	15 นาที
5.	ประเมินผลและสรุปผลงาน	รายบุคคล	10 นาที

กิจกรรมที่ 1 ศึกษาคำนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภามชีวิตสังคม และคุณค่าที่ได้รับจาก
ผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) (35 นาที / กลุ่มย่อย)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ศึกษาคำนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภามชีวิตสังคม และ
คุณค่าที่ได้รับจากผลงานของสุนทรภู่ ตามเอกสารประกอบความรู้ที่ครูแจกให้
2. นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของผลงานที่ได้ศึกษาจากเอกสาร
3. แต่ละกลุ่มสรุปผลการศึกษาลงในแผ่นใส

สื่อและอุปกรณ์

1. แผ่นใสและปากกาเขียนแผ่นใส
2. เอกสารประกอบความรู้ เรื่อง คำนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภามชีวิตสังคม
และคุณค่าที่ได้รับจากผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

กิจกรรมที่ 2 นำเสนอผลงาน (20 นาที / กลุ่มย่อย)

1. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน
2. นักเรียนช่วยกันซักถามและบันทึกลงในใบงานสรุปผล

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานสรุปผล
2. แผ่นใสและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

กิจกรรมที่ 3 เขียนแสดงความรู้สึก (20 นาที / กลุ่มย่อย)

จากการที่ได้ศึกษาผลงานในด้านต่างๆ ของพระสุนทรโวหาร (ภู่) มาแล้ว ครู
ให้นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกหรือความประทับใจในอัจฉริยภาพของสุนทรภู่
ในเวลาที่คุณกำหนด

สื่อและอุปกรณ์ ใบงานเขียนแสดงความรู้สึก

กิจกรรมที่ 4 นำเสนอผลงาน (15 นาที / กลุ่มย่อย)

1. ตัวแทนแต่ละกลุ่ม นำผลงานการเขียนแสดงความรู้สึกหรือความประทับใจอ่านให้เพื่อนฟัง
2. นักเรียนวิจารณ์งานเขียนของเพื่อน

สื่อและอุปกรณ์ ใบงานเขียนแสดงความรู้สึก

กิจกรรมที่ 5 ประเมินผลและสรุปผลงาน (10 นาที / รายบุคคล)

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนอีกครั้ง
2. นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อประเมินตนเอง
3. ครูเฉลยแบบทดสอบ

สื่อและอุปกรณ์ แบบทดสอบ

แผนการสอน

วิชาประวัติศาสตร์ ศี ท 032

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง พระราชประวัติและบทพระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า

เวลา 4 คาบ

กรมพระปรมาภิไธยวชิราวุธ

ตอนที่ 1 พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในด้านวรรณคดีของสมเด็จพระ

เวลา 2 คาบ

พระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมาภิไธยวชิราวุธ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกพระราชประวัติในด้านวรรณคดีของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า

กรมพระปรมาภิไธยวชิราวุธ

2. บอกที่มา และเนื้อเรื่องย่อของบทพระนิพนธ์ได้

กิจกรรมและรายละเอียด

กิจกรรมที่	รายละเอียด	การปฏิบัติ	เวลา
1.	นักเรียนศึกษาพระราชประวัติสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมาภิไธยวชิราวุธ จากวีดิทัศน์	กลุ่มใหญ่	25 นาที
2.	อภิปรายพระราชกรณียกิจตามหัวข้อที่กำหนด	กลุ่มย่อย	25 นาที
3.	รายงานผลการอภิปราย	กลุ่มย่อย	10 นาที
4.	ศึกษาบทพระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ จาก บทเรียนสำเร็จรูป	รายบุคคล	30 นาที
5.	ประเมินผลและสรุปผลงาน	รายบุคคล	10 นาที

กิจกรรมที่ 1 นักเรียนศึกษาพระราชประวัติของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิต
ชิโนรส โดยให้ดูจากวีดิทัศน์ (25 นาที / กลุ่มใหญ่)

1. นักเรียนศึกษาพระราชประวัติของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส
จากวีดิทัศน์ ตามหัวข้อและเวลาที่ครูกำหนด
2. นักเรียนบันทึกพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ตามหัวข้อในใบงานที่ครูแจกให้คือ
 1. ด้านวรรณคดี
 2. ด้านการศาสนา

สื่อและอุปกรณ์

1. วีดิทัศน์พระราชประวัติสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส จัดทำ
โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (เวลา 25 นาที)
2. ใบงานพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ

กิจกรรมที่ 2 อภิปรายพระราชกรณียกิจตามหัวข้อที่กำหนด (25 นาที / กลุ่มย่อย)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมอภิปรายถึงพระราชกรณียกิจทางด้านวรรณคดีและด้านศาสนา
จากเอกสารประกอบความรู้ ที่ครูแจกให้
2. สรุปผลการอภิปรายลงในแผ่นใส

สื่อและอุปกรณ์

1. เอกสารประกอบความรู้ เรื่อง พระราชกรณียกิจทางวรรณคดีและด้านศาสนา
2. แผ่นใสและปากกาเขียนแผ่นใส

กิจกรรมที่ 3 รายงานผลการอภิปราย (10 นาที / กลุ่มย่อย)

1. ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน
2. นักเรียนช่วยกันซักถามและบันทึกลงในใบงานสรุปผลการอภิปราย

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานสรุปผลการอภิปราย
2. แผ่นใสและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

กิจกรรมที่ 4 ศึกษาบทพระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุวิตฺติโนรส
จากบทเรียนสำเร็จรูป (30 นาที / รายบุคคล)

1. ครูแจกบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนคนละ 1 เล่ม พร้อมทั้งอธิบายวิธีการใช้บทเรียนสำเร็จรูป
2. นักเรียนศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง บทพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ
3. นักเรียนทำกิจกรรมในบทเรียนสำเร็จรูป

สื่อและอุปกรณ์ บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง บทพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ

กิจกรรมที่ 5 ประเมินผลและสรุปผลงาน (10 นาที / รายบุคคล)

1. ครูและนักเรียนสรุปรายละเอียดพระราชประวัติและบทพระนิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อประเมินตนเอง
2. ครูเฉลยแบบทดสอบ

สื่อและอุปกรณ์ แบบทดสอบ

ตอนที่ 2 บทพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกรูปแบบคำประพันธ์ ลักษณะการแต่งได้
2. บอกลักษณะเด่นของสำนวนโวหารได้
3. อธิบายถึงค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพชีวิตสังคม และคุณค่าที่ได้รับจากบทพระนิพนธ์ได้
4. เขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับพระอัจฉริยภาพของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

กิจกรรมและรายละเอียด

กิจกรรมที่	รายละเอียด	การปฏิบัติ	เวลา
1.	ครูชี้แจงการดำเนินกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้	กลุ่มใหญ่	5 นาที
2.	ศึกษาบทพระนิพนธ์เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย จากศูนย์การเรียนรู้	กลุ่มย่อย	50 นาที
3.	นำเสนอผลงาน	กลุ่มย่อย	20 นาที
4.	เขียนแสดงความรู้สึก	รายบุคคล	15 นาที
5.	ประเมินผลและสรุปผลงาน	รายบุคคล	10 นาที

กิจกรรมที่ 1 ครูชี้แจงการดำเนินงานกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ (5 นาที / กลุ่มใหญ่)

1. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน แต่ละกลุ่มเลือกตัวแทนเพื่อดำเนินการในศูนย์การเรียนรู้
2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. นักเรียนฟังการชี้แจงการร่วมกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้จากครู ว่าแต่ละศูนย์จะต้องทำอย่างไร

สื่อและอุปกรณ์ -

กิจกรรมที่ 2 ศึกษาทพระนิพนธ์เรื่องลิลิตตะเลงพ่ายจากศูนย์การเรียนรู้ (50 นาที/กลุ่มย่อย)

1. ครูแจกศูนย์การเรียนรู้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาในเวลาที่กำหนด
2. ตัวแทนกลุ่มรับเอกสารกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ไปศึกษาแต่ละกลุ่มดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 ศูนย์ที่ 1 เรื่องประวัติความเป็นมาและเนื้อเรื่องย่อเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย
 - กลุ่มที่ 2 ศูนย์ที่ 2 เรื่องรูปแบบคำประพันธ์ ลักษณะการแต่ง
 - กลุ่มที่ 3 ศูนย์ที่ 3 เรื่องลักษณะเด่นของสำนวนโวหาร
 - กลุ่มที่ 4 ศูนย์ที่ 4 เรื่องค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพชีวิตสังคมของคนไทยที่ปรากฏในวรรณคดี
 - กลุ่มที่ 5 ศูนย์ที่ 5 เรื่องคุณค่าที่ได้รับจากผลงาน
3. การทำกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ในแต่ละศูนย์ใช้เวลาไม่เกิน 10 นาที จะเปลี่ยนศูนย์เมื่อได้รับสัญญาณจากครู หมุนเวียนจนครบทุกศูนย์
4. นักเรียนกลุ่มใดทำกิจกรรมในศูนย์เสร็จก่อนเวลาที่กำหนด ให้ศึกษาศูนย์สำรองที่ครูจัดเตรียมไว้

สื่อและอุปกรณ์ ศูนย์การเรียนรู้ 5 ศูนย์

กิจกรรมที่ 3 นำเสนอผลงาน (20 นาที / กลุ่มย่อย)

1. เมื่อนักเรียนศึกษาแต่ละศูนย์จนครบ 5 ศูนย์แล้ว ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาจับสลากเลือกกิจกรรมศูนย์ที่จะนำเสนอผลงาน
2. ตัวแทนกลุ่มเสนอผลงานและแสดงความคิดเห็นจากกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้
3. นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อนลงในใบงานสรุปความคิดเห็น
4. เมื่อนักเรียนเสนอผลงานเรียบร้อยแล้วทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักเรียนสรุปรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

สื่อและอุปกรณ์ ใบงานสรุปความคิดเห็นจากกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้

กิจกรรมที่ 4 เขียนแสดงความรู้สึก (15 นาที / รายบุคคล)

ครูให้นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับพระอัจฉริยภาพของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ในเวลาที่ครูกำหนดให้

สื่อและอุปกรณ์ ใบงานเขียนแสดงความรู้สึก

กิจกรรมที่ 5 ประเมินผลและสรุปผลงาน (10 นาที / รายบุคคล)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนอ่านผลงานการเขียนแสดงความรู้สึก เป็นการสรุปบทเรียนอีกครั้ง
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อประเมินตนเอง
2. ครูเฉลยแบบทดสอบ

สื่อและอุปกรณ์ แบบทดสอบ

แผนการสอน

วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ไทย ท 032

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน) เวลา 2 คาบ

เนื้อหา ประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน) ได้
2. บอกที่มาและเนื้อเรื่องย่อผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน) ได้
3. บอกรูปแบบคำประพันธ์ ลักษณะการแต่งได้
4. บอกลักษณะเด่นของสำนวนโวหารได้
5. อธิบายถึงค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพชีวิตสังคมและคุณค่าที่ได้รับจากผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน) ได้
6. เขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถของพระยาตรังคภูมิบาลและนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน) ได้

กิจกรรมและรายละเอียด

กิจกรรมที่	รายละเอียด	การปฏิบัติ	เวลา
1.	นักเรียนศึกษาประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน) ตามหัวข้อที่กำหนด	กลุ่มย่อย	35 นาที
2.	นำเสนอผลงาน	กลุ่มย่อย	20 นาที
3.	เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับชีวิตและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน)	กลุ่มย่อย	20 นาที
4.	นำเสนอผลงาน	กลุ่มย่อย	15 นาที
5.	ประเมินผลและสรุปผลงาน	รายบุคคล	10 นาที

กิจกรรมที่ 1 ศึกษาประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน)

(35 นาที / กลุ่มย่อย)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มรับเอกสารประกอบความรู้เรื่องประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน) เพื่อศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้
 1. เรื่องประวัติความเป็นมา เนื้อเรื่องย่อ
 2. เรื่องรูปแบบคำประพันธ์ ลักษณะการแต่ง
 3. เรื่องลักษณะเด่นของสำนวนโวหาร
 4. เรื่องค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพชีวิตสังคมของคนไทยที่ปรากฏ
 5. เรื่องคุณค่าที่ได้รับจากผลงาน
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อที่ครูกำหนดและบันทึกลงในแผ่นใส
3. ตัวแทนกลุ่มจับสลากเพื่อนำเสนอผลงานตามหัวข้อที่ได้รับ

สื่อและอุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ประวัติและผลงานของพระยาตรังงาและนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน)
2. แผ่นใสและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

กิจกรรมที่ 2 นำเสนอผลงาน (20 นาที / กลุ่มย่อย)

1. ตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่ม นำเสนอผลงาน
2. นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อนลงในใบงานสรุปความคิดเห็น
3. เมื่อนักเรียนเสนอผลงานเรียบร้อยแล้ว ครูและนักเรียนสรุปรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

สื่อและอุปกรณ์ ใบงานสรุปความคิดเห็น

กิจกรรมที่ 3 เขียนแสดงความรู้สึก (20 นาที / กลุ่มย่อย)

ครูให้นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับชีวิตและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาล และนายวินทร์ธีเบศรี (อื่น) ในเวลาที่ครูกำหนดให้

สื่อและอุปกรณ์ ใบงานเขียนแสดงความรู้สึก

กิจกรรมที่ 4 นำเสนอผลงาน (15 นาที / กลุ่มย่อย)

1. ตัวแทนแต่ละกลุ่ม นำผลงานการเขียนแสดงความรู้สึกหรือความประทับใจอ่านให้เพื่อนฟัง
2. นักเรียนวิจารณ์งานเขียนของเพื่อน

สื่อและอุปกรณ์ ใบงานเขียนแสดงความรู้สึก

กิจกรรมที่ 5 ประเมินผลและสรุปผลงาน (10 นาที / รายบุคคล)

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนอีกครั้ง
2. นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อประเมินตนเอง
3. ครูเฉลยแบบทดสอบ

สื่อและอุปกรณ์ แบบทดสอบ

แผนการสอนตามคู่มือครู

วิชาประวัติศาสตร์ 2 (ท 032)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง พระราชประวัติและผลงานพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระ

เวลา 4 คาบ

พุทธเลิศหล้านภาลัย

สาระสำคัญ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย นับเป็นยุคทองของวรรณคดีไทยอีกยุคหนึ่ง มีกวีที่มีชื่อเสียงและได้รับการยกย่องว่าสร้างผลงานให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชประวัติและบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

2. ตระหนักถึงความสำคัญ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ บทพระราชนิพนธ์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกลักษณะวรรณคดีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้
2. บอกพระราชประวัติในด้านวรรณคดีของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้
3. บอกที่มา และเนื้อเรื่องย่อของบทพระราชนิพนธ์ได้
4. บอกรูปแบบคำประพันธ์ ลักษณะการแต่งในบทพระราชนิพนธ์ได้
5. บอกลักษณะเด่นของสำนวนโวหารได้
6. อธิบายค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพชีวิตสังคมของคนไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และคุณค่าที่ได้รับจากบทพระราชนิพนธ์ได้
7. เขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้

เนื้อหา พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยในด้านวรรณคดีและการละครบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ตอนที่ 1

1. นักเรียนศึกษาพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จากวีดิทัศน์ และช่วยกันสรุป
2. ครูอธิบายถึงบทบาทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในหัวข้อต่อไป
 - 2.1 ที่มา และเนื้อเรื่องย่อ
 - 2.2 รูปแบบคำประพันธ์และลักษณะการแต่ง
 - 2.3 ลักษณะเด่นของสัพพนิพนธ์
 - 2.4 ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพสังคม และคุณค่าที่ได้รับ
3. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ส่งตัวแทนมาจับสลากเลือกบทพระราชนิพนธ์ที่จะนำไปวิเคราะห์และวิจารณ์ จากใบงานที่กำหนด
4. นักเรียนส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน พร้อมทั้งรับฟังคำวิจารณ์ของเพื่อน
5. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปบทเรียนอีกครั้งและติชมแก้ไขเพิ่มเติม

ตอนที่ 2

1. นักเรียนชมการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ บทละครนอก เรื่องสังข์ทอง
บทละครใน เรื่องอิเหนา และบทละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน จากวีดิทัศน์
เรื่องละประมาณ 10 นาที
2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม แสดงความคิดเห็น และส่งตัวแทนขึ้นมาพูดแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับละครที่ได้ชม
3. นักเรียนช่วยกันเขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับพระอัจฉริยภาพในด้านวรรณคดีและการละครของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

สื่อการเรียนการสอน

1. วีดิทัศน์พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
2. วีดิทัศน์การแสดงโขนเรื่อง รามเกียรติ์ บทละครนอก เรื่องสังข์ทอง บทละครในเรื่อง อีเหนา และบทละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน
3. หนังสือพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
4. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
5. ใบงาน เรื่อง การศึกษาบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

การวัดและประเมินผลการเรียน

1. สังเกตจากการทำงานกลุ่ม
2. จากการแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงานจากการเขียนแสดงความรู้สึก
4. จากการทดสอบ

กิจกรรมเสนอแนะ

1. จัดมุมหนังสือ พระราชประวัติและบทพระราชนิพนธ์
2. จัดนิทรรศการ พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในด้านต่างๆ
- 3.พานักเรียนไปชมการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ การแสดงละครนอก เรื่องสังข์ทอง การแสดงละครใน เรื่องอีเหนา และการแสดงบทละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน

แผนการสอนตามคู่มือครู

วิชาประวัติศาสตร์ 2 (ท 032)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

เวลา 6 คาบ

สาระสำคัญ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย นับเป็นยุคทองของวรรณคดีไทยอีกยุคหนึ่ง มีกวีที่มีชื่อเสียงและได้รับการยกย่องว่าสร้างผลงานให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติและผลงานพระสุนทรโวหาร (ภู่)
2. ตระหนักถึงความสำคัญ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกประวัติของพระสุนทรโวหาร (ภู่) ได้
2. บอกที่มาและเนื้อเรื่องย่อ ผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) ได้
3. บอกรูปแบบคำประพันธ์ ลักษณะการแต่งได้
4. บอกลักษณะเด่นของสำนวนโวหารได้
5. อธิบายค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพชีวิตสังคมของคนไทย คุณค่าที่ได้รับจากผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) ได้
6. เขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับอัจฉริยภาพของพระสุนทรโวหาร (ภู่) ได้

เนื้อหา ประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ตอนที่ 1

1. นักเรียนศึกษาประวัติของพระสุนทรโวหาร (ภู่) จากวีดิทัศน์ และช่วยกันสรุป
2. ครูอธิบายถึงผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) ในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 ที่มา และเนื้อเรื่องย่อ
 - 2.2 รูปแบบคำประพันธ์และลักษณะการแต่ง
 - 2.3 ลักษณะเด่นของสำนวนโวหาร
 - 2.4 ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพสังคม และคุณค่าที่ได้รับ
3. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ส่งตัวแทนมาจับสลากเลือกผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) ไปวิเคราะห์และวิจารณ์ จากใบงานที่กำหนด
4. นักเรียนส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน พร้อมทั้งรับฟังคำวิจารณ์ของเพื่อนๆ
5. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปบทเรียนอีกครั้งและติชมแก้ไขเพิ่มเติม

ตอนที่ 2

1. นักเรียนชมการแสดงละครเรื่อง พระอภัยมณี จากวีดิทัศน์ พร้อมทั้งสนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับละครที่ได้ชม
2. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ส่งตัวแทนมาจับสลากเพื่อศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 พระอภัยมณีกับความเชื่อของสังคม
 - 2.2 พระอภัยมณีกับการสะท้อนเหตุการณ์
 - 2.3 จินตนาการเชิงวิทยาศาสตร์ในพระอภัยมณี
 - 2.4 ไวยาศาสตร์ในพระอภัยมณี
 - 2.5 สุภาษิตและสำนวนไทยในพระอภัยมณี
3. นักเรียนนำเสนอผลงาน
4. นักเรียนช่วยกันเขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวอรรถภาพของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

ตอนที่ 3

1. นักเรียนศึกษาประวัติของพระสุนทรโวหาร (ภู่) จากผลงานตามหัวข้อที่กำหนดให้
 - 1.1 บุคลิกภาพของสุนทรภู่จากนิราศ
 - 1.2 ชีวิตสุนทรภู่ในพระอภัยมณี
 - 1.3 ภาษิตสุนทรภู่
 - 1.4 ลักษณะคำประพันธ์ของสุนทรภู่
 - 1.5 ธรรมชาติในวรรณกรรมของสุนทรภู่
2. นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจัย ชีวิตของพระสุนทรโวหาร (ภู่) ว่าดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันกำหนดแนวทางในการปฏิบัติว่าจะดำเนินชีวิตอย่างไร ถ้าเป็นกรณีที่มีชื่อเสียงเช่นสุนทรภู่ และแนวทางในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
4. นักเรียนเขียนแนวทางการดำเนินชีวิตและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. วีดิทัศน์ชีวประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)
2. วีดิทัศน์การแสดงละครเรื่อง พระอภัยมณี
3. หนังสือผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)
4. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)
5. ใบงาน เรื่อง ผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

การวัดและประเมินผลการเรียน

1. สังเกตจากการทำงานกลุ่ม
2. จากการแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงานจากการเขียนแสดงความรู้สึกรู้สึก
4. จากการทดสอบ

กิจกรรมเสนอแนะ

1. จัดมุมหนังสือ ชีวประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)
2. จัดนิทรรศการ ชีวประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)
3. พานักเรียนไปชมการแสดงละครเรื่อง พระอภัยมณี
4. จัดการแข่งขันตอบปัญหาชีวประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

แผนการสอนตามคู่มือครู

วิชาประวัติศาสตร์ 2 (ท 032)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง พระราชประวัติและผลงานพระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า

เวลา 4 คาบ

กรมพระปรมาภิไธยวชิราวุธ

สาระสำคัญ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย นับเป็นยุคทองของวรรณคดีไทยอีกยุคหนึ่ง มีกวีที่มีชื่อเสียงและได้รับการยกย่องว่าสร้างผลงานให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชประวัติและบทพระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมาภิไธยวชิราวุธ
2. ตระหนักถึงความสำคัญ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ บทพระนิพนธ์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกพระราชประวัติในด้านวรรณคดีของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมาภิไธยวชิราวุธ ได้
2. บอกที่มาและเนื้อเรื่องย่อของบทพระนิพนธ์ได้
3. บอกรูปแบบคำประพันธ์ ลักษณะการแต่งในบทพระนิพนธ์ได้
4. บอกลักษณะเด่นของสำนวนโวหารได้
5. อธิบายค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพชีวิตสังคม และคุณค่าที่ได้รับจากบทพระนิพนธ์ได้
6. เขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับพระอัจฉริยภาพของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมาภิไธยวชิราวุธได้

เนื้อหา

พระราชประวัติของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมาภิไธยวชิราวุธในด้านวรรณคดี
บทพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมาภิไธยวชิราวุธ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ตอนที่ 1

1. นักเรียนศึกษาพระราชประวัติของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส จากวีดิทัศน์ และช่วยกันสรุป
2. ครูอธิบายถึงบทพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 ที่มา และเนื้อเรื่องย่อ
 - 2.2 รูปแบบคำประพันธ์และลักษณะการแต่ง
 - 2.3 ลักษณะเด่นของสำนวนโวหาร
 - 2.4 ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพสังคม และคุณค่าที่ได้รับ
3. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ส่งตัวแทนมาจกสลากเลือกบทพระนิพนธ์ที่จะนำไปวิเคราะห์และวิจารณ์ จากใบงานที่กำหนด
4. นักเรียนส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน พร้อมทั้งรับฟังคำวิจารณ์ของเพื่อนๆ
5. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปบทเรียนอีกครั้งและติชมแก้ไขเพิ่มเติม

ตอนที่ 2

1. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ศึกษา เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1 บทนิราศ
 - 1.2 การเสนา
 - 1.3 รสทางวรรณคดี
 - 1.4 อุปมาอุปไมยโวหาร
 - 1.5 คุณค่าที่ได้รับ
2. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน
3. นักเรียนช่วยกันเขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับพระอัจฉริยภาพในด้านวรรณคดีในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

สื่อการเรียนการสอน

1. วีดิทัศน์พระราชประวัติของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
3. หนังสือพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
4. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง บทพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
5. ใบงาน เรื่อง การศึกษาบทพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

การวัดและประเมินผลการเรียน

1. สังเกตจากการทำงานกลุ่ม
2. จากการแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงานจากการเขียนแสดงความรู้สึก
4. จากการทดสอบ

กิจกรรมเสนอแนะ

1. จัดมุมหนังสือ พระราชประวัติและบทพระนิพนธ์
2. จัดนิทรรศการ พระราชประวัติและบทพระนิพนธ์
- 3.พานักเรียนไปทัศนศึกษาวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

แผนการสอนตามคู่มือครู

วิชาประวัติศาสตร์ 2 (ท 032)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายรินทร์ธิเบศร์ (อิน) เวลา 2 คาบ

สาระสำคัญ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย นับเป็นยุคทองของวรรณคดีไทยอีกยุคหนึ่ง มีกวีที่มีชื่อเสียงและได้รับการยกย่องว่าสร้างผลงานให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายรินทร์ธิเบศร์ (อิน)
2. ตระหนักถึงความสำคัญ วิเคราะห์ วิจัยผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายรินทร์ธิเบศร์ (อิน)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายรินทร์ธิเบศร์ (อิน) ได้
2. บอกที่มาและเนื้อเรื่องย่อ ผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายรินทร์ธิเบศร์ (อิน) ได้
3. บอกรูปแบบคำประพันธ์ ลักษณะการแต่งได้
4. บอกลักษณะเด่นของสำนวนโวหารได้
5. อธิบายค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพชีวิตสังคม และคุณค่าที่ได้รับจากผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายรินทร์ธิเบศร์ (อิน) ได้
6. เขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถของพระยาตรังคภูมิบาลและนายรินทร์ธิเบศร์ (อิน) ได้

เนื้อหา ประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายรินทร์ธิเบศร์ (อิน)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นักเรียนศึกษาประวัติของพระยาตรังคภูมิบาลและนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน)
จากเอกสารประกอบการเรียน และช่วยกันสรุป
2. ครูอธิบายถึงผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน)
ในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 ที่มา และเนื้อเรื่องย่อ
 - 2.2 รูปแบบคำประพันธ์และลักษณะการแต่ง
 - 2.3 ลักษณะเด่นของสำนวนโวหาร
 - 2.4 ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพสังคม และคุณค่าที่ได้รับ
3. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม วิเคราะห์และวิจารณ์ผลงานของพระยาตรังคภูมิบาล
และนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน) จากใบงานที่กำหนด
4. นักเรียนส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน พร้อมทั้งรับฟังคำวิจารณ์ของเพื่อนๆ
5. นักเรียนช่วยกันเขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถของพระยาตรังคภูมิบาล
และนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน)

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนาย
นรินทร์ธิเบศร์ (อิน)
2. ใบงาน เรื่อง ประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาลและนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน)

การวัดและประเมินผลการเรียน

1. สังเกตจากการทำงานกลุ่ม
2. จากการแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงานจากการเขียนแสดงความรู้สึก
4. จากการทดสอบ

รายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. วีดิทัศน์

4 ม้วน

- 1.1 พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ความยาว 25 นาที
จัดทำโดยคณะกรรมการเสริมสร้างเอกลักษณ์แห่งชาติ สำนักราชบัณฑิตยสถาน
- 1.2 ประวัติพระสุนทรโวหาร ความยาว 25 นาที
จัดทำโดยคณะกรรมการเสริมสร้างเอกลักษณ์แห่งชาติ สำนักราชบัณฑิตยสถาน
- 1.3 พระราชประวัติสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ความยาว 25 นาที
จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- 1.4 บทละครเรื่อง อิเหนา ชวนช้างชวนแผน สังข์ทอง พระอภัยมณี
ชวนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศึกอินทรชิต เรื่องละ 15 นาที

2. บทเรียนสำเร็จรูป 2 เล่ม

- 2.1 เรื่อง ผลงานของพระสุนทรโวหาร
- 2.2 เรื่อง บทพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

3. ศูนย์การเรียนรู้ 2 เรื่อง

- 3.1 เรื่อง บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
- 3.2 เรื่อง บทพระนิพนธ์เรื่อง "ลิลิตตะเลงพ่าย" ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ

ในแต่ละเรื่องมีรายละเอียดที่ศึกษา คือ

ศูนย์ที่ 1 ประวัติความเป็นมาของบทพระราชนิพนธ์และเนื้อเรื่องย่อ

ศูนย์ที่ 2 รูปแบบคำประพันธ์ ลักษณะการแต่ง

ศูนย์ที่ 3 ลักษณะเด่นของสำนวนโวหาร

ศูนย์ที่ 4 คำนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพชีวิตสังคม

ศูนย์ที่ 5 คุณค่าที่ได้รับจากบทพระราชนิพนธ์

4. แผ่นใส 3 เรื่อง

- 4.1 เรื่อง ลักษณะวรรณคดีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
- 4.2 เรื่อง แนะนำการใช้ศูนย์การเรียนรู้
- 4.3 เรื่อง แนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

5. เอกสารประกอบความรู้ 12 เรื่อง

- 5.1 เรื่อง พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
- 5.2 เรื่อง ประวัติพระสุนทรโวหาร (ภู่)
- 5.3 เรื่อง สุภาสิตและสำนวนไทยในพระอภัยมณี
- 5.4 เรื่อง ไวยาศาสตร์ในพระอภัยมณี
- 5.5 เรื่อง พระอภัยมณีกับความเชื่อของสังคม
- 5.6 เรื่อง พระอภัยมณีกับการสะท้อนเหตุการณ์
- 5.7 เรื่อง จินตนาการเชิงวิทยาศาสตร์ในพระอภัยมณี
- 5.8 เรื่อง คุณค่าวรรณกรรมสุนทรภู่
- 5.9 เรื่อง พระราชประวัติสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
- 5.10 เรื่อง บทพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
- 5.11 เรื่อง ประวัติและผลงานของพระยาตรังคภูมิบาล
- 5.12 เรื่อง ประวัติและผลงานของนายอินทร์อิเบครี่ (อิน)

6 ใบงาน 5 เรื่อง

- 6.1 ใบงานสรุปความคิดเห็นจากการชมวีดีทัศน์
- 6.2 ใบงานสรุปผลการอภิปราย
- 6.3 ใบงานประวัติของกวี
- 6.4 ใบงานเขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับอัจฉริยภาพของกวี
- 6.5 ใบงานสรุปความคิดเห็นจากกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เอกสารประกอบความรู้

ประวัติพระสุนทรโวหาร (ภู่)

สุนทรภู่เป็นมหากวีของไทย เกิดในสมัยรัชกาลที่ 1 เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2329 บิดาเป็นชาวบ้านกร่ำ อ.แกลง จ.ระยอง มารดาเป็นชาวเมืองอื่นที่มาอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ บิดามารดาหย่าร้างกัน เมื่อสุนทรภู่อายุได้ 4 ขวบ มารดามีสามีใหม่ และได้นำสุนทรภู่อุปถัมภ์กับกรมพระราชวังหลัง สุนทรภู่อายุที่วังหลังตั้งแต่เป็นเด็ก และได้เข้าศึกษาในสำนักวัดชีปะขาว (ปัจจุบันคือวัดพระศรีสุดาราม) ริมคลองบางกอกน้อย ต่อมาได้เข้าทำงานเป็นเสมียนชอบแต่งกลอนบทดอกสร้อย ลีลาวา ตั้งแต่หนุ่ม

สุนทรภู่ออกเดินทางไปหาพ่อและได้แต่งนิราศเมืองแกลงเป็นเรื่องแรก เมื่อกลับมาก็ได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กในพระองค์เจ้าปฐมวงศ์ ได้ไปเฝ้าการพระพุทธบาทและแต่งนิราศพระบาท

ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระองค์ทรงติดขัดเรื่องกลอนตอนหนุ่มเข้าแก้ไขไม่ให้นางสีดาผูกคอตาย จึงให้สุนทรภู่ออกไปขอขมาของพระองค์ สุนทรภู่ออกมาแต่งกลอนเป็นที่พอพระราชหฤทัย จึงได้รับแต่งตั้งเป็นขุนสุนทรโวหาร ในกรมพระอาลักษณ์ พระราชทานที่ให้อยู่และมีตำแหน่ง สามารถเข้าเฝ้าได้ทุกเวลา ต่อมาสุนทรภู่ออกเสด็จสุราเมฆมายังวัดศาลทนต์มารดาญาติผู้ใหญ่เข้าห้ามก็โดนสุนทรภู่อายัดเข้าคุก ถึงกลับถวายฎีกากล่าวโทษสุนทรภู่อายุที่ 2 จึงมีรับสั่งให้จำคุกสุนทรภู่อายุที่ 2

ขณะที่ถูกจำคุกสุนทรภู่ออกแต่งกลอนขายเลี้ยงชีพตนเองและเมื่อรัชกาลที่ 2 ทรงติดขัดกลอนก็ให้เบิกตัวสุนทรภู่ออกจากคุกและสุนทรภู่ออกมาแต่งกลอนเป็นที่พอพระราชหฤทัย จึงโปรดให้พ้นโทษ

พอสิ้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สุนทรภู่ออกเดินทางกลับบ้านเดิมและคิดจะบวช สาเหตุที่ไม่อยู่รับราชการในสมัยรัชกาลที่ 3 เนื่องจากเมื่อรัชกาลที่ 3 ดำรงพระยศเป็นกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ ในขณะที่รัชกาลที่ 2 ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องอิเหนา โปรดเกล้าให้รัชกาลที่ 3 ทรงนิพนธ์บางตอน เมื่อทรงนิพนธ์เสร็จก็ได้ปรึกษากับสุนทรภู่อายุที่ 3 สุนทรภู่ออกว่าดี พอนำไปอ่านหน้าพระ

ที่นั่งต่อหน้าบรรดากวี สุนทรภู่มักขัดขันทำให้ไม่เป็นที่พอพระราชหฤทัยและต่อมาก็มีเรื่องกันอีกในขณะ
ที่ทรงแต่งเรื่องสังข์ทอง ทำให้รัชกาลที่ 3 ไม่ชอบหน้าสุนทรภู่มากขึ้น

สุนทรภู่มิบุตรกับภรรยาคนแรกเป็นชายชื้อ พัด ต่อมาด้วยความเจ้าชู้ของสุนทรภู์ ก็ได้หญิง
ชาวบางกรวยชื้อ นิ่ม เป็นภรรยา มิบุตรชื้อ ตาบ ในระหว่างที่สุนทรภู์กำลังเร่ร่อนในสมัยรัชกาลที่
3 ด้วยความอดอยากและหวาดกลัวภัย สุนทรภู์จึงบวชอยู่ที่วัดอรุณราชวราราม วัดเทพธิดา และวัด
พระเชตุพนฯ ช่วงนี้ได้แต่งนิราศไว้หลายเรื่อง เช่น นิราศภูเขาทอง นิราศวัดเจ้าฟ้า ต่อมาได้รับความ
อุปถัมภ์จากพระองค์เจ้าลักขณานุคุณ และมีโอกาสแต่งเรื่องพระอภัยมณี และแต่งกลอนเฉลิม
พระเกียรติ พระองค์เจ้าลักขณานุคุณ ต่อมาพระองค์เจ้าลักขณานุคุณสิ้นพระชนม์ สุนทรภู์ต้องตกยาก
ถึงกับลอยเรือเร่ขายบทกลอนให้แก่ชาวบ้าน ได้เงินประทังชีวิตไปวันหนึ่งๆ ถึงสมัยรัชกาลที่ 4
สุนทรภู์สิ้นเคราะห์โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว เรียกตัว
สุนทรภู์ไปรับราชการตามเดิม และแต่งตั้งสุนทรภู์เป็นเจ้ากรมอาลักษณ์ ฝ่ายพระบวรราชวัง มี
บรรดาศักดิ์เป็น พระสุนทรโวหาร เมื่อมีอายุ 65 ปี รับราชการอีก 5 ปี ก็ถึงแก่กรรมในปี พ.ศ.
2398 รวมอายุ 70 ปี ถึงแก่กรรมในสมัยรัชกาลที่ 4

ลักษณะพิเศษของสุนทรภู์

สุนทรภู์ มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวดังนี้

1. มีลักษณะเป็นศิลปินอย่างแท้จริง คือ มีอารมณ์อ่อนไหว สะเทือนใจง่าย ประทับใจ
อย่างจับพัวพันกับสิ่งที่มาเกี่ยวข้องและเปลี่ยนแปลงอารมณ์ได้รวดเร็ว ทำให้สุนทรภู์ไม่สามารถต่อสู้
กับอุปสรรคของชีวิตได้ ในชีวิตจึงต้องประสบกับปัญหามากมาย และท่านต้องเป็นฝ่ายหนีไปเรื่อยๆ
ทั้งคน สถานที่และตัวเอง โดยหวังว่าเหตุการณ์ข้างหน้าจะเป็นที่พึงแก่ตนเองได้ การหนีที่สำคัญ
ที่สุดคือหนีเข้าสู่สมณเพศ การหนีอื่นๆ เช่น หนีจากวัดหนึ่งไปสู่อีกวัดหนึ่ง หนีความจริงไปสู่ความฝัน
และหนีจากตนเองไปสู่การฝันเมาสุรา

ลักษณะที่อ่อนไหวและเปลี่ยนแปลงรวดเร็วทางอารมณ์ของสุนทรภู์ ปรากฏให้เห็นใน
งานนิพนธ์ของท่าน และการที่ท่านเป็นคนบริสุทธิ์ใจต่อคนทั่วไปท่านจึงไม่ซ่อนเร้นปิดบังความคิดเห็น
ของท่านมากนัก คำอธิษฐานเมื่อท่านได้กราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์และคารวะพินิจนิราศเรื่องต่างๆ
สะท้อนให้เห็นชีวิตที่พ่ายแพ้ของท่าน เช่น คำอธิษฐานในเรื่องนิราศภูเขาทองตอนหนึ่งว่า

"ขอเดชะพระเจดีย์ศิริมาก	บรรจุธาตุที่ตั้งนรังสรรค์
ข้าอุทิศส่าห้มาเคารพภักดิ์	เป็นอนันต์อาภินสงส์ดำรงกาย
จะเกิดชาติใดใดในมนุษย์	ฯให้บริสุทธิ์สมจิตที่คิดหมาย
ทั้งทุกข์โศกโรคภัยอย่าใกล้กราย	แสนสบายบริบูรณ์ประยูรวงศ์"

ความเป็นคนอารมณ์อ่อนไหวและหึกห้ามใจไม่ได้ของสุนทรภู่ เมื่อคราวประสบความทุกข์ยาก สุนทรภู่จึงหาทางออกให้กับตัวเองด้วยการผันหวาน การระบายอารมณ์ในราพันพิลาป ทำให้เห็นลักษณะนี้ของสุนทรภู่เด่นมาก เช่น

"จะลับลับที่กุฎีติก	สุดแต่นึกนี้ตามาแต่ไหน
เฝื่อนองเนตรเช็ดพักตร์ลึกละไร	ขึ้นหลังไหลรินว่าหน้ารำคาญ
คิดอาวเพื่อนเหมือนเขาเล่าแม่เจ้านี้	เวไปปีละร้อยเรือนเดือนละร้อยบ้าน
เพราะบุญน้อยย่อยยับอัปมาณ	เหลือที่ทานอุบถัมภ์ช่วยบำรุง
แต่เมื่อไรไปทาทองสำเสร็จ	แก้บุญเพชรพบทองลึงสองถุง
จะผาสุกทุกสิ่งนอนกลิ้งฟุ้ง	กินหมูกึ่งไก่เปิดจนเช็ดฟัน"

ลักษณะจิตใจที่อ่อนไหวของสุนทรภู่ทำให้ประสบความสำเร็จในการแต่งนิราศมากที่สุด และลักษณะนิสัยเช่นนี้ทำให้เกิดนิสัยอื่นๆ อีกหลายอย่างที่ตามมา เช่น ชอบคำเียนยอ ต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียง ต้องการญาติมิตร เพื่อนฝูง บรรารกว่าตนเองว่าเหลวไรญาติชาตมิตร น้อยเนื้อต่ำใจ สำนึกในปมด้อยของตนเองอยู่ตลอดเวลา

2. เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ เพราะผ่านชีวิตที่ระหกระเหิน ขึ้นๆลงๆ พบกับผู้คนมากมาย ผลงานทุกชิ้นจึงตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์ หลักปรัชญา และคติธรรมที่สุนทรภู่สอดแทรกในผลงานวรรณคดีเป็นข้อที่ทุกคนทำได้และเป็นความดี ความถูกต้องเป็นจริง ที่ไม่อาจปฏิเสธได้แม้จนทุกวันนี้ สิ่งที่เกิดขึ้นได้คือ ความจริงใจไว้วางใจและบริสุทธิ์ใจต่อคนทั่วไป

สุนทรภู่อาศัยหลักความจริงในข้อนี้ไปปรับปรุงการแต่งกลอน 2 ด้าน คือ ในด้านของเนื้อเรื่องและกระบวนกลอน คือ แต่งกลอนให้เข้าใจจิตใจ ประทับใจ ติดหู ติดตาคนทั่วไปให้มากที่สุดโดยเน้นการสัมผัสสระมากๆ ทำให้กลอนรื่นเริง อ่านง่าย เป็นจังหวะ และจำได้ง่ายด้วยแนวการแต่งกลอนของสุนทรภู่จึงมีอิทธิพลมากที่สุด ต่อการแต่งกลอนในสมัยนั้นๆและสมัยต่อมา

ในด้านของเนื้อเรื่องสุนทรภู่จึงใจเปลี่ยนแปลงเค้าเรื่องที่จำเจที่เดิมมักมาจากนิทาน นิยายหรือเรื่องปาฏิหาริย์ ตัวเอกเป็นเจ้า เช่น เรื่องจักรวาลวงศ์ เป็นเรื่องเพื่อผืนเหนือธรรมดา สุนทรภู่จึงเปลี่ยนมาสู่ความเป็นจริง เป็นเรื่องของมนุษย์ที่มีความสุขทุกข์ สำเร็จและผิดหวัง เรื่อง พระอภัยมณีเป็นตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลงที่ทำเรื่องนิทาน นิยายให้ใกล้ตัวคนอ่านมากขึ้น สังคม ได้รับประโยชน์จากเนื้อเรื่อง ประชญา ข้อคิด ที่กวีสอดแทรกไว้ เริ่มนำวิจิตาใจคนไม่ให้เห็นเรื่อง นิทาน นิยาย เป็นเรื่องเหลวไหลอีกต่อไป

3. สุนทรภู่อิทธิพลเด่นที่น่าชมเชยอีก คือ ทำงานทุกอย่างโดยหวังผลให้ดีที่สุด แม้งานส่วนตัว เช่น การหาอายุวัฒนะ ก็ทำเต็มกำลังถึงทางไกลและยากลำบากเพียงใดก็ฝ่าฟันไป ด้านงานวรรณกรรมก็ประณีต ได้ผลดีตามจุดมุ่งหมายคือนิราศก็ประทับใจคนอ่าน นิทานก็ได้รับสนุกสนาน บทเสภาก็เด่นมาก ไม่ด้อยกว่าของกวีท่านอื่นๆ บทเห่กล่อมก็นุ่มนวลตามหลักจิตวิทยาและสอดแทรก คำสอนไว้อย่างเหมาะสม บทสุภาหิตมีสาระน่าจดจำ และเป็นความจริงทุกอย่าง แบบเรียนกาพย์ พระไชยสุริยา ก็เหมาะสมกับสภาพของสังคมและได้ประโยชน์จากการฝึกอ่าน การเขียนและการอบรม จิตใจ เป็นบทเรียนที่ได้รับยกย่องว่าเข้าหลักเกณฑ์ การสร้างบทเรียนที่ดี และสุนทรภู่อีกมีคุณสมบัติพิเศษในการทำงานทุกประเภทให้ได้ผลดีเสมอ

4. มีลักษณะเป็นผู้นำหาสิ่งใหม่ๆ ไม่ชอบอยู่นิ่ง ชอบท่องเที่ยวเดินทางทำให้เป็นคนช่างสังเกตชอบจดจำความรู้ทั่วไป ในนิราศทุกเรื่องจึงบันทึกสิ่งแปลกใหม่ที่ได้พบเห็นเสมอ ลักษณะนิสัย ที่ทำให้ท่านต้องเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมบ่อยๆ บุคคลใกล้ชิดเปลี่ยนหน้าอยู่เสมอ ที่อยู่อาศัยก็โยกย้ายหลายครั้งอาชีพก็ไม่จริงจัง แม้แต่ภรรยาก็มีหลายคน ดังนั้นวงวรรณกรรมจึงได้ประโยชน์จากนิสัย การแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ โดยท่านสร้างสรรค์งานประพันธ์ที่มีลักษณะและแนวคิดใหม่ๆ

5. เป็นคนใจกว้าง ไม่ได้คงแก่เรียนแต่มีการศึกษาดี การศึกษาของท่านทำให้ท่านได้ ประสบความจริงมากกว่าจากการอบรมสั่งสอนและความสนใจกว้างๆ ทำให้ท่านรอบรู้ในวิชาการแขนงต่างๆ เกือบทุกอย่าง ทั้งทางโลกและทางธรรม ได้แก่ ราชประเพณี วัฒนธรรม ข้อควรปฏิบัติของคนทุกชั้นตํานานต่างๆ ความเชื่อและความเป็นอยู่ของคนในแต่ละสังคม สภาพภูมิศาสตร์ อาชีพ การต่างประเทศ ศีกสงครามและโหราศาสตร์

6. ท่านนิมยกย่องสถาบันพระมหากษัตริย์ ในฐานะที่เป็นราษฎรผู้หนึ่งเช่นเดียวกับความ
 สำนึกของชาวไทยทั้งมวลคือ ตระหนักว่ากษัตริย์ทรงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อบ้านเมืองและเป็น
 ศูนย์รวมของประชาชน ดังที่ท่านกล่าวไว้ในนิราศพระบาทว่า

อนิจจานินทรสิ้นกษัตริย์	เหงามัจฉาใจบ่ไปไหนไพรสณฑ์
แม้กรุงยังพร้อมพร้อมประชาชน	จะสับสนเข้เสี่ยงทั้งเวียงวัง

7. มีความปรารถนาชื่อเสียงเกียรติยศ สุนทรภู่แสดงความปรารถนาที่น่าสนใจอีก
 ประการหนึ่งดังที่อธิบายไว้ในนิราศพระบาทว่า "ให้ตั้งเครื่องเกียรติยศปรากฏครั้น" ซึ่งอาจกล่าว
 ได้ว่าต่อมาชีวิตของสุนทรภู่ได้ประสบความสำเร็จตามความปรารถนา คือ มีทั้งเกียรติ ลาภยศและ
 สรรเสริญ เมื่อเข้ารับราชการในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สุนทรภู่ได้เป็นกวีที่
 ปฏิบัติตำแหน่งขุนสุนทรโวหาร ทรงพระกรุณาพระราชทานที่ให้อยู่อาศัยทั้งโปรดให้เข้าเฝ้าใกล้ชิด
 แม้ในยามเสด็จประพาสในที่ต่างๆ ในระยะนี้เป็นระยะที่สุนทรภู่ประสบความสำเร็จเรื่องที่สุดในชีวิต
 ดังที่สุนทรภู่รำพึงถึงความหลังไว้ในนิราศภูเขาทองเกือบทั้งเรื่อง

ถึงหน้าวังตั้งหนึ่งใจจะขาด	คิดถึงบาทบพิตรอดิศร
ไฉ่ผ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร	แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเข้าเย็น
ไฉ่พระคุณสูงลับไม่กลับหลัง	แต่ชื่อตั้งก็ยังไม่อยู่เขารูทั่ว
ไฉ่เรานี้ที่สุนทรประทานตัว	ไม่รอดชั่วเช่นสามโคกยิ่งโสกาใจ
ลิ้นแผ่นดินลิ้นนามตามเสด็จ	ต้องเที่ยวเตร่จรหาที่อาศัย
แม้กำเนิดเกิดชาติใดใด	ขอให้ได้เป็นข้าฝ่าธุลี

นอกจากความปรารถนาในชื่อเสียงเกียรติยศอย่างแรงกล้าแล้ว สุนทรภู่มองมีความ
 มั่นใจในความสามารถของตนเองอีกด้วย ดังที่ท่านได้แสดงความปรารถนาอย่างเปิดเผยดังกล่าว
 แล้วยังเคยกล่าวถึงด้วยความชื่นชม ภาคภูมิใจในเกียรติยศชื่อเสียงไว้ในรำพึงพิลาปว่า "เหมือนแสน
 ใจไฉ่เสียแรงแต่งหนังสือ จนมีชื่อเสียงทั้งเมืองหลวง" กับกล่าวไว้ในนิราศพระปฐม และ
 เพลงยาวถวายโอวาทว่า

หนึ่งขอฝากปากคำหนึ่งสื่อ	ให้สืบชื่อชั่วฟ้าสุธาสถาน
สุนทรอาลักษณ์เจ้าจักรวาล	พระทรงสารศรีเสวตเกษตรุช
อย่างหม่อมจันอันที่เฉลียว	ถึงลับตัวก็แต่ชื่อเขาสือฉาว
เป็นอาลักษณ์นักเลงทำเพลงยาว	เขมรลาวสื่อเลื่องถึงเมืองนคร

8. สนใจในการศึกษาหาความรู้ สุนทรภูเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของการศึกษาหาความรู้เป็นอย่างยิ่ง ดังได้กล่าวไว้ในเพลงยาวถวายโอวาท หลายตอน เช่น

อันความคิดวิทยาเหมือนอาวุธ	ประเสริฐสุดซ่อนใส่ไว้ในฝัก
สงวนคมสมาธิใครอีกอีก	จึงค่อยชักเชือดฟันให้บรรลัย

อันข้าไทได้ฟังเขาจึงรัก	แน้มถอยศักดิ์สิ้นอำนาจวาสนา
เขาหน่ายหนีมาได้อยู่คู่ชีวา	แต่วิชาช่วยกายจนวายปราณ

อนึ่งแบบยลกลความสงครามศึก	ย่อมเหลือลึกล้ำมหาชลาลัย
เร่งฝึกฝนผลการผลาญไพริน	ให้รู้สิ้นรู้ให้มันกันนิมิตา

หนึ่งนักปราชญ์ราชครูซึ่งรู้หลัก	อย่าถือศักดิ์สนทนาศัณดานัย
อุตส่าห์ถามตามประสงค์งานใน	จึงจักได้รู้รอบประกอบการ

แม้เห็นจริงสิ่งสวัสดิ์คืออย่าผิดเพี้ยน	เร่งรำเรียนตามคำที่พร้าสอน
ดูดีนำหน้าหนาวหรือครวร้อน	เร่งผันผ่อนปากเพียรเรียนวิชา

อันนักปราชญ์ราชครูเหมือนคูหา	เป็นที่อาศัยสกุลประยูรหงส์
จงสิงสู่อยู่แต่ห้องทองประจง	กว่าจะทรงปีกกล้าทะยาน

ใบงานเรื่อง ประวัติพระสุนทรโวหาร

จงเติมคำลงในช่องว่างต่อไปนี้

1. สุนทรภู์เกิดเมื่อ.....
2. สุนทรภู์มีบิดาเป็นชาว.....จังหวัด.....
3. บิดาและมารดาหย่าร้างเมื่อสุนทรภู์มีอายุได้ ปี
4. สุนทรภู์เรียนหนังสือที่
5. มารดาของสุนทรภู์นำสุนทรภู์ไปถวายตัวกับ
6. สุนทรภู์แต่งนิราศเมื่อแกลงเมื่อ
7. สุนทรภู์มีภรรยาคนแรก ชื่อ
8. สุนทรภู์ถวายตัวเป็นมหาดเล็กใน
9. สุนทรภู์มีชีวิตรุ่งเรืองในสมัย
10. สุนทรภู์ได้รับบรรดาศักดิ์ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็น
11. สุนทรภู์ได้รับโทษถึงกับติดคุกเนื่องจาก
12. สุนทรภู์ตกอับในสมัย เพราะ
13. สุนทรภู์แต่งพระอภัยมณีถวาย
14. สุนทรภู์เคยบวชอยู่ที่วัด
15. ชีวิตในบั้นปลายของสุนทรภู์ได้รับบรรดาศักดิ์เป็น
ตำแหน่ง.....ใน

บทเรีจนสำเรีจรูป
เรีอง
ผลงานของพระสุนทรโวหาร
(ภู่)

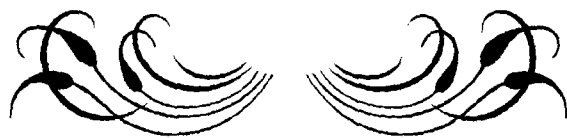

จุดประสงค์ทั่วไป

มีความรู้เกี่ยวกับประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกที่มาและเนื้อเรื่องย่อผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) ได้
2. บอกรูปแบบคำประพันธ์และลักษณะการแต่งได้

คำแนะนำในการใช้บทเรีงน

- บทเรีงนที่นักเรีงนจะได้ศึกษาต่อไปนี้ เรีงกว่าบทเรีงนสำเร็จรูป
- ก่อนจะเริ่มบทเรีงน ขอให้นักเรีงนอ่านคำแนะนำการใช้บทเรีงนให้เข้าใจ
เสียก่อน
- บทเรีงนนี้จัดเนื้อหาเป็นกรอบๆ ประกอบด้วย กรอบเนื้อหา คำอธิบาย
ตัวอย่าง กรอบคำถาม
- นักเรีงนต้องศึกษาบทเรีงนด้วยตนเอง โดยการอ่าน และทำกิจกรรม
ที่กำหนดให้ตามลำดับ
- กรอบคำถามหรือแบบฝึกหัดในบทเรีงนไม่ใช่ข้อทดสอบ เพียงแต่เป็น
การถามเพื่อสร้างความเข้าใจในกรอบเนื้อหาที่นักเรีงนได้อ่านมาแล้วเท่านั้น
- ขอให้นักเรีงนตอบคำถามทุกข้อโดยใช้ดินสอคำเท่านั้น และสามารถ
ตรวจคำตอบได้ทันทีจากคำตอบที่อยู่ในกรอบถัดไป
- ถ้าตอบคำถามผิด ให้ลองศึกษาเนื้อหาที่ผ่านๆ มาให้เข้าใจ
แล้วจึงเรีงนกรอบใหม่ต่อไป
- เมื่อเข้าใจขั้นตอนต่างๆ ดีแล้ว ขอให้ให้นักเรีงนเริ่มศึกษาบทเรีงนได้เลย

อย่างลั้ม ! ส่องบทเรีงนต้นหลังจากศึกษาแล้วทุกครั้ง

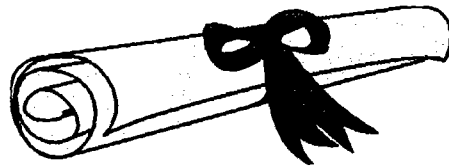
องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้ประกาศยกย่อง กวีไทยที่มีผลงานดีเด่นในด้านวัฒนธรรมไว้หลายคนและในบรรดากวีที่มีชื่อเสียง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นับว่าพระศรีสุนทรโวหาร (ภู่) หรือที่รู้จักกันในนาม "สุนทรภู่" นั้น เป็นกวีที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้สร้างผลงานอันวิเศษยอดเยี่ยม ไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติมากมาย เมื่อคราวฉลอง 200 ปีเกิดของ สุนทรภู่ในปี พ.ศ.2529 องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่ง สหประชาชาติ จึงประกาศ เกียรติคุณยกย่องให้สุนทรภู่เป็นกวีเอกของโลก

ทบทวนความรู้สักนิดนะ:

กวีที่มีชื่อเสียงและสร้างผลงานอันวิเศษยอดเยี่ยมคือ

หรือที่รู้จักกันในนาม

ดูเฉลยคำตอบในหน้าต่อไปค่ะ:

เก่งมากค่ะ คือ พระสุนทรโวหาร (ภู่) หรือที่รู้จักกันในนาม สุนทรภู่

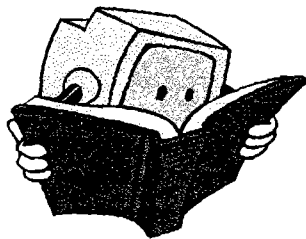
บทกวีนิพนธ์ของสุนทรภู่ทั้งหมดเท่าที่พบ แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้ คือ

1. นิราศ	9	เรื่อง
2. นิทานคำกลอน	5	เรื่อง
3. บทละคร	1	เรื่อง
4. บทเสภา	2	เรื่อง
5. บทเห่กล่อม	4	เรื่อง
6. สุภาษิต	3	เรื่อง

สุนทรภู่สร้างผลงานไว้ ประเภท คือ

.....

ไม่จากเลงใช้ไหมคะ

ยอดเจี๊ยมมากที่สุด: 6 ประเภท คือ 1. นิราศ 2. นิทานคำกลอน 3. บทละคร
4. บทเสภา 5. บทเห่กล่อม 6. สุภาษิต

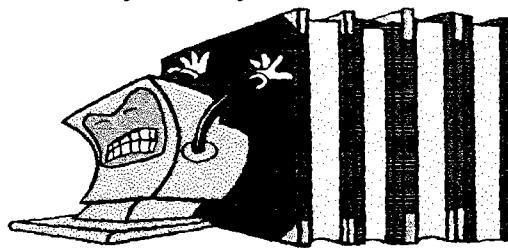
สุนทรภู่ เป็นกวีที่แต่งนิราศมากที่สุดถึง 9 เรื่อง ด้วยกัน คือ

1. นิราศเมืองแกลง 2. นิราศพระบาท 3. นิราศภูเขาทอง
4. นิราศสุพรรณ 5. นิราศวัดเจ้าฟ้า 6. นิราศอิเหนา
7. นิราศพระปฐม 8. นิราศเมืองเพชร 9. รำพันพิลาป

ข้อใดไม่ใช่ผลงานนิราศของสุนทรภู่

1. นิราศเมืองแกลง 2. นิราศพระบาท 3. นิราศกรุงเก่า
4. นิราศพระปฐม 5. นิราศลอนดอน 6. นิราศภูเขาทอง
7. นิราศเดือน 8. นิราศเมืองแกลง 9. นิราศอิเหนา

จงทราบว่าตอบถูกหรือไม่ เปิดหน้าต่อไป:

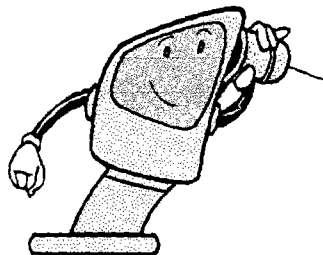
ตอบถูกอีกแล้ว ข้อ 3 5 7 ค่ะ

นิราศทั้ง 9 เรื่องของสุนทรภู่ แต่งในโอกาสต่างๆ กัน โดยใช้คำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพหรือกลอนตลาด ยกเว้นนิราศสุพรรณเพียงเรื่องเดียวที่แต่งโดยใช้คำประพันธ์ประเภทโคลง

ลองเติมดูซิ:

1. นิราศส่วนใหญ่ของสุนทรภู่แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภท.....
2. นิราศที่แต่งด้วยโคลงสี่สุภาพ คือ

คำตอบว่าอย่างไร: อจากรู้จัง

ไม่จากเลขได้: ข้อ 1. กลอนสุภาพ 2. นิราศสุพรรณ

สลับ รับ

รอง ส่ง

กลอนที่นำมาแต่งนิราศนั้น คือ กลอนตลาด ซึ่งไม่กำหนดตายตัวเหมือน
กลอนสุภาพ ในกลอนบทหนึ่งอาจมีวรรคละ 7 คำ 8 คำ หรือ 9 คำ
กลอนนิราศ ก็เป็นกลอนตลาดชนิดหนึ่ง ซึ่งจะมีสัมผัสคล้องจองเหมือน
กลอนสุภาพ จะต่างกันที่กลอนนิราศขึ้นต้นด้วยวรรครับ เช่น

เดือนสิบเอ็ดเสด็จพระวศา
รับกลิ่นบุญโยมทนา พูลิลางเรือเหืออาลัย

เลือกข้อที่ถูกขีด:

กลอนนิราศขึ้นต้นด้วยวรรคใด

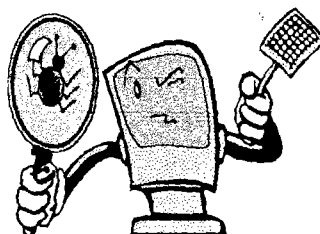
ก. วรรคสลับ

ข. วรรครับ

ค. วรรครอง

ง. วรรคส่ง

ไม่จากอย่างที่ดี

ช่างมากคะ: ข้อ ข. แน่ๆ

เรามาติดตามนิราศทั้ง 9 เรื่อง ของสุนทรภู่กันดีกว่า

"นิราศเรื่องเมืองแกลงแต่งมาฝาก เป็นชั้นหมากมั่งมิตรพิสมัย

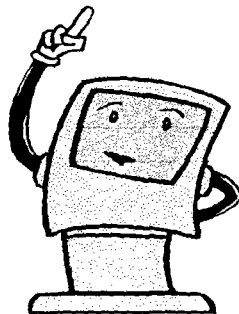
อย่าหมองหมองซ้องซัดตัดอ้าย ให้ชื่นใจเหมือนแต่หลังบังเกิดเคย"

นิราศเมืองแกลง เป็นนิราศเรื่องแรกของสุนทรภู่ แต่งเมื่อ พ.ศ.2349 เนื้อเรื่องกล่าวถึงการเดินทางไปเยี่ยมบิดาที่บ้านกร่ำ เมืองแกลง จังหวัดระยอง กับลูกศิษย์ 2 คน ชื่อนายน้อยกับนายพุ่ม มีนายแสงเป็นคนนำทาง ออกเดินทางจากพระนครโดยทางเรือไปขึ้นบกที่ตำบลบางปลาสร้อย จังหวัดชลบุรี และเดินทางต่อไปจนถึงเมืองแกลง เมื่อไปถึงก็ล้มป่วยต้องรักษาตัวอยู่หลายเดือน และได้ลาบิดากลับ นิราศเรื่องนี้นับเป็นนิราศเรื่องที่ยาวที่สุด มีความยาวถึง 248 บท

กาเดี๋ยงหมาง / หน้าข้อที่ถูก และ X หน้าข้อที่ผิด

- 1. นิราศเมืองแกลงเป็นนิราศเรื่องแรกของสุนทรภู่
 2. นิราศเมืองแกลงแต่งเมื่อเดินทางไปเยี่ยมบิดาที่บ้านกร่ำ อำเภอแกลง
 จังหวัดตราด

จะตอบถูกไหมนี้

สบางมากเลขดะ: ข้อ 1. / ข้อ 2. X

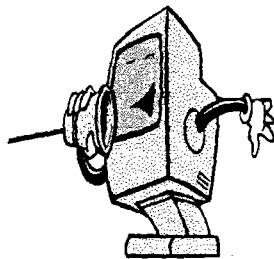
เจ้าคุณคั่นแสนโกธพิโรธที่ แต่เดือนยี่จนย่างเข้าเดือนสาม
จนพระหน่อสุริวงศ์ทรงพระนาม จากอารามแรมร้างทางกันดาร
คำประพันธ์บทนี้แสดงให้เห็นว่า สุนทรภู่มีเรื่องผิดใจกับนางจัน และต้องเดินทาง
ไปนมัสการพระพุทธบาทกับพระองค์เจ้าปฐมวงศ์ จึงได้แต่ง นิราศพระบาท
เมื่อ พ.ศ.2350 ในการเดินทางครั้งนี้สุนทรภู่รับหน้าที่ควบคุมเครื่องสัมภาระ เดินทาง
โดยทางเรือ รำพันถึงนางจันภรรยา กล่าวชมพระพระพุทธบาทให้ความรู้เกี่ยวกับ
สถาปัตยกรรมไทย แสดงประวัติของสถานที่ต่างๆ เช่น สามเสน บางปะอิน
เขาขาด และเทรกกสุภายิตต่างๆ มีความยาว 214 บท

ใครรู้ตอบได้เลขนะดะ:

สุนทรภู่แต่งนิราศพระบาทเมื่อตามเสด็จ.....

ไปนมัสการ.....

ไม่จากสำนักใด

ไอ้โอ ! เก่งจริงๆ ค่ะ พระองค์เจ้าปฐมวงศ์ ไปมัสการ พระพุทธบาท สระบุรี

เคยหมอบไถ่ได้กลิ่นสุคนธ์ดอบ สะอองوبرสรื่นชื่นนาสา
สิ้นแผ่นดินสิ้นรสสุคนธา วิชาเราที่สิ้นเหมือนกลิ่นสุคนธ์

นิราศภูเขาทอง ที่สุนทรภู่แต่งเมื่อ พ.ศ.2371 ในขณะบวชเป็นพระภิกษุ มีเนื้อเรื่องกล่าวถึงสาเหตุที่ต้องออกจากวัดราชบูรณะ เพราะถูกสงสัยว่าเสพสุรา ออกเดินทางกับหนูพัดเพื่อไปนมัสการเจดีย์ภูเขาทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นิราศเรื่องนี้ได้รับการยกย่องว่าดีเยี่ยมที่สุดในบรรดานิราศทั้งหมดของสุนทรภู่เพราะเป็นเรื่องที่สุนทรภู่ได้รำพันถึงความรัก ความอาลัย ที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มีความยาว 92 บท นับเป็นนิราศเรื่องที่สั้นที่สุด

เลือกตอบมาไวๆ หนึ่งข้อค่ะ

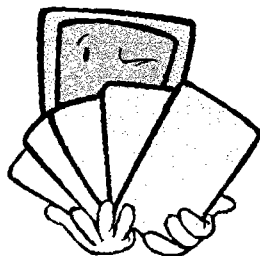
นิราศภูเขาทอง ได้รับการยกย่องเพราะเหตุใด

ก. แต่งได้ครบทุกรส

ข. มีบทพรรณนาธรรมชาติที่ไพเราะ

ค. คร่ำครวญถึงรัชกาลที่ 2 ได้อย่างน่าประทับใจ

ไม่ลองแล้วจะรู้รี /

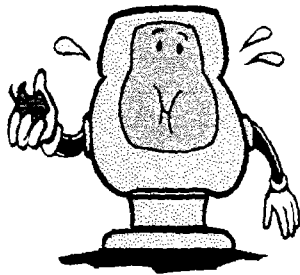
ดีมากคะ: ข้อนี้ตอบ ข้อ ค.

นิราศวัดเจ้าฟ้า แต่งเมื่อ พ.ศ.2379 เนื้อเรื่องกล่าวถึงสุนทรภู่เมื่อครั้งเป็น
ภิกษุอยู่ที่วัดพระเชตุพน ออกเดินทางไปวัดเจ้าฟ้า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
เพื่อไปหาอายุวัฒน์ตามสายแทง ในเรื่องนี้ได้สมมุติว่า เณรหนูพัดซึ่งเป็น
บุตรชาย เป็นผู้แต่ง มีความยาว 235 บท ดังที่เริ่มต้นว่า

"..... เณรหนูพัดหัดประดิษฐ์คิดอักษร
เป็นเรื่องความตามติดท่านบิดร กำจัดจรจากนิวสน์เชตุพน"

สุนทรภู่เดินทางไปวัดเจ้าฟ้าเพื่อ.....

คนเก่งตอบถูกไหมเอง

ช่างอย่างนี้มีรีจะพลาด

ไปหาหาอาชญากรรมตามลางทาง

นิราศอิเหนา เวลาแต่งไม่ทราบแน่ เป็นนิราศที่แปลกกว่าเรื่องอื่นๆ เป็นการพรรณนาความอาลัยของอิเหนาเมื่อต้องพรากจากนางบุษบาเพราะถูกลมหอบหายไป โดยเริ่มต้นว่า

“..... นิราศร้างห่างเหินหา

ปางอิเหนาเศร้าสุดถึงบุษบา พระพายพาพัดน้องที่ยาวดั่งลอย”

เป็นนิราศเรื่องเดียวของสุนทรภู่ที่ใช้ตัวละครในวรรณคดีเป็นชื่อเรื่องเข้าใจว่าแต่งถวายพระองค์เจ้าลักขณานุคุณ มีความยาว 101 บท

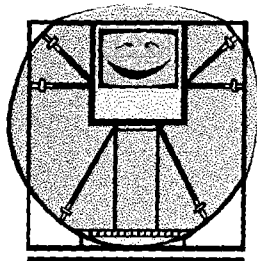
นิราศอิเหนา ต่างจากนิราศเรื่องอื่นในข้อใด

ก. การตั้งชื่อเรื่อง

ข. ลักษณะคำประพันธ์

ค. บทพรรณนาแสดงความอาลัยรัก

ไม่จากเลขใช้ไหม

ทำได้อยู่แล้ว สบายมาก ข้อ ก. ดะ

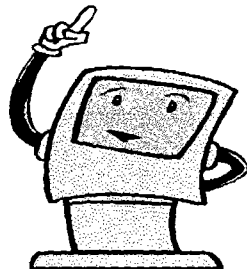
นิราศสุพรรณ แต่งราว พ.ศ. 2384 เมื่อครั้งอยู่วัดเทพธิดาราม เนื้อเรื่องกล่าวถึงการเดินทางไปสุพรรณบุรีโดยทางเรือกับหนูนิล หนูพุด นายรอดและนายหนุ่ม ออกจากวัดเทพธิดาไปตามแม่น้ำเจ้าพระยาถึงเมืองสุพรรณบุรีไปนมัสการพระที่วัดป่าเลไลยก์ นิราศเรื่องนี้เป็นนิราศเรื่องเดียวที่ แต่งด้วยโคลงสี่สุภาพ จำนวนทั้งสิ้น 456 บท นับเป็นนิราศที่ยาวที่สุดที่เคยเขียนกันมานับแต่สมัยอยุธยา ลงมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ทั้งนี้สุนทรภู่คงถูกปรามาสว่าแต่งเป็นแต่กลอนอย่างเดียว จึงคิดแต่งโคลงขึ้นเพื่อลบล้างคำปรามาสดังกล่าวและโคลงของสุนทรภู่นี้มีลักษณะพิเศษคือ มีสัมผัสในทุกบทแม้แต่ คำสร้อยต่อท้ายวรรค 3 ก็มีสัมผัสในด้วย ซึ่งไม่มีกวีคนใดเคยทำมาก่อน

ตัวอย่าง

แจ้วแจ้วจกจันจ้ำ	จับใจ
หรั่งหรั่งเรื่อยเรไร	รำร้อง
แขงแขวส่งเสียงใส	ทราบโสต
แหงนึ่งนึ่งกนุขน้อง	นึ่งนึ่งอนวลนาง

ลองเติมดูซิ:

สุนทรภู่ใช้โคลงสี่สุภาพแต่งนิราศสุพรรณเพราะ.....

บ้างจริงๆ ค่ะ เพราะถูกปรามาสว่าแต่งเป็นแต่กลอนอย่างเดี๋ยวนั้น

สาธุสพระประชมบรมธาตุ จงทรงศาสนาอยู่ไม่รู้สูญ

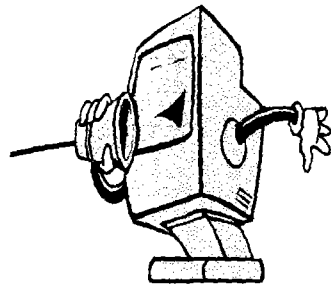
ข้าทำบุญคุณพระช่วยอนุถุล ให้เพิ่มพูนสมประโยชน์โพธิญาณ

นิราศพระประชม แต่งราว พ.ศ.2385 หลังจากลาสิกขาบทแล้ว และได้เข้ารับราชการในบั้นปลายชีวิตกับพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื้อเรื่องกล่าวถึงการเดินทางไปนมัสการ พระปฐมเจดีย์กับบุตรชาย 2 คน โดยทางเรือ นิราศเรื่องนี้มีบทพรรณนาความรัก ความอาลัยได้อย่างซาบซึ้ง มีความยาว 210 บท

หลังจากลาสิกขาบทแล้ว สุนทรภู่ได้แต่งนิราศเรื่องใด

- ก. นิราศอิเหนา
- ข. นิราศเมืองเพชร
- ค. นิราศพระประชม

ไม่จากห้องที่คิด

ตอบถูกอีกแล้ว ข้อ ค.

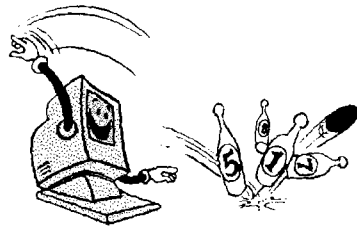
อนาถนาครวมาอาสาเสด็จ ไปเมืองเพชรบุรีขึ้นสถาน
ลงนาหน้าวัดนัสการ อธิษฐานถึงคุณกรุณา

นิราศเมืองเพชร สุนทรภู่แต่งราว พ.ศ.2392 เมื่อครั้งอาสาสมเด็จพระปิ่นเกล้า
เจ้าอยู่หัวไปหาของต้องประสงค์ นิราศเมืองเพชรเป็นนิราศเรื่องสุดท้ายของสุนทรภู่
มีความยาว 201 บท

นิราศเมืองเพชร แต่งในโอกาสใด

- ก. ติดตามสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ ไปเมืองเพชรบุรี
- ข. รับอาสาสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ ไปหาของต้องประสงค์

ถ้าจะไม่มีละ

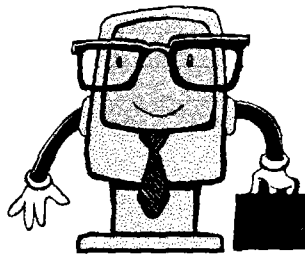
ตอบข้อ ข. อจู่แล้ว

ไอ้ชาตินี้มีกรรมเหลือล้นปาก	เหมือนนกพรากพลัดรังไร้ฝั่งปลา
ไอ้กระฎี่ที่จะจากฝักน้ำตา	ไว้คอยลาหล่านักเลงเล่นเพลงยาว
เคยเยี่ยมเยือนเพื่อนเก่าเมื่อเราอยู่	มหาสูดแด่ทั้งแก่สาว
ยืมหนังสือล่อเลื่องตามเรื่องราว	ไอ้เป็นคราวเคราะห์แล้วจำแค้น

รำพันพิลาป แต่งประมาณ พ.ศ.2385 ในขณะที่เป็นพระภิกษุจำพรรษาที่วัดเทพธิดา เป็นเรื่องที่พบในภายหลังเนื้อเรื่องรำพันถึงความฝันเกี่ยวกับชีวิตที่ผ่านมาได้รับความยากลำบาก ถึงแม้เรื่องนี้จะมีคำ "นิราศ" ปรากฏอยู่ แต่ลักษณะการแต่งและวิธีการพรรณนาเห็นได้ชัดว่าเป็นนิราศ มีความยาว 212 บท

รำพันพิลาป เป็นเรื่องเกี่ยวกับ

ลองตอบดูซิ:

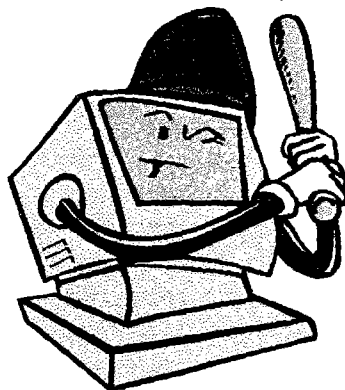
เจี๊ยมมากคะ: ชีวิตของสุนทรภู่ตอนที่ได้รับความทุกข์จาก

นิราศทั้งหมดของสุนทรภู่ เป็นแบบอย่างของการแต่งกลอนนิราศของกวีรุ่นต่างๆ ต่อมาเป็นอย่างดีทั้งนี้เพราะท่านให้ความสำคัญกับสัมผัสในทำให้กระบวนการกลอนมีความไพเราะยิ่งขึ้น การใช้ถ้อยคำ การเล่นเสียงสัมผัสและจังหวะ ตลอดจนการสอดแทรกคติธรรมในการดำเนินชีวิตที่นำมา ปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

เลือกข้อที่ ถูก หรือ ผิด แล้วใส่เครื่องหมาย ชิด:

..... ก. สุนทรภู่เป็นกวีที่มีชื่อเสียงเพราะแต่งกลอนมีสัมผัสในเป็นแบบอย่างได้

..... ข. กวีรุ่นต่อมากินชมแต่งนิราศเลียนแบบสุนทรภู่

ดีมากคะที่ตอบว่า ถูกทั้ง ข้อ ก. และ ข.

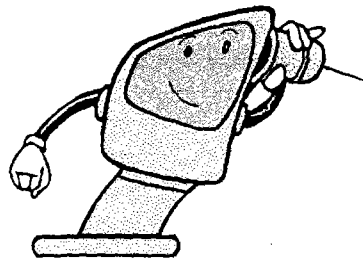
นอกเหนือจากนิราศทั้ง 9 เรื่องแล้ว สุนทรภู่ยังสร้างผลงาน
ทางด้านนิทานคำกลอน ซึ่งเป็นที่นิยมกันมาก ทั้งหมดมี 5 เรื่อง คือ

1. โคนุตร	2. พระอภัยมณี
3. พระไชยสุริยา	4. ลักขณวงศ์
5. สิงหไตรภพ	

นักเรียนได้เล่นเกมได้อ่านนิทานที่เป็นผลงานของสุนทรภู่

1. สังข์สีลิปซัง 2. สิงหไตรภพ 3. สังข์ทอง 4. โคนุตร
5. ลักขณวงศ์ 6. มณีพิชัย 7. พระอภัยมณี 8. พระไชยสุริยา

ไม่ว่าจะใช้ไหมคะ ครูจะตอบตรงกันไหม

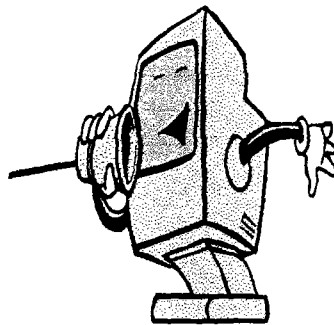

ใครตอบตามนี้เก่งมากคะ ข้อ 2 ข้อ 4 ข้อ 5 ข้อ 7 และ ข้อ 8

นักเรียนอยากรู้ไหมว่า นิทานคำกลอนเรื่องใดของสุนทรภู่ที่ตัวละครในเรื่องเป็นโอรสของพระอาทิตย์กับนางฟ้า แต่โตมาด้วยน้ำนมของนางราชสีห์ เรื่องนั้นก็คือ เรื่อง **โคบุตร** ค่ะ..... เรามาติดตามกันต่อไปนะคะ เมื่อโคบุตรโตขึ้นได้พบกับนางมณีศากรและอรุณราชกุมาร แห่งเมืองพาราณสี และช่วยกู้บ้านเมืองให้ ต่อมาพระโคบุตรต้องพบกับชะตากรรมต่างๆ และจบลงด้วยการครองเมืองกับนางมณีศากรสืบต่อมา

ขีดเครื่องหมาย / หรือ X หน้าข้อความต่อไปนี้

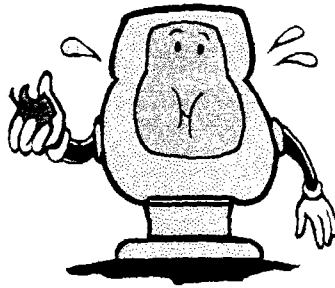
- 1. พระโคบุตรเป็นโอรสของพระอาทิตย์กับนางฟ้า
- 2. พระโคบุตรเติบโตมาด้วยการเลี้ยงดูของนางราชสีห์
- 3. พระโคบุตรได้ครองเมืองกับนางอำพัน

ใครตอบได้ตรงตามนี้บ้าง 1. 2. 3.

โคบุตร เป็นนิทานคำกลอนเรื่องแรกที่สุนทรภู่แต่ง สันนิษฐานว่าแต่ง
ในสมัยรัชกาลที่ 1 ก่อนนิราศเมืองแกลง มีความยาว 8 เล่มสมุดไทย เรื่องนี้
ไม่เป็นที่นิยมมากนักคงจะเป็นเพราะเหตุ ที่ท่านแต่งกลอนใหม่ๆ จำนวนโหวด
ยังไม่คืบหน้า

สุนทรภู่แต่งนิทานคำกลอนเรื่องแรกคือ

สปางมาก เรื่อง โศกบุตร

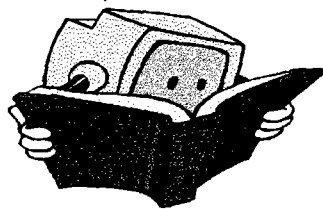
“ไม่มุ่งผ้าครองครองหนังเสือ ประหลาดเหลือมั่งคั่งมั่งคั่งขัน
 นำเทียนรากปากมีแต่จีฟั่น กรณันนอนร้ายเหมือนปายปีน
 ประหลาดใจใยหนอไม่มุ่งผ้า จะเป็นน้ำไปหรือว่าถือนีล
 หนวดถึงเข้าคราถึงนมผมถึงตีน ฝรั่งเศสแขกไทยก็ไซ้ที่”

จากคำประพันธ์บทนี้ใครๆ ก็ตอบได้ว่ากล่าวถึง ชีเปลือย ซึ่งเป็นตัวละคร
 ตัวหนึ่งในเรื่อง พระอภัยมณี จินตนิยายที่ยิ่งใหญ่และได้รับการยกย่องเป็น
 อย่างมาก ทั้งนี้เพราะสุนทรภู่คิดผูกเรื่องขึ้นเอง ทั้งตัวละครที่แปลกไปจาก
 นิทานคำกลอนในยุคอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นนางผีเสื้อสมุทร นางเงือก ชีเปลือย
 หรือม้านิลมังกร นอกจากนี้ยังมีภายิต คติธรรม ตลอดจนคำสอนอันเป็น
 สัจธรรม ทำให้พระอภัยมณีได้รับความนิยมนับเป็นอย่างมาก

ใครรู้แล้วตอบไวๆ นะ

กาเครื่องหมาย / หน้าข้อที่ถูก และ X หน้าข้อที่ผิด

- 1. พระอภัยมณีเป็นนิทานคำกลอนที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงมาก
- 2. เนื้อเรื่องพระอภัยมณีได้สอดแทรกภายิต คติธรรมในการดำเนินชีวิตได้
เป็นอย่างดี
- 3. ความคิดล้ำยุคเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์และวิทยาการสมัยใหม่
กำลังเป็นที่นิยมในยุคนั้น

เก่งจริงๆ/.....1./.....2.X.....3.

มีกำแพงนั้นยาวยี่สิบเส้น กระทำเป็นตึกกว้างสถานดิน
มีมะพร้าวสามลูกปลูกไว้กิน มีรูเส้นแอมโอะโกชนา

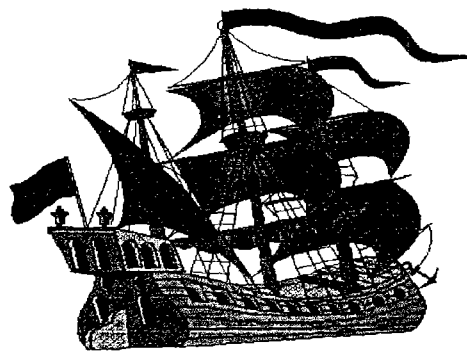
หรือ

ฝ่ายยุพการำภาสะหรี ไซดนตรีที่ตั้งกำบังแผง
เหมือนดนตรีปี่พาทย์ไม่พลาดเพลง เสียงกระแสงซ้อนเพลงวังเวงใจ

คำประพันธ์ที่ยกมานี้ กล่าวถึง เรือโจรสลัดที่ มีขนาดใหญ่มาก
หรือ หีบเพลง นับเป็นจินตนาการทางวิทยาศาสตร์ของสุนทรภู่ ซึ่งใครเลย
จะคิดว่าความคิดอันล้ำยุคของสุนทรภู่นั้นจะเป็นจริงไปได้ในอีก 100 กว่าปี
ต่อมา ทำให้เรื่องพระอภัยมณี โดดเด่นกว่านิทานคำกลอนเรื่องอื่นๆ

ตอบตรงกันไหมเอง

พระอภัยมณีเป็นนิทานคำกลอนที่แสดง.....ของสุนทรภู่
ที่ล้ำยุคกว่ากวีในยุคเดียวกัน

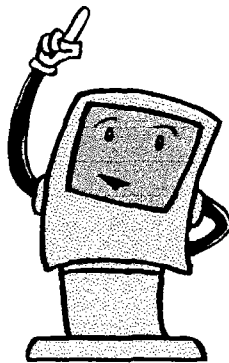
ตอบได้สบายมาก จินตนาการ

ความพิเศษของพระอภัยมณี อีกอย่างคือเป็นนิทานคำกลอนที่ยาวที่สุดในบรรดาวรรณกรรมของสุนทรภู่ มีความยาวถึง 94 เล่มสมุดไทย คิดเป็นคำกลอนมีจำนวนถึง 25,412 คำกลอน หรือ 12,706 บท ประมาณ 400,000 คำ คิดเป็นบทโคลงของพราหมณ์เท่ากับ 12,702 บท ยาวกว่าบทกวีนิพนธ์สมัยกรีกโบราณอันลือโลกเรื่อง อิลียดและออดิสซีย์ ของมหากวีโฮเมอร์ ซึ่งมีความยาวประมาณ 12,5000 บทโคลง สันนิษฐานว่าสุนทรภู่แต่งเรื่องพระอภัยมณีในปี พ.ศ.2358 ในขณะที่ต้องโทษ แต่งเพื่อถวายพระองค์เจ้าลักขณานุคุณและกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ

สุนทรภู่แต่งพระอภัยมณีเมื่อใด

- ก. ตอนติดคุก
- ข. ตอนรับราชการ
- ค. ตอนปลางของชีวิต

ตอบได้สบายมาก

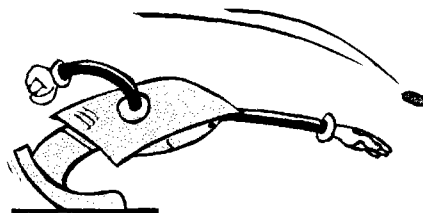
รู้กันอยู่แล้วว่า ข้อ ก.

เรื่องพระอภัยมณีเป็นอย่างไร ต้องอ่านเรื่องต่อไปนี้:

พระอภัยมณีและศรีสุวรรณ เป็นโอรสของท้าวสุทนต์ พระอภัยมณีไปเรียนวิชา
เป่าปี่ ส่วนศรีสุวรรณเรียนวิชากระบี่กระบอง ทำให้ท้าวสุทนต์ไม่พอใจจับไล่
ออกจากเมือง พระอภัยมณีกับศรีสุวรรณพบพราหมณ์วิเชียร โมรา สำนน
พระอภัยมณีเป่าปี่ให้ฟังจนทุกคนหลับหมด นางผีเสื้อสมุทรได้ยินเสียงปี่ก็มาอุ้ม
พระอภัยมณีไปยังถ้ำแล้วแปลงร่างเป็นหญิงสาวอยู่ด้วยกันจนมีบุตรชายชื่อสินสมุทร
แล้วจึงทำอุบายหลบหนีมาอยู่เกาะแก้วพิสดาร ได้นางเงือกเป็นชายา ส่วน
ศรีสุวรรณออกติดตามพระอภัยมณีจนไปได้นางเกษราริดาเจ้าเมืองรมจักรเป็นชายา

เรื่องยังไม่จบเท่านั้นละ: ถ้าสนใจต้องตอบคำถามก่อน:

1. พระอภัยมณีกับศรีสุวรรณ เป็นโอรสของ.....
2. พระอภัยมณีเรียนวิชา..... ส่วนศรีสุวรรณเรียนวิชา.....
3. พระอภัยมณีเป่าปี่ให้.....ฟัง
4. ได้ยินเสียงปี่จึงตื่นมาลักเอาตัวพระอภัยมณีไป
5. ต่อมาพระอภัยมณีมีโอรสชื่อ

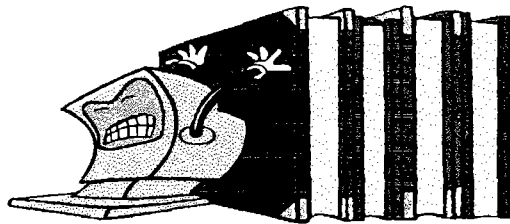
ใครตอบถูกหมด
จอดเงี้ยวมากคะ:

1. ท้าวสุทัศน์ 2. เป้าปู้กับกระปี่กระบอง
3. พราหมณ์เว้เซียง โมรา และลานน
4. นางผีเสื้อสมุทร 5. สินสมุทร

ท้าวสิริราชเจ้าเมืองผลึกมีธิดาชื่อนางสุวรรณมาลีซึ่งเป็นคู่หมั้นกับอุศเรนโอรส
เจ้าลังกาเดินทางมาถึงเกาะแก้วพิสดาร พระอภัยมณีและสินสมุทรขอเดินทางไป
ด้วย นางผีเสื้อสมุทรแปลงฤทธิ์ทำเรือล่ม พระอภัยมณีเป่าปี่ฆ่านางผีเสื้อสมุทร
สินสมุทรพานางสุวรรณมาลีว่ายน้ำขึ้นเกาะ เรือโจรสลัดรังกาที่เกาะจึงได้โดยสาร
เรือไป สินสมุทรฆ่าโจรสลัดและต่อมาได้พบกับศรีสุวรรณจึงพากันตามหา
พระอภัยมณี

เริ่มสนุกแล้วใช่ไหมคะ: ลองตอบคำถามชักนิพนธ์:

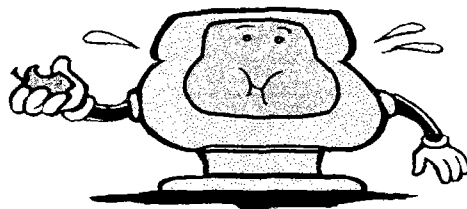
1. นางสุวรรณมาลีเป็นธิดาของ
2. นางสุวรรณมาลีมีคู่หมั้นชื่อ
3. พระอภัยมณีฆ่านางผีเสื้อสมุทร โดย

ตอบได้อย่างสบายๆ 1. ท้าวสิริราช 2. อุตเรนโอรสเจ้าลังกา
3. ไชยลังกา

ต่อมาอุศเรนได้ช่วยพระอภัยมณีไว้ แต่ต้องมารบกับสินสมุทรเรื่องนางสุวรรณมาลี
อุศเรนพ่ายแพ้ นางสุวรรณมาลีได้อภิเษกกับพระอภัยมณีครองเมืองผลึกต่อไป
ฝ่ายนางเงือกได้คลอดบุตรโดยมีฤาษีเลี้ยงไว้และได้ออกติดตามหาพระอภัยมณี
ฝ่ายอุศเรนยกทัพมารบกับพระอภัยมณีแต่ก็พ่ายแพ้ถึงตายทำให้นางละเวงซึ่งเป็น
พี่สาวเจ็บแค้นยกทัพมาสู้รบกัน พระอภัยมณีได้นางละเวงเป็นชายาแต่ก็ยังเกิดสงคราม
ยืดเยื้อจนถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน ในตอนท้ายของเรื่องพระอภัยมณี ไปบวชเป็นฤาษี นาง
สุวรรณมาลีและนางละเวงก็ออกบวชเป็นชี

กาเดี๋ยงหมาง / หน้าข้อที่เห็นว่าถูก และ X หน้าข้อที่เห็นว่าผิด
..... 1. พระอภัยมณีได้อภิเษกกับนางสุวรรณมาลี ทำให้อุศเรนไม่พอใจ
..... 2. นางละเวงทำศึกกับพระอภัยมณีเพราะถูกรุกรานจากนางสุวรรณมาลี
..... 3. ในตอนท้ายเรื่องพระอภัยมณี นางสุวรรณมาลี และนางละเวง ต่างก็
ครองเมืองอย่างมีความสุข

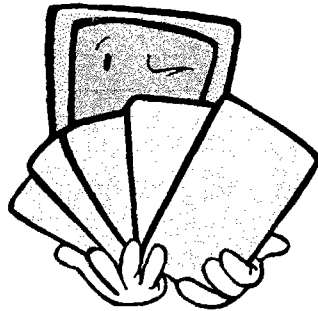

ตอบได้อะไรแล้ว1.2.3.

เรามาติดตามผลงานนิทานคำกลอนเรื่องอื่นๆ ของสุนทรภู่กันนะ:

นิทานเรื่องทีกล่าวถึงข้าราชการประพฤติชั่ว ฟ้าดินลงโทษเกิดน้ำท่วมบ้านเมือง จนพระราชาและพระมเหสีต้องทิ้งบ้านเมืองไปใช้ชีวิตกระกำลำบากในป่า และต่อมาได้ศึกษารรรมะกับพระฤาษีจนตลอดพระชนม์ชีพ นิทานเรื่องนี้เป็นที่รู้จักกันดี คือ.....เรื่องพระไชยสุริยา

- กาเครื่องหมาย / หน้าข้อที่เห็นว่าถูก และ X หน้าข้อที่เห็นว่าผิด
- 1. พระไชยสุริยามีมเหสีชื่อ สุวรรณมาลี
 - 2. พระไชยสุริยาต้องพลัดพรากจากเมืองเพราะมีข้าราชการประพฤติชั่วทำให้น้ำท่วมเมือง
 -3. ภายหลังพระไชยสุริยาและพระมเหสีศึกษารรรมะตลอดพระชนม์ชีพ

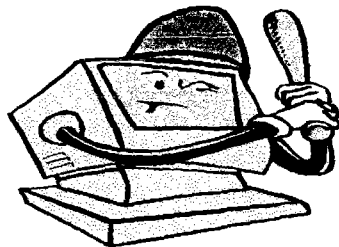

เจี๊ยมมากX.....1.2.3.

พระไชยสุริยา เป็นนิทานเรื่องเดียวที่แต่งโดยใช้ภาพย์ ทั้งภาพย์ยานี 11 ภาพย์ฉบับ 16 และภาพย์สุรางคนางค์ 28 มีจุดประสงค์ในการแต่งเพื่อให้เป็นแบบสอนอ่านสะกดคำ สอนศีลธรรมและสะท้อนภาพของสังคมไทย ปัจจุบันใช้ในการสวดโอ้เอ้วิหารราย ซึ่งจะสวดในช่วงเช้าพรรษาที่ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

มาเติมข้อความกันดีกว่า

1. พระไชยสุริยา มีจุดประสงค์ในการแต่งเพื่อ
2. ปัจจุบันใช้ในการสวด..... ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ไม่จากเลข 1. เป็นแบบสอนอ่านสะกดคำ 2. สวดโอ้เอ้วิหารราช

นิทานเรื่องที่น่าสนใจไม่แพ้เรื่องอื่นๆ เลข ลองอ่านดูซิ:

พระลักษณวงศ์ เป็นโอรสท้าวพรหมหัตถ์และนางสุวรรณอำพา ถูกขับออกจากเมือง เพราะเล่ห์อุบายของนางยักษ์ที่แปลงมา พระลักษณวงศ์กับพระมารดาต้องผจญกรรม ในป่า ครั้นหมดเคราะห์แล้วพระลักษณวงศ์ได้นางทิพเกสรเป็นชายาแต่ก็มีเหตุทำให้นางทิพเกสรต้องออกจากเมือง แล้วแปลงเป็นพราหมณ์เกสร เพื่อเข้ามาใกล้ชิดกับพระลักษณวงศ์ด้วยความเบ้าพระทัย พระลักษณวงศ์ สั่งประหารพราหมณ์เกสร เพราะเกรงว่าจะล่วงเกินนางยี่สุนพระมเหสีอีกองค์หนึ่ง กว่าพระลักษณวงศ์ จะทราบเรื่องจริงนางทิพเกสรก็ตายแล้ว

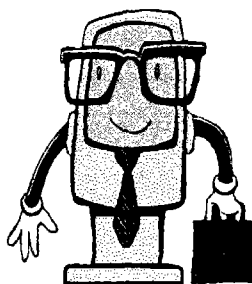
ทบทวนลัคนิด ชีวิตสดใส

1. มเหสีของพระลักษณวงศ์ที่ถูกประหารชีวิตคือใคร

ก. นางยี่สุน ข. นางทิพเกสร

2. เรื่องลักษณวงศ์จบในลักษณะใด

ก. ความทุกข์โศก ข. ความสมหวัง

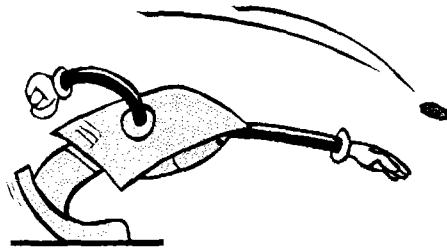

ใครตอบอย่างนี้ เก่งมากค่ะ 1. ข 2. ก

ลักษณะตัว เป็นนิทานคำกลอนที่นับได้ว่าโศกสลดที่สุดในวรรณกรรมไทย
 เทียบเท่ากับ ลิลิตพระลอ เข้าใจว่าสุนทรภู่แต่งเรื่องนี้ตอนอยู่วัดเทพธิดา บ้าง
 ก็ว่าแต่งตอนตกยาก ราว พ.ศ. 2380-2383 มีความยาว 9 เล่มสมุดไทย
 โดยบอกไว้ในจุดมุ่งหมายของการแต่งว่าต้องการน่านิทาน เก้ามาแต่งใหม่เพื่อ
 มิให้เรื่องสูญหาย เป็นเรื่องที่ได้รับการนิยมนรองลงมาจากพระอภัยมณี

ไม่ใช่เรื่องจากเลข !

นิทานคำกลอนที่ได้รับความนิยมรองลงมาจากพระอภัยมณี คือ

ไข่นัว เรื่องลักษณะวงศ์

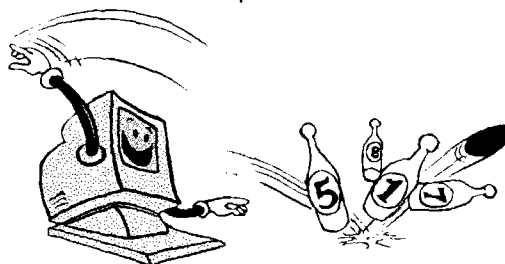
สิงห์ไตรภพ ตามประวัติกล่าวว่าสุนทรภู่แต่งเรื่องนี้ในตอนต้นรัชกาลที่ 2 แล้วมาแต่งต่อตอนอยู่วัดเทพธิดา ราวพ.ศ.2364-2367 แต่ก็แต่งได้ไม่จบเรื่อง มีความยาว 15 เล่มสมุดไทย เนื้อเรื่อง กล่าวถึงสิงห์ไตรภพเป็นโอรสของท้าวอินทมาศถูกพราหมณ์เทพจินดาลักเอาไปเลี้ยง ต่อมาสิงห์ไตรภพรู้ความจริงเกี่ยวกับบิดามารดา จึงหนีพราหมณ์ออกติดตามหลงไปในเมืองของนางสร้อยสุดาจนได้นางเป็นชายา และได้ฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ

รู้แล้วอย่างนี้จงนะ:

กาเดี๋ยงหมาย / หน้าข้อที่เห็นว่าถูก และ x หน้าข้อที่เห็นว่าผิด

..... 1. สิงห์ไตรภพ เป็นโอรสของพราหมณ์เทพจินดา

..... 2. สิงห์ไตรภพ มีมเหสีชื่อนางสร้อยสุดา

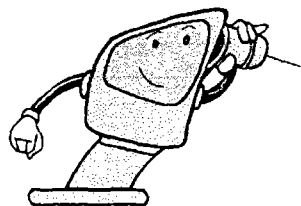
ต่างๆ อย่างนี้ มีรีจะพลาด1.2.

นอกเหนือจากนิทานคำกลอนแล้ว สุนทรภู่ยังมีผลงานด้านสุภาพอีก 3 เรื่อง คือ เพลงยาวถวายโอวาท สวัสดิรักษาและสุภาพสอนหญิง ซึ่งแต่งในโอกาสต่างๆกัน

เพลงยาวถวายโอวาท สุนทรภู่แต่งเมื่อครั้งบวชอยู่วัดราชบูรณะ ราว พ.ศ.2372 แต่งเพื่อถวายเจ้าฟ้ากลางและเจ้าฟ้าปิ๋ว ผู้เป็นศิษย์ โดยนำสุภาษิตโบราณและคติธรรมต่างๆ มาสอน เช่น ให้ไฟความรู้ รักษาศรัทธา เป็นต้น พร้อมแทรกคำอวยพรที่ต้องจากกัน ส่วน สวัสดิรักษา สุนทรภู่ได้เป็นพระอาจารย์ถวายพระอักษรแก่พระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าอาภรณ์ พระราชโอรสของรัชกาลที่ 2 ซึ่งประสูติแต่เจ้าฟ้ากุณฑลทิพยวดี พระอัครชายา จึงได้แต่งสวัสดิรักษา เพื่อถวายเจ้าฟ้าอาภรณ์ ระหว่าง พ.ศ.2364-2367 มีเนื้อความกล่าวถึงการปฏิบัติตามความเชื่อถือ เพื่อความเป็นสิริมงคลในชีวิตประจำวัน และสุภาพสอนหญิง แต่งราว พ.ศ.2380-2383 ในขณะตกยากต้องลอยเรือเร่ร่อนหลังจากลาสิกขาบทแล้ว ความมุ่งหมายเพื่อสอนใจสตรีโดยทั่วไป โดยนำสุภาษิตของเก่ามาอธิบายเพิ่มเติมมีเนื้อความสั่งสอนความประพฤติการปฏิบัติของสตรี เป็นที่นิยมกันมาก เพราะกระบวนกลอนไพเราะจดจำง่าย

ตอบได้ไหมคะ:

1. เพลงยาวถวายโอวาทแต่งขึ้นเพื่อ
2. สุภาพที่แนะนำการปฏิบัติตามความเชื่อเพื่อให้เกิดสิริมงคลคือ
3. สุภาพสอนหญิงมีเนื้อความเกี่ยวกับ

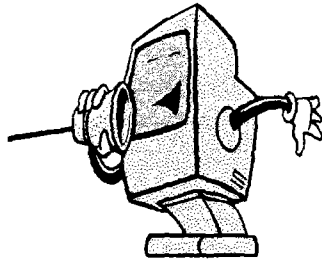

- ถ้าตอบได้อ่างนี้ ขอคะแนนเลขได้: 1. เพื่อถวายเจ้าฟ้ากลางและเจ้าฟ้าใบ
 2. สวัสดิรักษา
 3. สันลอนการประพฤติ ปณิธิของสตรี

สุนทรภู่ได้แต่งบทละคร 1 เรื่อง คือ อภัยนุราช มีความยาว เพียง แล่น สมุดไทย
 และไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร อาจจะเป็นเพราะเขียนขึ้นในตอนท้ายของชีวิต
 ตอนที่ดำรงตำแหน่งพระสุนทรโวหาร เจ้ากรมอาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระ
 พระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื้อเรื่องกล่าวถึงท้าวอภัยนุราชเสด็จประพาสป่า ไปได้ถึง
 นางศรีสาห์ ท้าวอภัยนุราชหลงใหลจนต้อง สั่งให้ควักตามเหสีตามที่นางศรีสาห์
 ต้องการ

ตอบแบบสบายๆ

สุนทรภู่แต่งบทละคร 1 เรื่อง คือ.....

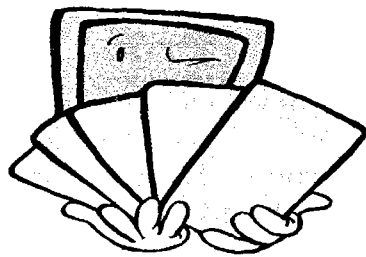
ดีมากคะ: เรื่องอภัยนุราช

สำหรับบทเสภา นั้น สุนทรภู่แต่งไว้ 2 เรื่อง คือเสภาขุนช้างขุนแผน ตอน
กำเนิดพลายงาม พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยมีรับสั่งให้แต่งถวาย
ส่วน เสภาพระราชพงศาวดาร เป็นวรรณกรรมชิ้นสุดท้ายของสุนทรภู่ แต่งถวาย
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยนำเหตุการณ์ ในพระราชพงศาวดาร
ตั้งแต่พระเจ้าอยู่หัวทรงสร้างกรุงศรีอยุธยาจนถึงสงครามช้างเผือก

วัดใจคนเก่ง

สุนทรภู่แต่งเสภา เรื่อง ดีอ 1

2

- ไม่ต้องอาศัยดวงก็ตอบได้
1. เลขานุราชขุนแผนตอนกำเนิดพลางงาม
 2. เลขานุราชพงศาวดาร

บทเห่กล่อมเป็นผลงานอีกประเภทหนึ่งที่สุนทรภู่ได้แต่งไว้

บทเห่กล่อม สุนทรภู่แต่งบทเห่กล่อมพระบรรทมไว้ 4 เรื่อง เคยใช้เป็นบทเห่กล่อมพระเจ้าลูกเธอในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและในพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวมาแล้ว คือ บทเห่จับระบำ บทเห่เรื่องกาเกี บทเห่เรื่องพระอภัยมณี และบทเห่เรื่องโคบุตร บทเห่กล่อมมี ลักษณะคำประพันธ์คล้ายกาพย์ยานี 11 แต่จำนวนคำในวรรคที่ 2 และ 4 อาจมีไม่ถึง 6 คำก็ได้

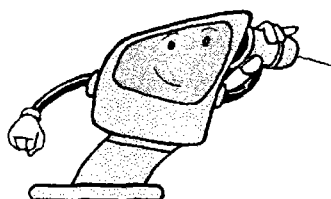
ตัวอย่าง

เห่เยยเห่กล่าว	ถึงเรื่องราวสุกษา
ครุฑราชปักษา	อุ้มกาเกีบิน
ล่องลมชมทวีป	ในกลางกลีบเมฆิน
ข้ามคีรีศิขรินทร์	มุจลินท์ชโลธ

บทเห่กล่อมนี้มีคุณค่าในด้านประเพณีไทย กล่าวคือ ใช้สำหรับการเห่กล่อมพระบรรทม และ ชาวบ้านก็มีการเห่กล่อมเช่นเดียวกัน ซึ่งถือเป็นคติชาวบ้านอย่างหนึ่ง

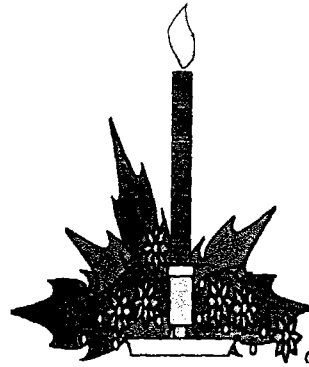
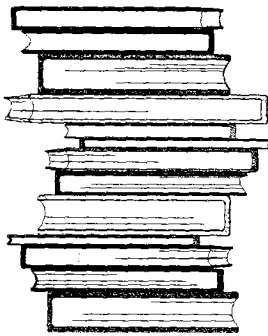
ข้อใดไม่ใช่บทเห่กล่อมที่สุนทรภู่แต่ง

- ก. บทเห่เรื่องกาเกี
- ข. บทเห่เรื่องดาวิ
- ค. บทเห่เรื่องพระอภัยมณี

ข้างจริง ๆ ค่ะ ตอบข้อ ข.

ถ้า “ชีวิตคือการเดินทาง” ดังที่มีผู้กล่าวไว้ สุนทรภู่ก็เป็นนักเดินทาง
 ผู้หนึ่งแต่วิถีชีวิตของท่านแสนจะลำบากยากแค้น มีทั้งความพลัดพราก ยากไร้
 ผิดหวัง ผจญภัยและรุ่งเรืองในบางช่วงของชีวิต สิ่งเหล่านี้เองเป็นแรงบันดาลใจ
 ให้ท่านสร้างผลงานอันยิ่งใหญ่จนเป็นที่ประจักษ์แก่ชนทั่วไป สมควรแล้วที่ท่าน
 ได้รับการยกย่องให้เป็น “มหารัตนกวี” แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

แบบฝึกหัด

เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 ข้อ

คำชี้แจง คำตอบต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 1-3

- ก. นิราศสุพรรณ
 - ข. นิราศพระบาท
 - ค. นิราศภูเขาทอง
 - ง. นิราศเมืองแกลง
1. ข้อใดเป็นนิราศเรื่องแรกของสุนทรภู่
 2. นิราศเรื่องใดได้รับการยกย่องว่ามีความไพเราะที่สุด
 3. นิราศเรื่องใดที่แต่งด้วยโคลงสี่สุภาพ

คำชี้แจง คำตอบต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 4-6

- ก. โคนบุตร
 - ข. ลักษณะวงศ์
 - ค. พระอภัยมณี
 - ง. พระไชยสุริยา
4. นิทานคำกลอนเรื่องใดที่จบลงด้วยความโศกสลด
 5. นิทานคำกลอนเรื่องใดที่ใช้เป็นแบบสอนอ่านตัวสะกด
 6. นิทานคำกลอนเรื่องใดที่ได้รับความนิยมมากที่สุด
 7. ผลงานเรื่องใดที่กล่าวถึงชีวิตในยามตกยากของสุนทรภู่

- ก. พระอภัยมณี ข. รำพันพิลาป
 - ค. สวัสดิรักษา ง. บทเห่กล่อม
8. วรรณคดีเรื่องใดที่สุนทรภู่แต่งขึ้นเพื่อแนะนำจิวัตรที่พึงปฏิบัติเพื่อควมมีสิริมงคล
 - ก. สวัสดิรักษา
 - ข. สุภาษิตสอนหญิง
 - ค. เพลงยาวถวายโอวาท
 - ง. เสภาพระราชพงศาวดาร
 9. สุนทรภู่แต่งเสภาขุนช้างขุนแผนตอนใด
 - ก. ขึ้นเรือนขุนช้าง
 - ข. ขุนแผนต้องโทษ
 - ค. กำเนิดพลายงาม
 - ง. พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
 10. สุนทรภู่ได้รับการยกย่องว่าเป็นบุคคลผู้มีผลงานทางวัฒนธรรมดีเด่นของโลกในโอกาสใด
 - ก. ฉลองอายุครบ 100 ปี
 - ข. ฉลองอายุครบ 200 ปี
 - ค. ฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบ 100 ปี
 - ง. ฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบ 200 ปี

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจประเมินพันธ

1. อาจารย์พิศศรี กมลเวช

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2. รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม

หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

4. ดร.บังอร พานทอง

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีขันหมาก

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. อาจารย์พิศศรี กมลเวช

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2. รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม

หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีขันหมาก

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

6. อาจารย์ขจรศรี ชาดิกานนท์

อาจารย์ 3 ระดับ 8

โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

7. อาจารย์อุทัย หนูแดง

ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวกฤษฎา กลิ่นทอง
เกิดวันที่	24 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2499
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 11/68 เมืองทองธานี ถนนปิ่นเกล้า 5 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอบางเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเทพศิลา ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240
ตำแหน่ง	อาจารย์ 2 ระดับ 7
ประวัติการศึกษา	
ปี พ.ศ.2514	มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.ศ.3) โรงเรียนสายน้ำผึ้ง กรุงเทพมหานคร
ปี พ.ศ.2519	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
ปี พ.ศ.2522	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.บ.) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน จังหวัดชลบุรี
ปี พ.ศ.2539	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส
กับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ
ของ
กฤษฎา กลิ่นทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
กุมภาพันธ์ 2540

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 70 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจงจากนักเรียนแผนการเรียนไทย - สังคม เฉพาะนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเลือกเสรี และนำมาสุ่มอย่างง่ายกำหนดให้ กลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน สอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส กลุ่มควบคุม จำนวน 35 คน สอนตามคู่มือครู ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการวิจัย Randomized Control Group Pretest - Posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ และแบบสอบถามเจตคติต่อวิธีสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ t - test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองไม่สูงกว่ากลุ่มควบคุม
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. เจตคติต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARATIVE STUDY OF MATHAYOM SUKSA IV STUDENTS' ACHIEVEMENT
AND ATTITUDE TOWARDS THAI LITERATURE HISTORY THROUGH
MINICOURSE PACKAGES AND THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT

BY

KRISANA KLINTHONG

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

February 1997

The purpose of this study was to compare the Mathayom Suksa IV students' achievement and attitude toward Thai Literature History through Minicourse Packages and the teacher's manual.

The sample used in this study was 70 students in Social - Thai program who select Thai Literature History as a major course, at Thepleela School, Bangkok. This sample was randomized and divided into experimental and control groups with 35 students in each. The experimental groups was taught through the Minicourse Packages where as the control groups was taught through the Teacher's Manual. Both groups were taught for sixteen 50 minutes' period. The randomized control group ; pretest - posttest design was used in the experiment.

The instruments were Achievement and Attitude Tests constructed by a researcher. The t - test was used to analyzed the data.

The results indicated that :-

1. The achievement towards Thai Literature History of the experimental groups was significantly higher than that of the control groups at the .01 level.

2. The attitude towards Thai Literature History of the experimental groups was not significantly higher than that of the control groups.

3. The achievement towards Thai Literature History of the both the experimental and control groups, before and after the experiment was significantly different at the .01 level.

4. The attitude towards Thai Literature History of both the experimental and control groups, before and after the experiment was significantly different at the .01 level.